

یوحنا اینجیلی

۱

کلمہ انسان اولدو

۱ باشلانماکدا کلمہ وار اییدی و کلمہ تارئ اینان اییدی و کلمہ، تارئ اییدی؛ ۲ او باشلانماکدا تارئ اینان اییدی. ۳ واری زاد کلمہ طریقیندن دؤزلدی، و هرنه دن کی دؤزلدی، بدون او هئچنه دؤزلمه دی. ۴ کلمه زندلیگ سرچشمه سی اییدی و او زندلیگ، آداملارینگ اییشیقی اییدی. ۵ بو اییشیق قَرَنکی لیگده ایشه له بیر و قَرَنکی لیگ اونا گؤج اولمامیش.

۶ بیر کیشی اییدی کی تارئ طرفیندن یوللانمیش اییدی؛ آدی یحیا اییدی. ۷ او شاهد اییدی و گلدی تا او اییشیق باره سینده شهادت وئره، تا واری گس اؤنونگ طریقیندن ایمان گتیرلر. ۸ یحیا او اییشیق ده ییلدی، بلکی گلدی تا او اییشیق باره سینده شهادت وئره. ۹ او حقیقی اییشیق کی واری گسه اییشیق وئیر، دنیا ایچینه گلیدی.

۱۰ کلمه دنیا ایچینه اییدی، و دنیا اؤنونگ طریقیندن دؤزلدی؛ آما دنیا اؤنو تانیما دی. ۱۱ او اؤرایا کی اؤزوک اییدی گلدی و اؤز خلخی اؤنو قبول ائدمه دیلر. ۱۲ آما اؤنو قبول ائدنلرینگ واریسینا، یعنی هر گسه کی اؤنونگ آدینا ایمان گتیردی، بو حقی وئردی کی تارئ اولادلاری اولالار. ۱۳ او آداملار کی نه آت و قاندان، نه بدن سئدیگیندن و نه ده بیر آدام تلاشیندان دوغولدولار، بلکی تارئ دان دوغولدولار.

۱۴ کلمه، انسان اولدو و بیزیم آرامیزدا منزل ائدی. بیز اؤنونگ شوکتینی گؤرموشاک، او شوکت کی گؤیده کی بووا طرفیندن گلن تک اوغولا یاراشیر، فیض و حقیقتدن دؤلور. ۱۵ یحیا اؤنونگ باره سینده گواھلیگ وئردی و اوجا سس اینن دئدی: «بو ائله او دور کی باره سینده دئدیم: ”او کی مندن سورا گلیر

مندَن باش دیر، بو سَبریه کی مندَن ایلری وار ایدی.»^{۱۶} اُونونگ دُولولیکِ بیزیم واریمیزا نَصیب اولموش، فیض اوستونه، فیض.^{۱۷} شَرِعت موسای پیغمبر طریقیندن وئرلیدی؛ فیض و حَقِقت عیسا مَسِیح طریقیندن گلدی.^{۱۸} هئچ کس هئچ زامان تارئی پی گورمه میس. آما او تک اوغول کی گؤیده کی بووا یانیندا دیر، اُونو تانیتدیردی.

یحیانینگ گواھلیکی

^{۱۹} بو دور یحیا گواھلیکی او زامان کی یهودی لارینگ باشی بویوک لری اورشلیم شَهریندن، کاهن لری کی مَعبدینگ عالم لری ایدیلر و لاوی لاری کی مَعبدینگ خادملری ایدیلر، یحیا یانینا یوللادیلار تا اوندان خبر آللار کی: «سن کیمینگ؟»^{۲۰} یحیا آچیق دئدی و حاشا ائدمه دی، بلکی آچیق دئدی کی: «من وَعده وئرلن مَسِیح ده ییلم.»^{۲۱} اوللار بئلسیندن خبر آلدیلاز: «پس سن کیمینگ؟ ایلاس پیغمبرینگ؟» او دئدی: «ده ییلم.» خبر آلدیلاز: «سن ائله او پیغمبرینگ کی موسا، اُونونگ گلَمکی وَعده سینی وئر میس؟» یحیا جواب وئر دی: «یوا!»^{۲۲} اوندا اونا دئدیلاز: «پس سن کیمینگ؟ بیز، اوللارا کی بئلمیزی یوللامیشلار بورا بیر جواب وئره سیک. اؤز باره پینگده نه دئییرینگ؟»^{۲۳} یحیا دئدی:

«من او آدامینگ سسی یم کی بیاباندا جار چکیر و دئییر:

”رَبِّینگ یولونو دؤز ائدینز.“»

ائله اوله یین کی اِشعیای پیغمبر دئدی.

^{۲۴} او آداملار کی فَرِسی فرقه سی نینگ عالم لری طرفیندن یوللانمیشلار ایدی،^{۲۵} یحیادان خبر آلدیلاز: «اگر سن نه وَعده وئرلن مَسِیحینگ، نه ایلاس پیغمبرینگ، نه ده موسا دئدیگی پیغمبرینگ، پس نه ایچی خَلخی تَعْمید عُسلی وئریرینگ؟»^{۲۶} یحیا اوللارا جواب وئر دی: «من سو اینن تَعْمید عُسلی وئریم، آما سیزینگ آراینزدا بیری تورموش کی سیز اُونو تانیمئیرینز.^{۲۷} او ائله او آدام دیر کی مندَن سورا گلیر و من لایق ده ییلم حتی اُونونگ آیاق قابی سی نینگ باغینی ده آچام.»

^{۲۸} بو زادلار بیت عَنیا گندینده کی اوردون چئی نینگ او تئیینده ایدی یئرینه ائتیشدی، ائله اؤرا کی یحیا تَعْمید عُسلی وئریدی.

تاریخینگ قوربانلوق قوزوسو

۲۹ او گونونگ صاباسی، یحیا عیساپی کی اونا ساری گلیردی، گوردو و دئدی: «باخیز، بودور تاریخینگ قوربانلوق قوزوسو کی دنیانینگ گناهیینی گوتورور آپاریر! ۳۰ بو دور او آدام کی اؤنونگ باره سینده دئدیم، ”مندن سورا بیر کیشی گلیر کی مندن باش دیر، بو سبریه کی مندن ایلری وار ایدی.“ ۳۱ منیم اؤزوم اؤنو تانیئمیردیم، آما من بو قصده کی او، تاریخینه آشکار اول، گلدیم تا سو اینن تعمید غسلی وئرم.» ۳۲ و یحیا گواهلینگ وئردی و دئدی: «من تاریخین روحنو گوردوم کی بیر گوی آرچین لهیین گؤیدن آشاغی گلدی و اؤنونگ اوستونده قالدی. ۳۳ منیم اؤزوم اونو تانیئمیردیم، آما تاریخین کی منی یوللادی تا سو اینن تعمید غسلی وئرم، منه دئدی: ”هر وخت گوردونگ کی تاریخین روحو گلدی آشاغی، بیرینه قوندو و او آدام اوستونده ده قالدی، بیل کی بو ائله او دور کی مقدس روح اینن تعمید غسلی وئره.“ ۳۴ من بونو گورموشم و گواهلینگ وئیریم کی بو دور تاریخین اوغلو.»

عیسانینگ بیرنجی شاگردلری

۳۵ او گونونگ صاباسی، یحیا گئنه ائله اؤردا ایدی و ایکی آدام شاگردلریندن ده یانیندا تورموشلار ایدی. ۳۶ یحیا، عیسیا کی اؤردان رد اولیردی، باخدی و دئدی: «باخیز، بودور تاریخینگ قوربانلوق قوزوسو!» ۳۷ او ایکی شاگرد، یحیا دئدیگی گپی انشیتدیلر و عیسانینگ قولونجوندان یولا دؤشدولار. ۳۸ عیسا بؤکولدو و اوللاری گوردو کی قولونجوندان گلیرلر. اوللارا دئدی: «نه سئیرینز؟» اوللار دئدیلر: «رَبِّی، هاردا قالیرانگ؟» رَبِّی، یعنی اُستاد. ۳۹ عیسا اوللارا دئدی: «گلینز، گوررینز.» اوللار گئتدیلر و گوردولر کی عیسا هاردا قالیردی و او گون اؤنونگ اینن قالدیلار. چونکی پَسین چاغی، ساعت دؤردا یاخین ایدی. ۴۰ او ایکی شاگردینگ بیر کی یحیا گپینی انشیتدی و عیسا قولونجوندان گئتدی، شمعون پطرسینگ کاکاسی، آندریاس ایدی. ۴۱ او، فوری اؤز کاکاسی شمعونو بولدو و بئلسینه دئدی: «بیز وعدہ وئرلین مسیحی بولموشاک.» مسیح، یعنی تاریخین سجدیگی. ۴۲ آندریاس، شمعونو عیسا یانینا گتیردی. عیسا اونا باخدی و دئدی: «سن یوختا اوغلو، شمعونانگ، سن کیفا چاغیریلرانگ.» کیفایا، یونانی دیلده پطرس دئییرلر کی معنی سی تووا دیر.

عیسا فیلیپس و نثنائیلی چاغیریر

۴۳ او گونونگ صاباسی، عیسا تصمیم توتدو کی جلیل ولایتینه گئده. او فیلیپسی بولدو و بئلسینه دئدی: «منیم آر دیم سورا گل!» ۴۴ فیلیپس ده، آندریاس و پطرس لهیین، بیت صیدا شهری نینگ آدمی ایدی. ۴۵ فیلیپس، نثنائیلی بولدو و بئلسینه دئدی: «بیز او آدمی کی موسا، تور اتدا و پیغمبر لر ده اؤز یازیلی لاریندا، اونونگ باره سینده یازمیش لار، بولموشاک! او ناصره لی عیسا، یوسف اوغلو دیر.» ۴۶ نثنائیل اونا دئدی: «بئیه ناصره شهزیدن خوب زاد ده چیخیر؟» فیلیپس دئدی: «گل و گور.» ۴۷ اوندا کی نثنائیل عیسیا ساری گلردی، عیسا اؤنو گوردو و دئدی: «باخیز، بو دور او آدم تارئ خلخیندن کی گرچکدن اوندا هئج حیله یوخدور!» ۴۸ نثنائیل عیسیا دئدی: «سن منی هاردان تانیرانگ؟» عیسا بئلسینه جواب وئردی و دئدی: «فیلیپس سنی چاغیراندان ایلری، اوندا کی انجیر آغاجی آلتیندا دینگ، سنی گوردوم.» ۴۹ نثنائیل جواب وئردی: «أستاذ، سن تارئ اوغلو یانگ! سن تارئ خلخی نینگ پادشاهی یانگ!» ۵۰ عیسا اونا جواب وئردی: «بو سبریه کی سنه دندیم، سنی انجیر آغاجی آلتیندا گوردوم، ایمان گتیرینگ؟ بوللاردان بویو کتر زادلار گوررینگ.» ۵۱ و اونا دئدی: «گرچکینی سیزه دئیریم؛ گوئو آچیلی گوررینز و تارئ نینگ فرشته لری نی گوررینز کی انسان اوغلو یانیندان گوئیه گئدیر لر و گوئیدن انسان اوغلو یانینا گلیر لر.»

۲

تؤیداکى معجزه

۱ ایکی گون اوندان سورا، جلیل ولایتی نینگ قانا گندینده بیر توی مجلسی ایدی و عیسانینگ آناسی، اؤردا ایدی. ۲ عیسا ده شاگردلری اینن تویا دعوت ایدی. ۳ شراب تۆکننده، عیسانینگ آناسی، عیسیا دئدی: «داها شراب یوخلاری.» ۴ عیسا، آناسینا دئدی: «ای آرواد! من بو ایشده نه ایشیم وار؟ منیم وختیم حلی ائتیشمه میش.» ۵ عیسانینگ آناسی نوکر لر ده دئدی: «هرنه کی بئلیزه دئیر، اندینز.» ۶ اؤردا آلتی دانا خمره وار ایدی کی داشدان دؤزه لمیشدی. یهود مذهبى نینگ رسمینه گوره، او خمره لر ایچینه سو تۆکور لمیش و او سو اینن، هرنه بی کی نجس ایمیش، طاهر اندیر لمیش. او

خمرہ لرینگ ہر بیرى تقریباً یوز لیتر توتیردی۔^۷ عیسا نوکر لہ دئدی: «خمرہ لری سودان دؤلدورینز.» اوللار دا خمرہ لری لَب بَر لَب دؤلدوردولار۔^۸ عیسا اوللارا دئدی: «ایندی بیر آز خمرہ ایچینده کیندن چکینز و مجلسی گزدرین یانینا آپارینز.» اوللار دا آپاردیلار۔^۹ اوندا کی مجلسی گزدرین آدم، سویو کی ایندی شرابا دؤنموشدو دادی، بیلئمیردی کی بو شراب ہاردان گلیمیش، ہرچند کی سویو چکن نوکر لَر بیلیر لَر دی۔ پس مجلسی گزدرین، کورہ کنی چاغیردی^{۱۰} و بئلسینہ دئدی: «واری گس خوب شرابی اول گتیریر، خَلخ توخ ایچندن سورا، اوندا ضعیف شرابی گتیریر۔ اما سن خوب شرابی ایندی یانچاز ساخلامیشانگ!»^{۱۱} بو، عیسانینگ اولکی مُعجزہ لی نیشاناسی ایدی۔ عیسا بو ایشی جلیل ولایتی نینگ قانا گندیندہ ائدی و اؤز شوکتینی آشکار ائدی و شاگرد لری اونا ایمان گتیردیلر۔^{۱۲} اوندان سورا عیسا، آناسی و کاکالاری و شاگرد لری ایتن، گفرناحوم شہرینہ گتدی، و اوللار بیر نئجہ گؤن اؤردا قالدیلار۔

عیسا معاملہ گر لری مَعْبَدَن یازیا سالدی

^{۱۳} یہودی لارینگ پَسَخ عیدی یاخین ایدی و عیسا اورشلیم شہرینہ گتدی۔^{۱۴} او گؤردو کی سِقیر ساتان لار، قویون ساتان لار و گؤی آرچین ساتان لار مَعْبَدہ کاسبلیگ ائدیر لَر و صَرَف لاری دا گؤردو کی اوتورموشلاردی و اؤردا معاملہ ائدیر لَر دی۔^{۱۵} عیسا ایپ اینن بیر شَلاق دؤرتدی و اوللارینگ واریسینی، قویون لار و سِقیر لَر ایتن، مَعْبَدَن یازیا سالدی۔ صَرَف لارینگ دا سِگہ لرینی یئرہ سؤوردو و میز لرینی کوپ ائدی۔^{۱۶} و گؤی آرچین ساتان لارا دئدی: «بوللاری بوردان یازیا آپارینز؛ منیم گؤیدہ کی بووآم ائوینی معاملہ ائوی ائدمینز!»^{۱۷} عیسانینگ شاگرد لری یادا گتیردیلر کی مُقَدَس یازیلی لاردا یازیلیمیش کی: «او غیرت کی سَنینگ ائوینگ ایچی واریم، منی یاندرار، کؤل ائدہر۔»

^{۱۸} او زامان یہودی لار عیسا یا دئدیلر: «بیزہ نہ مُعجزہ لی نیشانا ائدیرینگ تا بئلمیزہ ثابت اول کی بو ایشلرینگ گؤرمکی حَقِّینی وارینگ؟»^{۱۹} عیسا اوللارا جواب وئردی: «بو مَعْبَدی یومورینز، من اؤچ گؤنہ اؤنو گئنہ برپا ائدہرم۔»^{۲۰} یہودی لارینگ ہاشی بویوک لری دئدیلر: «بو مَعْبَدینگ دؤرتَمکی قیرخ آلتی ایل اولدو، ایندی سن اؤچ گؤنہ، گئنہ اؤنو برپا ائدہرینگ؟»^{۲۱} اما عیسانینگ منظور و مَعْبَدَن، اؤز بدنی ایدی۔^{۲۲} اوندا کی عیسا اولولردن دئریلدی، شاگرد لری یادا گتیردیلر کی عیسا بونو دئیمیشدی و مُقَدَس یازیلدا یازیلان سؤزہ

و او سؤزه کی عیسا دئمیش ایدی ایمان گتیردیلر.

۲۳ اوندا کی عیسا پسخ عیدی ایچی اورشلیم شهرینده ایدی، چوخ آداملار او ائدن مُعجزه‌لی نیشانالاری گوردولر و اؤنونگ آدینا ایمان گتیردیلر. ۲۴ آما عیسا اوللارا اعتبار ائدمئیردی، بو سبریه کی واری خَلخی تانیردی ۲۵ و سَمزدی کی بیر، بشر باره‌سینده اونا گواھلیگ وئره، بو سبریه کی اؤنونگ اؤزو بیلیردی کی بَشَرینگ اؤره‌کینده نه گچیر.

۳

عیسا و نيقوديموس

۱ بیر نيقوديموس آدلی کیشی ایدی کی فَرِیسی فرقه‌سیندن ایدی و یهودی‌لارینگ باشی بویوک‌لریندن ایدی. ۲ بیر گئجه بو کیشی عیسا یانینا گلدی و بئلسینه دئدی: «أستاذ، بیز بیلیرک کی سن بیر معلّمینگ کی تارئ طرفیندن گلیرینگ، چونکی هئج گس سن ائدن مُعجزه‌لی نیشانالاری ائده بیلمز، به‌غیری بو کی تارئ اؤنونگ ایئن اول.» ۳ عیسا اونا جواب وئردی: «گرچکینی سنه دئییرم، تا بیر آدام دوبارادان دوغولمایا، تارئ پادشاه‌لیگینی گوره بیلمز.» ۴ نيقوديموس عیسیا دئدی: «بیر یاشلی آدام، نه‌یین دوبارادان دوغولسون؟ بئیه باشارار گئنه گئده آناسی قارینا و دوبارادان دوغولا؟» ۵ عیسا جواب وئردی: «گرچکینی سنه دئییرم، تا بیر آدام سودان و تارئ روحوندان دوغولمایا، تارئ پادشاه‌لیگینه گیره بیلمز. ۶ او کی بَشَردن دوغولیر، بشر دیر آما او کی روحدان دوغولیر، روح دور. ۷ تَعَجّب ائدمه کی بئلینگه دئدیم، ”دوبارادان دوغولاسینز.“ ۸ یئل هر یئرہ کی سئیه آسیر؛ اؤنونگ سَسینی ائشیدیرینگ آما بیلئمیرینگ کی هاردان گلیر و هارا گئدیر. تارئ روحونونگ ایشی ده ائله بئله دیر، اوندا کی آداملارا تاژا زندلیگ وئیر.» ۹ نيقوديموس عیسیا دئدی: «بیر بئله‌یین زادلار نه‌یین اولا بیلر؟» ۱۰ عیسا بئلسینه جواب وئردی: «سن تارئ خَلخی‌نینگ معلّمی‌ینگ، نه‌یین بو زادلاری آنگلامئیرانگ؟ ۱۱ گرچکینی سنه دئییرم، بیز او زاددان کی بیلیرک، دانیشیراک و او زادینگ باره‌سینده کی گورموشاک، گواھلیگ وئیرک، آما سیز بیزیم گواھلیگیمیزی قبول ائدمئیریز. ۱۲ اگر اوندا کی یئر اُموراتیندان سیزه دئدیم، اینانمادینز، ایندی سیزه گوی اُموراتیندان دئسم، نه‌یین اینانا بیلرینز؟ ۱۳ کیم دیر کی گویہ اوخاری گئدمیش اولو و گؤیدن ده آشای گلمیش اولو؟ فقط انسان اوغلو کی منم گؤیدن آشای

گمیش. ^{۱۴} اٹلہ اولہیین کی موسای پیغمبر، بیاباندا، او بُزندان دۆزه لَن ایلانی بیر تیکه آغاج باشینا توخودو و اونو چکدی اوخاری، اٹلہ اولہیین ده انسان اوغلو کی منم، چکله سی اوخاری، ^{۱۵} تا هر گس کی انسان اوغلو ایمان گتیره، ابدی زندلیگ واری اولا.

^{۱۶} «تاری دنیای اٹلہ مُحَبَّت ائدی کی، اؤز تک اوغونو وئردی تا هر گس کی اونا ایمان گتیره، هلاک اولمایا بلکی ابدی زندلیگ واری اولا. ^{۱۷} تاری اؤز اوغونو دنیایا یوللامادی تا دنیای محکوم ائده، بلکی یوللادی تا دنیا اؤنونگ طریقیندن نجات توتا. ^{۱۸} هر گس کی اونا ایمان گتیره محکوم اولماز، اما اونا ایمان گتیرمه یین، اٹلہ ایندییسی ده محکوم دور، بو سبریه کی تاری نینگ تک اوغلو ایمان گتیرمه میس. ^{۱۹} و محکوم اولما گینگ علّی بو دور کی: ایشیق دنیا ایچینه گلدی، اما خَلخ ایشیق یئرینه قَرنگی لیگی چوخ سئدی لر بو سبریه کی عمل لری پئس ایدی. ^{۲۰} هر گس کی پئس ایشلر گورور، ایشیق دن نفرت واری و ایشیق آلتینا گلمئر، تا ائدمیه کی ایشلری آله یینه چیخه. ^{۲۱} اما هر گس کی دؤز ایشی گورور ایشیق آلتینا گلیر تا آچیق گوروله کی ایشلری تاری کؤمکینه گورولموش.»

تعمید وئرن یحیانینگ شهادتی عیسا حَقینده

^{۲۲} اوندان سورا عیسا اینان شاگرد لری، یهودیه ولایتی نینگ گندلرینه گئدی لر. عیسا، بیر مُدّت اؤردا شاگرد لری اینن قالدی و خَلخی تعمید عُسلی وئیردی. ^{۲۳} یحیا ده عینون گندینده، کی سالیم شَهری نینگ یاخینینده ایدی خَلخی تعمید عُسلی وئیردی، بو سبریه کی اؤردا سو فراوان ایدی. خَلخ ده گلیر لر ایدی و تعمید عُسلی توتیرلار ایدی. ^{۲۴} او موقع، یحیا حلی زندانا دؤشمه میسدی. ^{۲۵} بیر دفعه، یحیا شاگرد لری اینن بیر یهودی آراسیندا بیر گپ اولدو کی نه یین نَجس لیگ دن طاهر اولاسینگ. ^{۲۶} یحیانینگ شاگرد لری گلدی لر یحیا یانینا و بئلسینه دئدی لر: «اُستاد، او کیشی کی سنینگ اینن اوردون چئی نینگ او تئیینده ایدی، و سن اؤنونگ باره سینده گواھلیگ وئردینگ، ایندی اؤزو خَلخی تعمید عُسلی وئیر، واری گس ده گئدی لر اؤنونگ یانینا.» ^{۲۷} یحیا جواب وئردی: «هئچ گس هئچ نه آله گتیره بیلمز، به غیری بو کی تاری طرفیندن اونا وئریلمیش اولا. ^{۲۸} سیزینگ اؤزونگوز شاه دینز کی من دئدیم: ”مَنْ وَعَدَه وئریلن مَسیح ده ییلم، بلکی اوندان ایلری یوللانمیشام.“ ^{۲۹} کوره کن دیر کی گلین اینن ائولنیر،

آما كوره كنينگ يولداشى كى يانيندا تورير و سَسِينى ائشيدير، كوره كن شادليگيندان چوخ شاد اولير. منيم شادليگيم ده ايندى بئله يين كامل اولير. ^{۳۰} اونا اضافه اولاسى، آما مندن آز اولاسى.

^{۳۱} «تارى اوغلو كى اوخاريدان گلير، وارى گسدن باش دير، او كى يئرَدَن دير، يئرَه تعلق وارى و يئر اَموراتيندان دانيشير. او كى گويدن گلير، وارى گسدن باش دير. ^{۳۲} او، هر نه باره سينده كى گورموش و ائشيدميش گواھليگ وئير، آما هئچ كس اُونونگ گواھليگيني قبول ائدمئر. ^{۳۳} هر كس كى اُونونگ گواھليگيني قبول ائدير، تاييد ائدير كى تارى حَقِيقَت دير. ^{۳۴} چونكى اوغول كى تارى اُونو يوللاميش، تارى كلاميني دئير، بو سَبْرِيه كى تارى اُوْز رُوحونو بى حد و حساب اوغولا وئير. ^{۳۵} گويده كى بووا، اوغلو چوخ سئير و وارى زادى اُونونگ آينه تاپشيرميش. ^{۳۶} هر كس كى اوغولا ايمان گتيره، اَبْدى زندليگ وارى؛ هر كس كى اوغولدان اطاعت ائدميه زندليگ ايزى گورمز بلكى تارى عَصْبى اُونونگ اوستونده قالير.»

۴

عيسا و سامرهلى آرواد

^۱ عيسا بيلدى كى فَرِيسى فِرَقَه سى نينگ عالم لرى ائشيدميشلر كى او، يحيادان آرتيق شاگرد وارى و اوللارى تَعْمِيد عُسْلَى وئير، ^۲ هر چند كى عيسا نينگ شاگردلرى تَعْمِيد عُسْلَى وئيرلردى نه اُوْزُو. ^۳ بو سَبْرِيه ده عيسا يهوديه ولايتيندن چيخدى و گئنه جليل ولايتينه دُوندو. ^۴ او، سامره منطقه سيندن گجه سيدى، ^۵ پس سامره نينگ بير شهريه كى آدى سوخار ايدى ائتيشدى، او يئر نينگ ياخينينه كى يَعْقُوب پيغمبر، اونو اُوْز اوغلو يوسف وئرميش ايدى. ^۶ يَعْقُوبونگ قويوسو اُوردا ايدى؛ عيسا يول يورناقليگيندان، قويو قيراقينا اوتوردو. ظُهر چاغى ساعت اون ايكيه ياخين ايدى.

^۷ بير سامرهلى آرواد گلدى تا قويدان سو چكه. عيسا بئلسينه دئدى: «منه بير آز سو وئر.» ^۸ او موقعده عيسا نينگ شاگردلرى گئدميشلردى شهريه تا خوركى آلار. ^۹ او سامرهلى آرواد عيسايا دئدى: «نه يين سن كى بير يهودى يانگ، مندن كى بير سامرهلى آروادام سو سئير نينگ؟» آرواد بو گي چالدى چونكى يهودى لار، سامرهلى لر اَيْن مَعاشرت ائدمه ييرلردى. ^{۱۰} عيسا اونا جواب وئردى: «اگر بيلسيدينگ كى تارى سئير سنه نه وئر و بيلسيدينگ كيم

دیر کی سنہ دئییر، ”منہ بیر آز سو وئر،“ سن اوندان سئیردینگ و او سنہ، زندلیگ وئرن سویو، وئرہردی۔»^{۱۱} آرواد عیسیا دئدی: «آقا، سنہ ہنچ نہ یوخ کی اؤنونگ ایئن سو چکینگ، قویو دە عمیق دیر۔ پس او زندلیگ وئرن سویو، ہاردان گتیریرینگ؟^{۱۲} بئیہ سن بیزیم جدیمیز یعقوب پیغمبردن بویوکترینگ؟ او بو قویویو بیزہ وئردی و اؤنونگ اؤزو و اوغول لاری و مال حیوان لاری دە اوندان ایچیرلردی۔»^{۱۳} عیسا آروادا دئدی: «ہر گس بو سودان ایچیر گئنه سویوز اولور،^{۱۴} آما ہر گس او سودان کی من اونا وئرہرم ایچہ، داہا ہنچ وخت سویوز اولماز۔ من وئرن سو اؤنونگ ایچیندہ بیر سو چشمہ سی اولور کی جوشیر و داشیر و بئلسینہ ابدی زندلیگ وئریر۔»^{۱۵} آرواد عیسیا دئدی: «آقا، بو سویو منہ وئر تا داہا نہ سویوز اولام، نہ دە سو چکمک ایچی گلم بورا۔»^{۱۶} عیسا بئلسینہ دئدی: «گئد، آرینگی چاگیر و گل بورا۔»^{۱۷} آرواد جواب وئردی: «آر یوخوم۔» عیسا دئدی: «گرچک دئییرینگ کی آر یوخونگ؟^{۱۸} سن بئش دفعہ ارہ گئدمیشینگ و ایندیکی دە آرینگ دە بیل۔ دئدیگینگ سؤز گرچک دیر۔»^{۱۹} آرواد عیسیا دئدی: «آقا، بئلہ کی گورورم سن بیر پیغمبرینگ۔^{۲۰} بیزیم جدلریمیز بو داغدا تارئی پَرسِت ائدیرلردی، آما سیز یہودی لار دئییریز کی او یئر کی خَلخ اؤردا تارئی پَرسِت ائدہ سی، اورشلیم شہری دیر۔»^{۲۱} عیسا اونا دئدی: «آرواد، منہ اینان، او زامان گلیر کی گوئیدہ کی بووآی، نہ بو داغدا پَرسِت ائدہ ریز، نہ دە اورشلیمدہ۔^{۲۲} سیز سامرہ لی لَر پَرسِت ائدیگینزی خوب تانیمئیرینز؛ بیز یہودی لار پَرسِت ائدیگیمیزی خوب تانیراک، بو سبرہ کی نجات، یہود خَلخی طریقیندن گلیر۔^{۲۳} آما او زامان گلیر، و ائلہ ایندی دە گلمیش کی حَقیقی پَرسِت ائدَنلَر، گوئیدہ کی بووآی روحدا و حَقیقتمدہ پَرسِت ائدہ رلَر۔ گوئیدہ کی بووآ، بیر آداملار قولونجوندا دور کی اؤنو بئلہ یین پَرسِت ائدَلَر۔^{۲۴} تارئی روح دور، و اؤنو پَرسِت ائدَنلَر، اؤنو روحدا و حَقیقتمدہ پَرسِت ائدہ سیلَر۔»^{۲۵} آرواد عیسیا دئدی: «من بیلیرم کی وَعَدہ وئرلَن مَسیح گلیر۔ او گئندہ واری زادی بیزہ حالی ائدہر۔» مَسیح، یعنی تارئی سَجدیگی۔^{۲۶} عیسا اونا دئدی: «من کی سَنینگ ایئن دانیشیرام، ائلہ او یام۔»

^{۲۷} ائلہ اوندان، عیسانینگ شاگردلری گئری گلدیلَر۔ اوللار مات قالدیلار کی او بیر آرواد اینان دانیشیر، آما ہنچ کس دئمہ دی کی: «بو آرواد اینان نہ ایش وارینگ؟» یا دا، «نہ ایچی اؤنونگ اینان دانیشیرانگ؟»^{۲۸} او آرواد سویو کیزہ سینی ویل ائدی و شہر ایچینہ گئندی و خَلخہ دئدی: «گلینز و بیر

کیشی پی گورونز کی ہر ایشی کی ایندی یانچاز گورموشم، بئلمہ دئدی. گورہینگ بو کیشی ائله او وعدہ وئرلین مسیح دہییل؟»^{۳۰} اوللار شہردن یازیا چیخدیلر و گئدیردی عیسا یانینا.

^{۳۱} ائله بو موقعده، شاگردلر عیسادان خواہش ائدیردی و دئییرلردی: «اُستاد، بیر زاد پی.»^{۳۲} آما عیسا اوللارا دئدی: «من یئمک ایچی بیر خورکی واریم کی سیز اوندان بیر زاد بیلئمئیرینز.»^{۳۳} شاگردلر بیر بیرہ دئدیلر: «بئیه بیر گس اؤنونگ ایچی بیر زاد گتیرمیش کی یئیه؟»^{۳۴} عیسا اوللارا دئدی: «منیم خورکیم بو دور کی منی یوللایان تارئونینگ سئدیگینی ائدم و اؤنونگ ایشینی یئرینہ ائتیشتیرم.»^{۳۵} بو گپی ائشیتتمہ میشینز کی: ”بیچمک موقع سی نانچاز، حلی دؤرد آی وار؟“ آما من سیزہ دئییرم، باخینز، گؤزلرینزی آچینز و گورونز کی اکینلرینگ بیچمکی موقع سی دیر.^{۳۶} اکین بیچن، ائله ایندی اؤز مُزدینی آلیر و ثمرلری کی ابدی زندلیگہ ائتیشن آداملار دیرلار، یک گرد ائدیر تا اکینی اکن و اکینی بیچن بئلینہ شادلیگ ائدَلر.^{۳۷} بئله، بو سؤزونگ یئری بورا دیر کی دئییر: ”بیری اکیر و او بیری بیچیر.“^{۳۸} من سیزی یوللادیم تا او اکینی کی زحمتینی چکمہ میشینز، بیچینز. آیری آداملار زحمت چکمیشلر و سیز اوللار زحمتی نینگ منفعتینی آپاریراینز.»

^{۳۹} او آروادینگ گواہلیگی سبرسینہ کی دئمیش ایدی: «ہر ایشی کی ایندی یانچاز گورموشم، بئلمہ دئدی،» چوخ آدام او شہردہ زندلیگ ائدن سامرہلی لردن، عیسا یا ایمان گتیردیلر.^{۴۰} پس اوندا کی سامرہلی لر گلدیلر عیسا یانینا، بئلسیندن سئدیلر کی یانلاریندا قالا. عیسا دا ایکی گون اؤردا قالدی^{۴۱} و چوخ آیری آداملار دا عیسا سؤزلری سبرسینہ ایمان گتیردیلر.^{۴۲} اوللار او آروادا دئدیلر: «داہا فقط سنینگ گپینگ سبرسینہ دہییل کی ایمان گتیریرک، بلکی ایندی داہا بیزیم اؤزوموز اؤنونگ سؤزلرینی ائشیدمیشک و بیلیرک کی بو کیشی، دنیای نجات وئرن دیر.»

عیسا جلیل ولایتینہ دؤنیر

^{۴۳} ایکی گؤندن سورا، عیسا جلیل ولایتینہ ساری یولا دؤشدو.^{۴۴} بو سبرہ کی عیسانینگ اؤزو گواہلیگ وئرمیش ایدی کی، بیر پیغمبر اؤز شہریندہ، حُرمت یوخو.^{۴۵} عیسا جلیل ولایتینہ گلندہ، جلیللی لر اؤنونگ پیشوازینا گتدیلر، بو سبرہ کی اوللار دہ، پسخ عید ایچی اورشلیم شہرینہ گئدمیشلردی و واری او

ایشلری کی عیسا پسخ عیدینده، اورشلیمده ائدمیش ایدی، گورموشلردی.

عیسا بیر بویوک آدامینگ، اوغونو شفا وئریر

^{۶۷} عیسا گئنه جلیل ولایتی نینگ قانا گندینه گلدی، ائله اورایا کی سویو شراب ائدمیش ایدی. او گندینگ یاخینینده گفرناحوم شهرینده بیر کیشی ایدی کی حکومت آداملاریندان ایدی و بیر مریض اوغول واریدی. ^{۶۷} اوندان کی بو کیشی ائشیتدی کی عیسا یهودیه ولایتیندن، جلیل ولایتینه گلمیش، گئندی قانا گندینه، عیسا یانینا و بتلسینه یالواردی کی گله و اوغونو شفا وئره، بو سبریه کی آز قالمیش ایدی اوغلو اوله. ^{۶۸} عیسا اونا دئدی: «تا معجزه لی نیشانلار و عجیب ایشلر گورمه یینز، ایمان گتیرمیز.» ^{۶۹} او کیشی کی حکومت آداملاریندان ایدی، عیسیا دئدی: «آقا، تا اوشاقیم اولمه میس، گل.» ^{۷۰} عیسا بتلسینه دئدی: «گئد، اوغونگ دئری قالار.» او کیشی عیسا دئدیگی سوزو ایناندی و یولا دؤشدو. ^{۷۱} حلی یولدا ایدی کی نوکرلری اؤنونگ پیشوازینا گئتدی لر و دئدی لر: «اوغونگ دئری و سلامت دیر.» ^{۷۲} کیشی بتلریندن خبر آلدی کی: «هاچاندان یئی تر اولماگا باشلادی؟» اوللار دئدی لر: «دؤنن، ظهردان سورا ساعت بیر ایدی کی ایسیتمه سی گسیلیدی.» ^{۷۳} اوغونگ بووآسی بیلدی کی بو ائله او ساعت دیر کی عیسا اونا دئمیشدی، «اوغونگ دئری قالار.» او کیشی نینگ اوزو و بوتون اوباسی آدمی ایمان گتیردی لر. ^{۷۴} بو عیسانینگ ایکینجی معجزه لی نیشاناسی ایدی کی جلیل ولایتینده ائدمیش ایدی. عیسا بو معجزه لی نیشانالارینگ هر بیرینی یهودیه ولایتیندن بؤکولندن سورا ائدمیش ایدی.

۵

علیل کیشی نینگ شفاسی

^۱ بیر مُدّتن سورا، یهودی لارینگ بیر عیدی ایدی و عیسا، اورشلیم شهرینه گئندی. ^۲ اورشلیم شهرینده، 'قویون دروازه سی' یانیندا، بیر حوض وار کی آرامی دیلده، اونا 'بیت حسدا' دئییلیر و بتش ایوان واری. ^۳ چوخ علیل آداملار اوردان اوزانیرلاردی، یعنی کورلار، آخساقلار و فلج لر. اوللار گوزله بیرلردی تا سو تریپنه، ^۴ بو سبریه کی اوللار گمان ائدی رلردی کی هر مُدّتن بیر، بیر فرشته تارئ ظرفیندن گلیر و سویو تریپدیر؛ سویونگ تریپمکیندن سورا، اولکی آدم کی حوض

ایچینہ گندیردی، بوتون مریض لیگ لریندن شفا توتیردی. ^۵ اورد ا بیر کیشی وار ایدی کی اوتوز سگیز ایل ایدی کی غلیل ایدی. ^۶ اوندا کی عیسا اؤنو اورد ا دؤشولو گوردو و بیلدی کی چوخ وخت دیر کی اورد ا دیر، بئلسینه دئی: «سئرینگ شفا توتانگ؟» ^۷ غلیل کیشی عیسیا جواب وئردی: «آقا، منده هئچ کس یوخ کی سو ترپنده، منی حوض ایچینه سالا، من اؤزومو اؤرایا ائتیردنجاز، مندن ایلری بیر آیری آدام حوض ایچینه گئدمیش.» ^۸ عیسا اونا دئی: «تور آیاقی، تک و تولینگی بیغ و یولا دؤش.» ^۹ او کیشی ائله او آن شفا توتدو، تک و تولینی بیغدی و یولا دؤشدو.

او گؤن، یهودی لارینگ مُقدّس شنبه سی گؤنو ایدی. ^{۱۰} پس یهودی لارینگ باشی بویوک لری او کیشیه کی شفا توتوموشدو دئدی: «بوگؤن مُقدّس شنبه گؤنو دور، سنه جایز ده ییل کی تک و تولینگی آلانگ دالینگا آپارانگ.» ^{۱۱} آما کیشی اوللارا جواب وئردی: «منی شفا وئرن آدام، منه دئی: ”تک و تولینگی بیغ و یولا دؤش.“» ^{۱۲} اوندان خبر آلدیلار: «او آدام کی سنه دئی: ”تک و تولینگی بیغ و یولا دؤش،“ کیم دیر؟» ^{۱۳} شفا توتان کیشی هئچ جواب یوخیدی کی اوللارا وئره، بو سبریه کی عیسا او شلوغ ایچینده ناپید اولموشدو.

^{۱۴} اوندان سورا، عیسا او کیشی پی معبدده بولدو و بئلسینه دئی: «باخ، خوب اولموشانگ! داها گناه ائدمه تا بوندان بدتر باشینگا گمه یه.» ^{۱۵} او کیشی گئندی و یهودی لارینگ باشی بویوک لرینه دئی کی بئلسینی شفا وئرن آدام، عیسا ایمیش.

اوغول اِقتداری

^{۱۶} بو سبریه کی عیسا بو ایشلری یهودی لارینگ مُقدّس شنبه سی گؤنوده گؤروردو، یهودی لارینگ باشی بویوک لری عیسیا جفا ائدی لریدی. ^{۱۷} آما عیسا اوللارینگ جوابینی بئله وئردی: «منیم گؤیده کی بووام ایندی یانچاز ایش گؤرور، من ده ایش گؤرورم.» ^{۱۸} بو سبریه ایدی کی یهودی لار ایلتردن آرتیق اؤنونگ اؤلدورمکی قولونجوندا ایدیلر. عیسا نه فقط مُقدّس شنبه گؤنونونگ قانونینی قیریدی، بلکی حتّی تارئی اؤز بووآسی چاغیریدی و بئله اؤزونو تارئ اینان بیر ائدی.

^{۱۹} عیسا یهودی لارینگ باشی بویوک لرینه دئی: «گرچکینی سیزه دئییرم، اوغول کی منم، اؤز یانیندان هئچ ایش گؤره بیلمه ییر به غیری او ایشلر کی گؤرور

کی گۆیدہ کی بوآ او ایشلری ائدیر. هر ایش کی گۆیدہ کی بوآ گۆرور، اوغول دا ائله او ایشی گۆرور. ^{۲۰} گۆیدہ کی بوآ، اوغولی چوخ سنیر و واری او ایشلری کی اوزو ائدیر، اوغولا گۆرسدیر و بوندان بویوکت ایشلر ده اونا گۆرسدر تا سیز تعجب ائدینز. ^{۲۱} ائله اولهیین کی گۆیدہ کی بوآ، اولولری دئریدیر و اوللارا زندلیگ وئریر، ائله اولهیین ده اوغول او آداملارا کی سنیر، زندلیگ وئریر. ^{۲۲} گۆیدہ کی بوآ هئچ گسه حکم ائدمه ییر بلکی بوتون حکم ائدمک ایشینی اوغولا تاپشیرمیش، ^{۲۳} تا واری خلخ اوغولا حرمت ائدئر، ائله اولهیین کی گۆیدہ کی بوآ یا حرمت ائدیرلر. هر گس کی اوغولا حرمت ائدمه، بوآ یا دا کی اوغلو یوللامیش حرمت ائدمه ییر.

^{۲۴} «گرچکینی سیزه دئییرم، هر گس منیم سؤزلریمی ائشیده و منی یوللایان تار یا ایمان گتیره، آبدی زندلیگ واری. او محکوم اولماز بو سبریه کی او، اولومدن زندلیگه کؤچموش. ^{۲۵} گرچکینی سیزه دئییرم، بیر زمان گلیر و ائله ایندی ده گلمیش کی اولولر تار اوغونونگ سسینی ائشیده رلر و ائشیدنلر دئریلرلر. ^{۲۶} چونکی ائله اولهیین کی گۆیدہ کی بوآ زندلیگ سرچشمه سی دیر، اوغولا دا عطا ائدمیش تا اوغول دا زندلیگ سرچشمه سی اول ^{۲۷} و اوغولا ائقتدار وئریش تا حکم ائده، بو سبریه کی اوغول ائله انسان اوغلو دیر. ^{۲۸} بو گپ لردن تعجب ائدمینز، بیر زمان گلیر کی واری اوللار کی مزارلار ایچینده دیرلر، اوغول سسینی ائشیده رلر ^{۲۹} و چیخه رلر یازیا. اوللار کی عمل لری خوب ایمیش، دئریلرلر تا آبدنچاز زندلیگ ائدئر و اوللار کی عمل لری پئس ایمیش، دئریلرلر تا محکوم اوللار.

^{۳۰} «من اوزومدن هئچ ایش گۆره بیلمه ییرم بلکی ائشیتدیگیمه گۆره حکم ائدیرم. من عدالت اینن حکم ائدیرم، بو سبریه کی اوز سندیگیم قولونجوندا ده ییلم، بلکی منی یوللایان تار ایننگ سندیگی قولونجوندا یام. ^{۳۱} اگر منیم اوزوم تک، اوز بارهمده گواهلگ وئرسم، گواهلگیم اعتبارلی ده ییل. ^{۳۲} بیرری داها وار کی منیم بارهمده گواهلگ وئریر و من بیلیرم کی اؤنونگ گواهلگی منیم بارهمده اعتبارلی دیر. ^{۳۳} سیز بیر پارا آدام یوللادینز یحیا یانینا، یحیا دا حقیقته گواهلگ وئردی. ^{۳۴} بئله ده ییل کی من انسان وئردیگی گواهلگه احتیاجیم اول، بلکی بوللاری دئییرم تا سیز نجات توتاینز. ^{۳۵} یحیا بیر چیراغ له یین ایدی کی یانیردی و ایشیق وئریدی و سیز سنئردینز کی بیر مدت اؤنونگ ایشیقینده شادلیگ ائدینز. ^{۳۶} آما منده بیر گواهلگ وار کی یحیا گواهلگیندن بویوکت دیر:

او ایشلر کی گؤیدہ کی بووا منہ وئرمیش تا یئرینہ ائتیشتیرم، یعنی ائله بو ایشلر کی گؤرورم، منیم بارہمدہ گواہلیگ وئریر کی گؤیدہ کی بووا منی یوللامیش. ^{۳۷} و منی یوللایان گؤیدہ کی بووآنینگ اؤزو منیم بارہمدہ گواہلیگ وئرمیش. سیز ہئج زامان اؤنونگ سسینی ائشیتہمیشینز و ہئج زامان شکلینی گؤرمہمیشینز ^{۳۸} و اؤنونگ کلامی سیزینگ ایچینزدہ منزل ائدمہمیش، بو سبرہ کی سیز منہ کی او یوللامیش ایمان گتیرمئیرینز. ^{۳۹} سیز مُقدّس یازیلی لاری دقّت این اوخیراینز، بو سبرہ کی گمان ائدییزینز کی اوللارینگ اوخوماگی اینان ابدی زندلیگہ ائتیشیزینز؛ بوللار ائله او یازیلی لار دیرلار کی منیم بارہمدہ گواہلیگ وئریر، ^{۴۰} آما حلی دہ سمئیرینز منیم یانیمہ گلینز تا ابدی زندلیگ وارینز اول.

^{۴۱} «من آداملار ائدن عَزّت قولونجوندا دەییلم، ^{۴۲} آما سیزی تانیرام و بیلیرم کی اؤرہ کینزدہ بیر دَرّہ مُحبّت دہ تارئ یا یوخینز. ^{۴۳} من گؤیدہ کی بووام آدیندا گلمیشم و سیز منی قبول ائدمہییرینز. آما اگر بیر آیری آدام اؤز آدیندا گلہ، اؤنو قبول ائدہییرینز. ^{۴۴} نہیین ایمان گتیرہ بیلیرینز وختی کی واحد تارئ ائدن عَزّت یئرینہ، آداملار ائدن عَزّت قولونجوندا یاینز؟ ^{۴۵} گمان ائدمینز کی گؤیدہ کی بووا حضوروندا سیزی مُتّہم ائدن منم. سیزی مُتّہم ائدن موسای پیغمبر دیر، ائله او کی اونا امید باغلامیشاینز. ^{۴۶} اگر گرچکدن موسای اینانسا ییدینز، منہ دہ ایناناردینز، بو سبرہ کی او منیم بارہمدہ یازمیش. ^{۴۷} آما اگر سیز اؤنونگ یازیلی لارینا اینانمئیراینز، نہیین منیم سؤزلریمہ ایناناراینز؟»

۶

عیسا بنش مینگ نفرہ، خورکی وئریر

^۱ اوندان سورا، عیسا جلیل دریاچہ سی نینگ او تئیینہ گئتدی. جلیل دریاچہ سینہ، تیرپہ دریاچہ سی دہ دئییلیر. ^۲ بیر بویوک جمعیت عیسا آردی سورا گئدییرلردی، بو سبرہ کی اوللار او مُعجزہ لی نشانالاری کی عیسا، مریض لری شفا وئرمک اینن ائدیردی، گؤرموشلر ایدی. ^۳ عیسا اؤردا کی داغ اوستونہ چیخدی و شاگردلری اینن اؤردا اوتوردو. ^۴ یہودی لارینگ پسخ عیدی یاخین ایدی. ^۵ عیسا باخدی و گؤردو کی بیر بویوک جمعیت اونا ساری گلیرلر، فیلیپس دئدی: «ہاردان چؤرہک آلاک تا بو خَلخ یئہ؟» ^۶ عیسا بونو دئدی تا اؤنو امتحان ائدہ؛ عیسانینگ اؤزو بیلیردی کی سئیر نہ ایش گؤرہ. ^۷ فیلیپس جواب وئردی: «اگر بیر فحلہ نینگ آلتی آپی نینگ دستمزدیندان آرتیق دہ

چؤره ك آلساك، بو جمعيتہ ائتیشمَز، حتّی اگر هر آدام فقط بیر تالا چؤره ك یئسه.»^۸ شاگردلرینگ بیرى كى آدى آندریاس ایدی و شَمعونِ پطرسینگ کاکاسی ایدی، عیسیایا دئدی: ^۹ «بوردا بیر اوغول وار كى بئش دانا آریا چؤره كى و ایكى دانا بالیق واری، آما بو، بوغاد جمعیتینگ هانی سینہ ائتیشه؟»^{۱۰} عیسا دئدی: «خَلخی اوتوردونز.» اؤرا بیر گئی یئر ایدی. پس اؤردا كى آدمالار كى تقریباً بئش مینگ کیشی ایدی، اوتوردولار.^{۱۱} اوندا عیسا چؤره ك لری گؤتوردو و شُكر ائدمكدن سورا، اوتورانلار آراسیندا بَهر ائدی، و ائله بئله ده بالیق لاری. هر گس ده هر ناغاد كى سئدی، بئلسینه وئریلدى.^{۱۲} اوندا كى جمعیت یئدیله و دویدولار، عیسا اؤز شاگردلرینه دئدی: «اضافه قالان خوردا تیکه لری ییغینز تا هئچنه حراما چیخمه یه.»^{۱۳} پس شاگردلر او بئش دانا آریا چؤره ك دن كى یئیلیمیش ایدی، اون ایكى سبد دؤلدو خوردا چؤره ك ییغدیله.

^{۱۴} اوندا كى خَلخ بو مُعجزه لی نیشانای كى عیسا ائدمیشدی، گؤردولر دئدیله: «گرچك دن بو ائله او پیغمبر دیر كى موسای پیغمبر، اؤنونگ بو دنیا ایچینه گلمكى نینگ وَعهه سینى وئرمیش.»^{۱۵} اوندا كى عیسا آنگلادی كى اوللار سئیرلر گلر، گؤجكى بئلسینی آپارالار و پادشاه ائدله، اؤردان چیخدی و اؤزو تك گئنه داغا گئدی.

عیسا سو اوستونده یول گئدیر

^{۱۶} آغشام اولندا عیسا شاگردلری دریاچه یه ساری گئتدیله،^{۱۷} قایقا میندیله و دریاچه نینگ او تئیینه، گفرناحوم شهرینه ساری گئتدیله. قونگی دؤشموش ایدی و عیسا خلی گلمه میش ایدی اوللار یانینا.^{۱۸} دریاچه تلاطیما دؤشدو بو سبریه كى بیر سخت یئل آسپردی.^{۱۹} تقریباً بیر آغاج یول چاز پارو وورموشلاردی كى عیسای گؤردولر كى دریاچه اوستونده یول گئدیر و قایقا یاخین لشیله، اوللارینگ جانینا قورخو دؤشدو،^{۲۰} آما عیسا بئللرینه دئدی: «قورخماينز، منم.»^{۲۱} اوندا اوللار سئدیله عیسای قایقا میندیله كى ائله او آن، قایق او یئره كى سئیرلردی گئدله، ائتیشدی.

عیسا زندلیگ چؤره كى دیر

^{۲۲} او گؤنونگ صاباسی، دریاچه نینگ او تئیینده قالان جمعیت، عیسا قولونجونا گزدیله. اوللار بیلیرلردی كى اؤردا فقط بیر قایق وار ایدی و عیسا، اؤز شاگردلری این او قایقا مینمه میش، بلكی شاگردلری تك گئدمیشله.^{۲۳} اوندا كى

جمعیت عیسا قولونجونا گزیرلردی، بیر پارا قایق تیپریه دن، او یئرینگ یاخینینه گلدیلر کی جمعیت، رتینگ شکر ائدمکیندن سورا اورد ا چوره ک یئمیشلر ایدی. ^{۲۴} اوندا کی جمعیت گوردولر کی نه عیسا اورد ا دیر نه ده شاگردلری، قایق لره میندیلر و گفرناحوم شهرینه گئتدیلر تا عیسا قولونجونا گزیر.

^{۲۵} اوللار عیسای دریاچه نینگ او تئینده بولاندا، بئلسینه دئدیلر: «اُستاد، هاچان گلدینگ بورا؟» ^{۲۶} عیسا اوللارا جواب وئردی: «گرچکینی سیزه دئییرم، مندن گورن مُعجزه لی نیشانالار سبرسینه دهیل کی منیم قولونجوما گزیرینز بلکی او چوره ک سبرسینه دیر کی یئدینز و دویدونز. ^{۲۷} فانی خورکی ایچی ایش گورمه یینز، بلکی او خورکی ایچی ایش گورونز کی قالیر و سیزه ابدی زندلیگ وئیر، ائله او خورکی کی انسان اوغلو کی منم سیزه وئره. بو سبریه کی بوو اتاری، انسان اوغلونو تأیید ائدیر.» ^{۲۸} اوندا اوللار عیسایا دئدیلر: «بیز نیجه ائده سیک؟ تاری بیزدن سئیر کی نه ایشلر گورک؟» ^{۲۹} عیسا اوللار جواب وئردی: «او ایش کی تاری سیزدن سئیر گورینز بو دور کی، اونا کی یوللامیش، یعنی منه ایمان گتیرینز.» ^{۳۰} اوللار عیسایا دئدیلر: «پس بیزیم ایچی نه مُعجزه لی نیشانا ائدیرینگ تا بیز او نیشانای گورک و سنه ایمان گتیرک؟ نه ایش گوررینگ؟» ^{۳۱} بیزیم جدلریمیز، بیاباندا مئا یئدیلر، او چوره ک کی گویدن یاغیردی؛ ائله اوله یین کی مُقدس یازیلی لاردا یازیلیمیش کی: ”موسا گویدن اوللارا چوره ک وئردی تا یئیر.“ ^{۳۲} اوندا عیسا اوللارا دئدی: «گرچکینی سیزه دئییرم، موسا دهیلدی کی او چوره کی گویدن سیزه وئردی، بلکی منیم گویده کی بوو ام دور کی حقیقی چوره کی گویدن سیزه وئیر. ^{۳۳} تاری وئردیگی چوره ک او دور کی گویدن آشغی گلیر و دنیا یا زندلیگ وئیر.» ^{۳۴} اوللار عیسایا دئدیلر: «آقا، بو چوره کی همیشه بیزه وئر.» ^{۳۵} عیسا بئللرینه دئدی: «او چوره ک کی زندلیگ وئیر منم؛ هر گس منیم یانیم گله آج اولماز، و هر گس منه ایمان گتیره هئچ وخت سوپوز اولماز. ^{۳۶} آما ائله اوله یین کی سیزه دئدیم، هرچند کی سیز منی گورموشینز آما حلی ده ایمان گتیرمئیرینز. ^{۳۷} واری او آداملار کی گویده کی بوو ام منه وئیر، منیم یانیم گلرر، و منیم یانیم گلن آداملاری، من هئچ وخت رد ائدم. ^{۳۸} بو سبریه کی من گویدن آشغی گلمه میشم تا اوز سئدیگی می ائدم، بلکی گلیمیشم تا منی یوللایان گویده کی بوو انینگ سئدیگی می ائدم. ^{۳۹} و منی یوللایان بوو انینگ سئدیگی بو دور کی، منه وئردیگی آداملارینگ هئچ بیرینی ائدن وئرمه ییم، بلکی قیامت گونونده اوللاری دئردیم. ^{۴۰} منیم گویده کی بوو امینگ

سئدیگی بو دور کی، هر گس کی گوزو اوغولدا اولو اوغولا کی منم، ایمان گتیره، ابدی زندلیگ واری اولو او من قیامت گونونده اونو دتریده رَم.»

٤١ اوندایه یهودی لار، بو سبریه کی عیسا دئدی: «او چوره ک کی گؤیدن آشاغی گلدی، منم.» عیسا باره سینده توغولادیلار. ٤٢ اوللار دئدی لر: «بئیه بو کیشی عیسا، یوسف اوغلو ده ییل؟ ائله او کی بیز اونونگ آنا بو آسینی تانی راک؟ پس نه یین دیر کی ایندی دئیر: ”من گؤیدن آشاغی گلمیشم“؟» ٤٣ عیسا اوللارا جواب وئردی: «بوغاد اوز آراینزا توغولامینز. ٤٤ هنج گس منیم یانیم گله بیلمز به غیری بو کی منی یوللایان گؤیده کی بووا، اونو منه ساری گتیره و من قیامت گونونده او آدمی دتریده رَم. ٤٥ ائله اوله یین کی پیغمبر لر یازیلی لاریندا یازیلیمیش کی: ”اوللارینگ واریسی تاریدان تعلیم توتارلار.“ پس هر گس کی گؤیده کی بووآدان ائشیتیمیش و اوندان اورگنمیش منیم یانیم گلیر. ٤٦ هنج گس گؤیده کی بووآپی گورمه میس به غیری من کی تارئ طرفیندن گلمیشم؛ من، گؤیده کی بووآپی گورموشم. ٤٧ گرچکینی سیزه دئیرم، هر گس کی منه ایمان گتیره، ابدی زندلیگ واری. ٤٨ او چوره ک کی زندلیگ وئیر منم. ٤٩ سیزینگ جدلرینز بیاباندا متا یندی لر اما گئنه ده اولدولر. ٥٠ اما هر گس کی گؤیدن آشاغی گلن چوره کی یئیه، اولمز. ٥١ من او چوره کم کی زندلیگ وئیر، ائله او کی گؤیدن آشاغی گلدی. هر گس بو چوره کدن یئسه، ابدنچاز زندلیگ ائدر. او چوره ک کی من وئیرم تا دنیانینگ آداملاری زندلیگ وارلاری اولو، منیم بدنیم دیر.»

٥٢ اوندایه یهودی لار اوز آراریندا گپ و گفت ائدی لر. اوللار دئیر لر دی: «بو کیشی نه یین اوز بدنینی بیزه وئره بی لر تا یئیک؟» ٥٣ پس عیسا اوللارا دئدی: «گرچکینی سیزه دئیرم، تا سیز انسان اوغلونونگ بدنینی یئمه یینز و اونونگ قانینی ایچمه یینز، ایچینزده زندلیگ یوخینز. ٥٤ هر گس کی منیم بدنیمدن یئیه و منیم قانیمدن ایچه، ابدی زندلیگ واری و من قیامت گونونده اونو دتریده رَم. ٥٥ منیم بدنیم حقیقی یئمه لی دیر و قانیم حقیقی ایچمه لی دیر. ٥٦ هر گس کی منیم بدنیمدن یئیه و منیم قانیمدن ایچه، منده منزل ائدیر و من ده اوندان منزل ائدیرم. ٥٧ ائله اوله یین کی گؤیده کی بووا کی زندلیگ سرچشمه سی دیر منی یوللادی و من، گؤیده کی بووا سبرسینه دیر کی زندلیگ واریم، ائله اوله یین ده هر کس کی مندن یئیه، منیم سبرمه زندلیگ واری اولور. ٥٨ بو چوره ک کی گؤیدن آشاغی گلدی جدلرینز یندیگی متا چوره کی له یین ده ییل. اوللار متا چوره کینی یندی لر اما گئنه ده اولدولر اما هر گس کی بو چوره کی یئیه ابدنچاز زندلیگ

آبدى زندليگينگ سۆزلىرى

^{۵۹} عيسا بو سۆزلىرى اوندان كى گفرناحوم شھرىندە، يھودىلارنىڭ بىر عبادتگاھىندا تەلىم وئىرىدى، دئدى. ^{۶۰} عيسا شاگردلىرىنىڭ چوخو بونو ائشىدندە، دئدىلر: «بو سۆزلر آغىر سۆزلر دىر؛ كىم دىر كى بو سۆزلىرى قبول ائدە بىلە؟» ^{۶۱} عيسا كى بىلىردى شاگردلىرى بو سۆزونگ بارەسىندە توغولايىرلار، بئللرىنە دئدى: «بو سۆز بئلىنرى ناراحت ائدىر؟» ^{۶۲} پس اگر انسان اوغونو گۆرىنر كى گئدىر اوخارى، ائله اوريا كى ايلترت اوردائىمىش، اوندان نىجە ائدەرىنر؟ ^{۶۳} تارى روهو دور كى زندليگ وئىر؛ جسم زندليگ وئره بىلمئىر. بو سۆزلر كى من سىزە دئدىم، تارى روهو طرىقنىدن سىزە زندليگ وئىر. ^{۶۴} آما سىزدن بىر پارا آدام وار كى ايمان گتىرمئىر.» عيسا بو گى چالدى بو سبىرە كى ائله اولدن بىلىردى كى كىم لىر ايمان گتىرمئىر و او آدام كى اونو آله وئره، كىم دىر. ^{۶۵} اوندان عيسا دئدى: «بو سبىرە دىر كى سىزە دئدىم هئچ كس منىم يانىما گله بىلمز بەغىرى بو كى گۆيدە كى بووا باعث اولاكى او منىم يانىما گله.»

^{۶۶} بوندان سورا شاگردلىرىنىڭ چوخو عيسادان دۇندولر و داها اۇنونگ آردى سورا گئدمەدىلر. ^{۶۷} پس عيسا او اون ايكى شاگردە دئدى: «سىز دە سئىرىنر گئدىنر؟» ^{۶۸} شمعون پطرس اونا جواب وئردى: «آقا، بىز كىمىنڭ يانىما گئدك؟ آبدى زندليگىنڭ سۆزلىرى سنىنڭ يانىنگدا دىر. ^{۶۹} و بىز ايمان گتىرمىشك و بىلىر كى سنى تارىنىنڭ مۇقدسىنىڭ.» ^{۷۰} عيسا اوللارا دئدى: «بئىه سىز اون ايكى نفرى منىم اوزوم سچمەدىم؟ آما با بو حال، سىزىنڭ بىرىنر ابللىس دىر.» ^{۷۱} عيسا، يھودا آسخرىوط، شمعون اوغلونونگ بارەسىندە دانىشىردى، كى او اون ايكى نفرىنڭ بىرى ايدى. بو سبىرە كى عيسا بىلىردى كى يھودا بىر مۇتدن سورا بئلسىنى آله وئره.

عيسا چادرلار عىدىندە

^۱ بوندان سورا عيسا بىر مۇت جليل ولايتىندە گزىردى. او سئمئىردى كى يھودىە ولايتىندە اول، بو سبىرە كى يھودىلار سئىرلدى اونو اولدورلر. ^۲ سايبانلار عىدى كى يھودىلارنىڭ بىر عىدى ايدى، ياخىن ايدى. ^۳ پس

عیسانینگ کاکالاری بئلسینه دئدیَلر: «بوردان چیخ و یهودیه ولایتینه گئد تا واری شاگردلرینگ ده، ائدیگینگ ایشلری گؤرر. ۴ چونکی هر گس کی سئیه واری گس اؤنو تانیا، پناه دا هئچ ایش گؤرمز. سن کی بو ایشلری گؤرورینگ، اؤزونگو دنایا گؤرسد.» ۵ عیسانینگ کاکالاری بونو دئدیَلر، بو سبریه کی حتّی اوللار دا اونا ایمان گنیرمه میشلردی. ۶ عیسا اوللارا دئدی: «منیم وختیم حلی ائتیشمه میس، اما سیز هر موقع کی سئینز گئده بیلرینز. ۷ دنیا هئچ علّت یوخو کی سیزدن نفرت واری اولا، اما مندن نفرت واری، بو سبریه کی من شهادت وئیریم کی اؤنونگ ایشلری پئس دیر. ۸ سیز عید ایچی اورشلیم شهرینه گئدینز، من بو عید ایچی گئدمئیرم، چونکی منیم وختیم حلی ائتیشمه میس.» ۹ عیسا بو سؤزلری اوللارا دئدی و جلیل ولایتینده قالدی.

۱۰ اما عیسانینگ کاکالاری، عید ایچی اورشلیمه گئندن سورا، اؤنونگ اؤزو ده گئدی، اما نه آله بینده، بلکی بی سس. ۱۱ عیدده، یهودی لار عیسا قولونجونا گزیرلردی و دئیرلردی: «بو کیشی هاردا دیر؟» ۱۲ و خلخ آراسیندا اؤنونگ باره سینده چوخ گپلر وار ایدی. بیر پارا دئیرلردی: «او بیر خوب آدم دیر.» اما بیر پارا داها دئیرلردی: «یو! خلخی یولدان چیخارتیر.» ۱۳ اما یهودی لارینگ باشی بویوک لری قورخوسوندان، هئچ گس آله بینده عیسا باره سینده دانیشمئیردی.

۱۴ بیر هفته عیدینگ یاریسی گچمیشدی کی عیسا مَعْبَدِه گئدی و تعلیم وئرمکه باشلادی. ۱۵ یهودی لار مات قالمیشلاردی و دئیرلردی: «بو کیشی کی هئچ وخت دین درسی اوخومامیش، نه یین بیر بئله یین علم واری؟» ۱۶ عیسا اوللارا جواب وئردی و دئدی: «من وئرن تعلیم لر، اؤزومدن ده ییل، بلکی منی یوللایان تارئدان دیر. ۱۷ اگر بیر گس سئیه تارئ سئدیگینه عمل ائده، بیلر کی بو تعلیم لر تارئدان دیر، یا من اؤز یانیمدان دئیرم. ۱۸ او کی اؤز یانیندان دانیشیر، اؤز عزّتی قولونجوندا دیر؛ اما او کی اؤز یوللایانی نینگ عزّتی قولونجوندا دیر، دؤز آدم دیر و اوندا هئچ یالان یوخ.

۱۹ «بئیه شریعتی، موسای پیغمبر سیزه وئرمه میس؟ پس نه ایچی سیزینگ هئچ بیرینز اونا عمل ائدمئیرینز؟ نه ایچی منیم اؤلدورمکیم قولونجوندا یانینز؟» ۲۰ جمعیت جواب وئردیلر: «سندھ شیطانلی روح وارا! کیم سئیر سنی اؤلدوره؟» ۲۱ عیسا اوللارا جواب وئردی: «من مقدّس شنبه گؤنوده بیر مریض آدمی شفا وئردیم و سیزینگ وارینز بو ایشدن مات قالمیشاینز.

۲۲ موسای پیغمبر سُنَّت ائدمک حکمینی سیزه وئردی، گرجی بو موسادان ده ییلدی بلکی، خَلخینگ جَدَلریندن ایدی. سیز ده بو حکمه گؤره، اوغول لارینزی حَتّی شنبه گؤنونده ده سُنَّت ائدیرینز. ۲۳ اگر بیر اوغول حَتّی مُقَدّس شنبه گؤنونده سُنَّت اولا بیلیر تا موسا شَرِيعتی قیریلیمه، پس ایندی نه ایچی بو سَبْریه کی من، شنبه گؤنونده بیر آدامینگ بوتون بَدَنینه شفا وئرمیشم، منه غُصّالانیراینز؟ ۲۴ ظاهر اوستوندن حکم ائدمینز، بلکی حق حکم ائدینز.»

آیا عیسا ائله او وَعده وئریلن مَسِیح دیر؟

۲۵ اورشلیم شَهْری نینگ بیر پارا خَلخی بیر بیردن خبر آلیرلاردی کی: «بئیه بو آدام، ائله او ده ییل کی باشی بویوک لَر، اؤنونگ اؤلدورمکی قولونجوندا دیرلار؟ ۲۶ او بوردا دیر، آله یینده ده دانیشیر، و اوللار اونا هئچ نه دئمه ییرلر! گؤره یینگ اولور کی باشی بویوک لَر، گرچکدن بیلیمیش اوللار کی بو، ائله او وَعده وئریلن مَسِیح دیر؟ ۲۷ آما بیز بیلیرک کی بو کیشی هاردان گلیر. وَعده وئریلن مَسِیح ظهور ائندنه، هئچ کس بیلمز کی او هاردان گلیر.» ۲۸ پس عیسا مَعْبَدده تَعْلیم وئرنده، اوجا سَس اینن بئله دئدی: «سیز منی تانیراینز و بیلیرینز کی هاردان گلیرم. آما من اؤز باشیما گلمه میشم. تارئ کی منی یوللامیش حق دیر و سیز اؤنو تانیمئیرینز. ۲۹ آما من اؤنو تانیرام بو سَبْریه کی من اؤنونگ طرفیندن گلیرم و او منی یوللامیش.» ۳۰ پس اوللار بونونگ قولونجوندا دیدیلار کی عیسا پی توتالار، آما هئچ کس اونا آل دا اوزاتمادی چونکی اؤنونگ وختی حَلی ائتیشمه میس ایدی. ۳۱ با بو حال خَلخینگ چوخو اونا ایمان گتیردیلر. اوللار دئیرلردی: «بئیه اوندا کی وَعده وئریلن مَسِیح ظهور ائده، بو کیشیدن آرتیق مُعْجَزه ائدهر؟»

۳۲ قَرِيسی فرقه سی نینگ عالِم لَری ائشیتدیلر کی جمعیت عیسا باره سینده بو گپلری چالیرلار. پس قَرِيسی لَر و باش کاهن لَر کی مَعْبَد عالِم لَری ایدیلر، مَعْبَدینگ مأمورلارینی یوللادیلار تا عیسا پی توتالار. ۳۳ ائله او موقعده عیسا خلخه دئدی: «بیر آز مُدّت داها سیزینگ ایننم و اوندان سورا گندیرم اؤنونگ یانینا کی منی یوللامیش. ۳۴ منیم قولونجوما گزینز آما منی بولمایینز. من گئتدیگی یئر، سیز گله بیلمینز.» ۳۵ یهودی لار بیر بیره دئدیلر: «بو کیشی سئیر هارا گئده کی بیز اؤنو بولماک؟ گوزینگ سئیر او یهودی لار یانینا گئده کی آیری مملکتلرده داغیلیمیشلار و غیره یهودی لارا تَعْلیم وئره؟ ۳۶ مقصودی نه ایدی کی دئدی:

”منیم قولونجوما گزریز آما منی بولماینز“ و ”من گتدیگی یئرہ، سیز گلہ بیلمینز؟“

^{۳۷} عیدینگ آخورکی گونو، کی عیدینگ ائنگ مهم گونو ایدی، عیسا آیاقدا توردو و اوجا سس این دئدی: «اگر بیر گس سویوز دیر، منیم یانینما گل سین و ایچسین. ^{۳۸} هر گس منه ایمان گتیره، ائله اوله یین کی مُقدّس یازیلی لاردا دئیلمیش، ”اؤره کیندن، زندلیگ وئرن سویونگ آخارلاری رو ائدهر.“» ^{۳۹} عیسا بو سؤزو مُقدّس روح باره سینده دئدی کی، عیسیا ایمان گتیرنلره وئریلر؛ بو سبریه کی مُقدّس روح حلی وئریلمه میشدی، چونکی عیسا حلی شوکته اتیشمه میشدی.

^{۴۰} اوندا کی خَلخ بو سؤزلری ائشیتدیلر، بیر پاراسی دئدیلر: «گرچکدن کی بو کیشی ائله او پیغمبر دیر کی موسای پیغمبر، اونونگ گلَمکی وَعده سینی وئرمیش.» ^{۴۱} باقی آداملار دئدیلر: «بو کیشی ائله او وَعده وئریلن مَسیح دیر.» آما بیر پارا آداملار دئدیلر: «یو، وَعده وئریلن مَسیح جلیل ولایتیندن گلئیر. ^{۴۲} بئیه مُقدّس یازیلی لاردا دئیلمه میش کی وَعده وئریلن مَسیح داوود پادشاه سؤیوندان دیر و بیت لجمدن گلیر، ائله او گنددن کی داوود پادشاه اؤرانینگ آدامی ایدی؟» ^{۴۳} پس عیسا سبرسینه خَلخ آراسیندا اختلاف دؤشدو. ^{۴۴} اوللارینگ بیر پاراسی سئدی لر عیسا یی توتالار، آما هئچ گس اونا آل دا اوزاتمادی.

^{۴۵} پس مَعبدینگ مأمورلاری، باش کاهن لر و قریسی لر یانینا دؤندولر. اوللار مأمورلاردان خبر آلدیلار: «نه ایچی عیسا یی گتیرمه دینز؟» ^{۴۶} مأمورلار جواب وئردیلر: «ایندی یانچاز هئچ کسینگ سؤزو بو کیشی سؤزو له یین ده ییلیمیش!» ^{۴۷} قریسی لر اوللارا دئدیلر: «بئیه سیز ده آلانمیشاینز؟» ^{۴۸} بئیه خَلخینگ باشی بویوک لریندن، یا دا قریسی لردن ییری وار کی اونا ایمان گتیرمیش اولار؛ اَلبَت کی یو! ^{۴۹} آما بو جمعیت کی اونا قولاق آسمیشلار، شَرِعتدن بیر زاد بیلمه ییرلر. اوللار لَعنت اولونموش دیرلار. ^{۵۰} نيقوديموس کی ایلترت عیسا یانینا گندمیش ایدی و باشی بویوک لردن ایدی، اوللارا دئدی: ^{۵۱} «آیا بیزیم شَرِعتیمیز بیزه اجازه وئریر بیر آدامی محکوم ائدک بوندان ایلری کی اَوّل او آدامینگ گپ لرینه قولاق آساک و بیلک کی نیجه ائدمیش؟» ^{۵۲} اوللار جواب وئردیلر: «بئیه سنده جلیللی یانگ؟ گند مُقدّس یازیلی لاری اوخو و گور، کی جلیل ولایتیندن هئچ پیغمبر گلمه میش.»

۱ آما عیسا زیتون داغینا گئندی.

بیر زناکار آرواد

۲ عیسا سحر تئزدن گئنه مَعْبَدِه گلدی. واری خَلخ گلدیلر عیسا یانینا، عیسا دا اوتوردو و اوللارا تَعْلیم وئردی. ۳ تورات معلّم لَری و فَرِیسی فِرَقَه سی نینگ عالِم لَری بیر آروادی کی زِنا ائدَمک موقعسینده توتولموشدو گتیردیلر و اورتایا قوئیدولار. ۴ اوللار عیسایا دئدیلر: «اُستاد، بو آرواد زِنا ائدَمک موقعسینده توتولموش. ۵ موسای پیغمبر شَرِیعتده بیزه حکم ائدمیش کی بئله یین آروادی سَنگسار ائدک. ایندی سنینگ نظرینگ نه دیر؟» ۶ اوللار بونو دئدیلر تا عیسای امتحان ائدَلر و بئلسینی مُتْهم ائدمک ایچی بیر ماهان بولالار. آما عیسا اگیلدی و بورماقی اینان یئر اوستونه یازدی. ۷ اوللار ائله بیر بیر آردینا عیسادان خبر آلدیلار کی عیسا توردو آیاقی و بئللرینه دئدی: «سزینگ آرایزدا هَر گس کی گناه ائدمه میس، اولکی داشی بو آروادا آتسین.» ۸ و گئنه اگیلدی و یئر اوستونه یازدی. ۹ اوللار بونو ائشیدنده، بویوکدن کوچوکا، بیر بیر اوردان گئدیلر، و عیسا اینان او آرواد کی فَرشیسینده تورموش ایدی تَک قالدیلار. ۱۰ عیسا توردو آیاقا و اونا دئدی: «ای آرواد، اوللار هاردا دیرلار؟ هئچ گس سنی محکوم ائدمه دی؟» ۱۱ آرواد دئدی: «هئچ گس، آقا.» عیسا دئدی: «من ده سنی محکوم ائدمیرم. گئد و ایندی دَن بئله داها گناه ائدمه.»

عیسا دئیر کی دنیانینگ ایشیقی دیر

۱۲ عیسا گئنه خَلخ ایچی دانیشدی و دئدی: «من دنیانینگ ایشیقی یم. هَر گس کی منیم آردیم سورا گلّه قَزَنگی لیگده یول گئدمز، بلکی زندلیگ ایشیقی بیری واری اولور.» ۱۳ پس فَرِیسی فِرَقَه سی نینگ عالِم لَری عیسایا دئدیلر: «سنینگ اؤزونگ، اؤز باره ینگده گواھلیگ وئریزینگ؛ سنینگ گواھلیگینگ اعتبارلی ده ییل.» ۱۴ عیسا جواب وئردی: «حتی اگر اؤزوم اؤز باره مده گواھلیگ وئرسَم ده، منیم گواھلیگیم اعتبارلی دیر، چونکی بیلیرم کی هاردان گلیرم و هارا گئدیرم. آما سیز بیلمه ییریز کی من هاردان گلیرم یا دا هارا گئدیرم. ۱۵ سیز بَشَر فِکری اینن حکم ائدیریز؛ آما من بئله یین حکم ائدمه ییرم. ۱۶ من حکم ائدنده، حکمیم دؤز

دير، بو سَبْرِيه كِي من تَك ده يِيْلَم كِي حَكَم ائْدِيْرَم، بَلِكِي منم و منِي يوللايان گُوِيْده كِي بووآ. ^{۱۷} سِيْزِيْنِگ شَرِيْعَتِيْزِدِه يازِيْلَمِيْش كِي اِيْكِ شَاهِدِيْنِگ گَوَاهِلِيْگِيْ عِبْتَارَلِيْ دِيْر. ^{۱۸} هَم من اُوْز بَارَهْمَدِه گَوَاهِلِيْگ وئْرِيْرَم، هَمْدِه منِي يوللايان گُوِيْده كِي بووآ مَنِيْم بَارَهْمَدِه گَوَاهِلِيْگ وئْرِيْر. ^{۱۹} اوندَا قَرِيْسِي لَر عِيْسَادَان خَبْر آلدِيْلَار: «بووآنْگ هَارْدَا دِيْر؟» عِيْسَا جَوَاب وئْرْدِي: «سِيْز نِه منِي تَانِيْرَايْنِز نِه دِه بووآمِي. اِگَر منِي تَانِيْسَايْدِيْنِز، بووآمِي دَا تَانِيَارْدِيْنِز.» ^{۲۰} عِيْسَا بو سُوْزَلَرِي مَعْبُدَدِه، اُوْرَانِيْنِگ خَزْنَه سِي يَانِيْنْدَا تَعْلِيْم وئْرَنْدِه دَنْدِي؛ اَمَا هَنْج كَس اُوْنُو تَوْتَمَادِي، چُونْكِ اُوْنُونْگ وختِي حَلِي ائْتِيْشْمِه مِيْشْدِي.

عيسا اوز اولمكىندن دانيشير

^{۲۱} او زامان عيسا گننه خلخه دئدى: «من گنديرم و سيز منيم قولونجوما گزريز اما اوز گناهلارينز ايچينده اولهريز. اورا كى من گنديرم، سيز گله بيلمه ييريز.» ^{۲۲} پس يهودى لار دئديلر: «بئيه بو كيشى سئر اوزونو اولدوره كى دئير: "اورا كى من گنديرم، سيز گله بيلمه ييريز؟"» ^{۲۳} عيسا اوللارا دئدى: «سيز يئردنيز؛ من گويدن. سيز بو دنيا داناينز؛ من بو دنيا دان ده ييلم. ^{۲۴} سيزه دئديم كى اوز گناهلارينز ايچينده اولهريز. اِگَر اِيْمَان گْتِيْرْمِه يِيْنِز كِي مَن اَوِيَام، اُوْز گْنَاهَلَارِيْنِز اِيْچِيْنْدِه اُوْلَهَرِيْز.» ^{۲۵} پَس اَوْلَار عِيْسَايَا دَنْدِيْلَر: «سَن كِيْمِيْنِگ؟» عِيْسَا اَوْلَارَا جَوَاب وئْرْدِي: «مَن ائله اَوِيَام كِي اَوْلْدَن سِيْزِه دَنْمِيْشَم. ^{۲۶} چُوخ زَادَلَار وَاْرِيْم كِي سِيْزِيْنِگ بَارَهِيْزِدِه دَنْيَهْم و سِيْزِيْ مَحْكُوم ائْدَم. او كى منِي يوللامِيْش حَق دِيْر و مَن اوندَان ائْشِيْتْدِيْگِيْم سُوْزَلَرِي دَنِيَايَا اَعْلَام ائْدِيْرَم.» ^{۲۷} اَوْلَار اَنْگَلَامَادِيْلَار كِي عِيْسَا، اَوْلَار اِيْنَان گُوِيْده كِي بووآ بَارَهْسِيْنْدِه دَانِيْشِيْر. ^{۲۸} عِيْسَا اَوْلَارَا دَنْدِي: «اوندَا كِي اِنْسَان اَوِغْلُونُو كِي مَنَم، اَوخَارِي چَكْدِيْنِز، بِيْلَرِيْز كِي مَن اَوِيَام و مَن اُوْز بَاشِيْمَا هَنْج اِيْش گُوْرْمِيْرَم، بَلِكِي ائله اوله يين كى گُوِيْده كى بووآ مَنه اُوْرْگَدَمِيْش، دَانِيْشِيْرَام. ^{۲۹} او كى منِي يوللامِيْش مَنِيْم اِيْنَن دِيْر. او مَنِي تَك قُوْيَمَامِيْش چُونْكِ مَن هَمِيْشِه اُونُو خُوْشَلَانْدِيْرَان اِيْشَلَرِي گُوْرُوْرَم.» ^{۳۰} عِيْسَا بو سُوْزَلَرِي دَنْتِيْنْدِه، چُوخ آدَامَلَار اَوْنَا اِيْمَان گْتِيْرْدِيْلَر.

ابراهيم پيغمبر اولادلارى و ايليس اولادلارى

^{۳۱} عيسا او يهودى لارا كى اونا ايمان گتيرميشلردى دئدى: «اگر منيم سوزوم چه اولاييز، گرچكدن كى منيم شاگردلريمينز. ^{۳۲} و حقيقتى تانايارينز و حقيقت سيزى آزاد ائدەر.» ^{۳۳} اوللار عيسايا جواب وئرديلر: «بيز ابراهيم پيغمبر سؤيونداناك

و هئچ وخت، هئچ گسینگ غلامی ده یلمیشک. نه یین دیر کی دئییرینگ: "آزاد اولاراینز؟" ^{۳۴} عیسا اوللارا جواب وئردی: «گرچکینی سیزه دئییرم، هر گس کی گناه ائدیر، گناهینگ غلامی دیر. ^{۳۵} غلام ائوده هئچ حق یوخو، بلکی بوتون حق اوبانینگ اوغلونا ائتیشیر. ^{۳۶} پس اگر اوغول کی منم سیزی آزاد ائدسه، سیز گرچکدن آزاد اولاراینز. ^{۳۷} بله، بیلیرم کی سیز ابراهیم پیغمبر سؤیونداناینز؛ آما با بو حال منیم اؤلدورمکیم قولونجوندا یاینز، بو سبریه کی سیزینگ اؤره کینزده منیم سؤزوم ایچی یئر بولونمئیر. ^{۳۸} من او زاددان دانیشیرام کی گوئیده کی بو آم یایندا گورموشم آما سیز او ایشی ائدیرینز کی بووآیزدان ائشیدمیشینز.» ^{۳۹} اوللار جواب وئردیلر: «ابراهیم پیغمبر بیزیم بووآمیز دیر.» عیسا اوللارا دئدی: «اگر سیز ابراهیم اولادلاری اولسایدینز، او ایشلری گورردینز کی ابراهیم گوردو. ^{۴۰} آما ایندی سیز منیم اؤلدورمکیم قولونجوندا یاینز؛ منی کی، تارئدان ائشیتدیگیم حقیقتی سیزه دئمیشم. ابراهیم بیر بئله یین ایش گورمه دی. ^{۴۱} سیز ابراهیم گوردوگو ایشلری گورمیرینز، بلکی بووآینز گوردوگو ایشلری گورورینز.» اوللار دئدیلر: «بیز حرامزاده ده بیلک! بیزده بیر بووآ وار، او ده تارئ دیر.» ^{۴۲} عیسا بئللرینه دئدی: «اگر گرچکدن تارئ سیزینگ بووآینز ایدی، منی چوخ سئیردینز، بو سبریه کی من تارئ ظرفیندن گلمیشم و ایندی سیزینگ یاینزدایام. من اؤز باشیما گلمه میشم، بلکی تارئ منی یوللامیش. ^{۴۳} بیلیرینز نه ایچی آنکلامئیراینز من نه دئییرم؟ بو سبریه کی سیز سمئیرینز منیم سؤزومو قبول ائدینز. ^{۴۴} سیز بووآینز، ابلیسکی یینز و سئیرینز کی بووآینز سنئیگی ایشلری گورینز. ابلیس باشلانماکدان بیر قاتل ایدی و حقیقتده هئچ ایش یوخو ایدی بو سبریه کی اؤنونگ ایچینده هئچ حقیقت یوخدور. او دانیشاندا یالان دئییر بو سبریه کی اؤنونگ ذاتی یالان دئمک دیر. ابلیس بیر یالانچی دیر و واری یالانلارینگ بووآسی دیر. ^{۴۵} آما من حقیقتی سیزه دئییرم و بو سبریه دیر کی سیز منه اینانمئیراینز. ^{۴۶} سیزینگ هانی بیرینز منی حتی بیر گناها محکوم ائده بیلیر؟ اگر حقیقتی سیزه دئییرم، پس نه ایچی منه اینانمئیراینز؟ ^{۴۷} هر گس کی تارئینگ دیر، تارئ کلامینی قبول ائدیر؛ سیز تارئ کلامینی قبول ائدمئیرینز، بو سبریه کی تارئینگ ده بیلینز.»

بوندان ایلری کی ابراهیم اول، عیسا وار ایدی

^{۴۸} یهودی لار عیسیا جواب وئردیلر: «دؤز دئمیرک کی سن بیر سامره لی یانگ و شیطانی روح وارینگ؟» ^{۴۹} عیسا جواب وئردی: «منده شیطانی روح یوخ. من اؤز بووآمی حُرمت ائدیرم، آما سیز منه حُرمت سیزلیگ ائدیرینز. ^{۵۰} با بو حال، من اؤز عزتیم قولونجوندا ده ییلم. بیرری وار کی منه عزت وئرمک قولونجوندا دور و حکم ائدن دا ائله او دور. ^{۵۱} گرچکینی سیزه دئییرم، اگر بیرری منیم سؤزومه عمل ائدسه، هئچ وخت اؤلمز.» ^{۵۲} یهودی لار عیسیا دئدیلر: «ایندی داها بیلدیک کی سنده شیطانی روح وار. ابراهیم پیغمبر و باقی پیغمبرلر اؤلدولر، ایندی سن دئییرینگ کی ”اگر بیرری منیم سؤزومه عمل ائدسه، هئچ وخت اؤلمز؟“ ^{۵۳} سن گمان ائدیرینگ بیزیم جدیمیز، ابراهیم پیغمبردن بویوک ترینگ؟ او اؤلدو، باقی پیغمبرلر دا اؤلدولر. سن گمان ائدیرینگ کیمینگ؟» ^{۵۴} عیسا جواب وئردی: «اگر منیم اؤزوم، اؤزومه عزت ائدسم، منیم عزتیم آرزوش یوخو. منه عزت ائدن منیم گوئیده کی بووآم دیر، ائله او کی سیز دئییرینز: ”بیزیم تارئمیز دیر.“ ^{۵۵} سیز اؤنو تانیمئیراینز، آما من اؤنو تانییرام. اگر دئسم کی اؤنو تانیمئیرام سیزینگ له یین بیر یالانچی یام. آما من اؤنو تانییرام و اؤنونگ سؤزونه عمل ائدیرم. ^{۵۶} جدینز ابراهیم پیغمبر شادلیگ ائدیردی بو سبریه کی بیلیردی من گلرم. او منیم گلکمکیمی گوردو و خوشحال اولدو.» ^{۵۷} یهودی لار عیسیا دئدیلر: «سن حلی آلی یاشار ده ده ییلینگ، ابراهیم پیغمبری گورموشانگ؟!» ^{۵۸} عیسا بئلرینه دئدی: «گرچکینی سیزه دئییرم، بوندان ایلری کی ابراهیم اول، من و ارام.» ^{۵۹} اوللار دا داش گؤتوردولر تا عیسیا سنگسار ائدلر، آما عیسا اؤزونو پناه ائدی و معبدن گئتدی.

عیسا بیر کیشی پی کی آنادان کور دوغولموش، شفا وئریر

^۱ عیسا بیر یولدان گچیردی کی بیر کیشی پی گوردو کی آنادان اولاندان گوزلری کور ایمیش. ^۲ شاگردلری عیسادان خبر آلدیلار: «اُستاد، کیمینگ گناهی سبرسینه دیر کی بو کیشی آنادان کور دوغولموش؟ اؤز گناهی سبرسینه یا آنا بووآسی گناهی سبرسینه؟» ^۳ عیسا جواب وئردی: «نه اؤز گناهی سبرسینه دیر، نه ده آنا بووآسی گناهی سبرسینه؛ بلکی بئله اولدو تا تارئ اؤز قدرتی ایشلرینی

اۋنونگ ظريقیندن گۆرسده. ۴ تا گۆندوز دیر منی یولایان تارئنینگ ایشلرینی گۆرهسیک؛ قرنگی دۇشیر، قرنگیده هئچ گس ایش گۆره بیلیمیر. ۵ اوندایانچاز کی دنیا دایام، دنیانینگ ایشیقیم. ۶ عیسا بو گپلری چالدى و یئر اوستونه تیفیردی و تيفرجه کی این چامور دۇرتدی. اوندا دۇرتدیگی چاموری او کورینگ گۆز لرینه سۇرتدو، ۷ و بئلسینه دئدی: «گئد و گۆز لرینگی سیلوآم حوضیندا یوو.» سیلوآم، یعنی یوللانمیش. پس او کور گئتدی و یوودو و اۇردان آچیق گۆز این گئری گلدی.

۸ قونشولار و او آداملار کی ایلترت اۋنو گدایلیگ ائدنده، گورموشلردی، دئییرلردی: «بئیه بو ائله او آدام دهییل کی اوتوریدی و گدایلیگ ائدیردی؟» ۹ بیر پارا آداملار دئدیلر: «ائله او دیر.» بیر پارا داها دئدیلر: «یو، او دهییل. اونا بئزه بیر.» اما اۋنونگ اۋزو ائله بئله دئییردی: «من ائله او آدام.» ۱۰ پس اوندان خبر آلدیلار: «نهیین گۆز لرینگی آچیلدی؟» ۱۱ او جواب وئردی: «او کیشی کی آدی عیسا دیر، چامور دۇرتدی و گۆز لریمه سۇرتدو و بئلمه دئدی: "سیلوآم حوضینا گئد و یوو." پس گئدیم یوودوم و گۆز لریم آچیلدی.» ۱۲ اوندان خبر آلدیلار: «او هاردا دیر؟» جواب وئردی: «بیلیمیرم.»

۱۳ پس او کیشی پی کی ایلترت کور ایدی، فریسی فرقه سی نینگ عالم لری یانینا گتیردیلر. ۱۴ او گۆن کی عیسا چامور دۇرتمیش ایدی و اۋنونگ گۆز لرینی آچمیش ایدی، یهودی لارینگ مۇقدس شنبه سی گۆنو ایدی. ۱۵ اوندا فریسی لر او کیشیدن خبر آلدیلار کی نهیین گۆز لری آچیلیمیش. کیشی جواب وئردی: «او گۆز لریمه چامور سۇرتدو و یوودوم و ایندی گوروم.» ۱۶ پس بیر پارا آدام فریسی فرقه سی نینگ عالم لریندن دئدیلر: «او کیشی تارئ ظرفیندن دهییل، چونکی مۇقدس شنبه گۆنونونگ قانونینا عمل ائدمیر.» اما باقی آداملار دئدیلر: «نهیین بیر گناهکار آدام بیر بئلهیین مَعْجَزه لی نیشانالار ائده بیلیر؟» و اوللار آراسیندا اختلاف دۇشدو. ۱۷ پس اوللار او کیشیدن کی ایلترت کور ایدی گئنه بئله خبر آلدیلار: «سن اۋنونگ باره سینده نه دئییرینگ؟ بو سبریه کی او سنینگ گۆز لرینگی آچمیش.» او دئدی: «او بیر پیغمبر دیر.»

۱۸ یهودی لارینگ باشی بویوک لری اینانمادیلار کی او کور ایمیش و گۆزو آچیلیمیش، تا بو کی اۋنونگ آنا بووآسینی چاغیردیلار ۱۹ و اوللاردان خبر آلدیلار کی: «بو سزینگ اوغلونگوز دور، ائله او کی دئییرینز آنادان کور دوغولموش؟ پس ایندی نهیین گورور؟» ۲۰ او کیشی نینگ آنا بووآسی جواب وئردیلر: «بیز

بیلیرک کی بو ییزیم اوغولوموز دور و بیلیرک ده کی کور دوغولوموش. ^{۲۱} آما بونو کی ایندی نه یین گوزلری اچیلیمیش یا دا کیم اؤنونگ گوزلرینی اچمیش، بیلیمئیرک. اؤزوندن خبر آلینز. اؤزو بویوک دیر، اؤزو اؤز باره سینده دانیشا بیلر. ^{۲۲} او کیشی نینگ آنا بووآسی یهودی لارینگ باشی بویوک لری قورخوسوندان بئله دئدیله. بو سبریه کی باشی بویوک لر ایلتردن قرار کسمیش لردی کی هر گس دیله گتیرسه کی عیسا ائله او وعده وئرلن مسیح دیر، عبادتگاه دان یازیا آتیلای. ^{۲۳} بو سبریه ده اؤنونگ آنا بووآسی دئمیشلردی کی: «اؤزو بویوک دور؛ اؤزوندن خبر آلینز.»

^{۲۴} یهودی لارینگ باشی بویوک لری گئنه او کیشی پی کی ایلتر کور ایدی چاغیردیله و بئلسینه دئدیله: «حقیقتی دئمک اینن تارئ یا عزت ائد! بیز بیلیرک کی او کیشی بیر گناهکار دیر.» ^{۲۵} او جواب وئردی: «اؤنونگ گناهکار اولدیگینی یا دا اولمازلیگینی من بیلیمئیرم. من فقط بیر زاد بیلیرم، او ده بو دور کی کور ایدیم و ایندی گوروزم.» ^{۲۶} فریسی لر بئلسیندن خبر آلدیلار: «او سنینگ اینن نه ایش گوردو؟ نه یین گوزلرینی آچدی؟» ^{۲۷} او جواب وئردی: «من کی ائله ایندیسی ده سیزه دئمیشم، سیز قولاق آسمیراینز؛ نه ایچی سئیرینز گئنه ائشیدینز؟ بئیه سیز ده سئیرینز اونا شاگرد اولاینز؟» ^{۲۸} یهودی لارینگ باش بویوک لری او کیشی پی سؤیدولر و دئدیله: «سن، اؤنونگ شاگردی نینگ! بیز موسای پیغمبر شاگرد لری یک. ^{۲۹} بیز بیلیرک کی تارئ موسای پیغمبر اینن دانیشمیش. آما بو کیشی نینگ هاردان گلدیگینی بیلیمئیرک.» ^{۳۰} او جواب وئردی: «عجب! بو کیشی منیم گوزلریمی اچمیش و، سیز حلی ده بیلیمئیرینز او هاردان گلیر. ^{۳۱} بیز بیلیرک کی تارئ گناهکارلار سسینه قولاق آسمئیر، آما اگر بیری تارئ قورخوسونو اوره کینده واری اولسا و اؤنونگ سئدیگینی یئرینه ائتیرده، تارئ اؤنونگ سسینه قولاق آسیر. ^{۳۲} دنیانینگ بنا بُنیادی قویولاندان بری هئچ وخت بیری ائشیتمه میش کی بیرگس، بیر آنادان کور دوغولوموش آدامینگ گوزونو آچا. ^{۳۳} اگر بو کیشی تارئ طرفیندن ده ییلدی، بیر بئله یین ایشلر گوره بیلمزدی.» ^{۳۴} فریسی لر اونا جواب وئردیله: «سن کی باشینگدان ایاقینگا گناه ایچینده دوغولوموشانگ، ایندی بیزه درس وئیرینگ؟» و اؤنو عبادتگاه دان یازیا آتدیله.

^{۳۵} اوندا کی عیسا ائشیتدی کی او کیشی پی آتمیشلار یازیا، اؤنو بولدو و بئلسیندن خبر آلدی: «سن انسان اوغلونا ایمان وارینگ؟» ^{۳۶} او کیشی جواب

وئردى: «آقا، دى او كيم دىر، تا من اونا ايمان گتيرم.»^{۳۷} عيسا بئلسينه دئدى: «سن اؤنو گؤرموشانگ! ائله او دور كى ايندى سنينگ اين دانيشير.»^{۳۸} او كيشى دئدى: «آقا، ايمان واريم.» و عيسايا سجده ائدى.

^{۳۹} عيسا دئدى: «من حكم ائدمك ايچى بو دنيا ايچينه گلميشم. گلميشم تا او آداملار كى كور دولار، گؤزگور تا او آداملار كى گمان ائديرگور گورورگور، گورسدَم كى كور دولار.»^{۴۰} بىر پارا فريسى لردن كى اؤردا ايدىلر، بو سؤزلىرى ائشيدنده عيسايا دئدىلر: «ائدميه بيز ده كوراك؟!»^{۴۱} عيسا اوللار دئدى: «اگر كور ايدىز، تقصير يوخىز ايدى، اما ايندى كى گمان ائديريز كى گوروريز، تقصيركار قالاريز.»

۱۰.

خوب چوبان عيسا دىر

^۱ «گرچكىنى سيزه دئيرم، او كى قويونلار آغلىنا دردن ايچرى گئدميه، بلكى آغلىنگ چيقىندن اوخارى گئده، اوغرو و گديگ باغلايان دىر.^۲ اما او كى دردن ايچرى گلير، قويونلارينگ چوبانى دىر.^۳ كيشيك چكن درى اونا آچير و قويونلار اؤنونگ سسينه قولاق آسيرلار. او اؤز قويونلاريني آدا چاغيرير و اوللارى ياژيا آپارير.^۴ قويونلارنى نينگ و اريسىنى ياژيا آپاراندا سورا، اوللاردان ايلرى گئدير و قويونلار دا اؤنونگ آردى سورا گئديرگور بو سبريه كى اوللار اؤنونگ سسىنى تانىرلار.^۵ قويونلار غريبه قولونجوندان گئدمئركر بلكى اوندان قچيرگور، بو سبريه كى غريبه لرينگ سسىنى تانىمئيرلار.»^۶ عيسا بو مئلى اوللار چكدى، اما اوللار انگلاماديلار كى عيسا منظورو نه دىر.

^۷ پس عيسا گئنه اوللار دئدى: «گرچكىنى سيزه دئيرم، من قويونلار ايچى درم.^۸ وارى اوللار كى مندن ايلرى گئدير، اوغرو و گديگ باغلايان دىرلار، اما قويونلار اوللار قولاق آسماديلار.^۹ من درم. هرگس منيم ظريقمىدن ايچرى گلسه، نجات توتار، ايچرى گلر و ياژيا چيخر و ياييلماگ ايچى بىر يئر بولار.^{۱۰} اوغرو گمئير بهغيرى اوغورلاماك و اؤلدورمك و نابود ائدمك ايچى. من گلميشم تا آداملار زندگانلىگ وارلارى اول و اؤنو فراوان دا وارلارى اول.

^{۱۱} «خوب چوبان منم. خوب چوبان اؤز جانىنى قويونلار ايچى وئير.^{۱۲} او آدم كى مُزد آلير تا چوبان ليگ ائده، چونكى اصل چوبان اؤزو ده بيل و قويونلار دا اؤزونونگ ده بيللر، هر وخت كى گوره قورد گلير، قويونلارى ويل ائدير قچير،

قورد ده قَریشیر قویون لار ایچینه و اوللاری داغیدیر. ^{۱۳} مُزد آلان قَچیر بو سَبریه کی فقط مُزد ایچی ایش گُورور و قویون لار قیدینده دهیل. ^{۱۴} خوب چوبان منم. من اؤز قویون لاریمی تانییرام و قویون لاریم ده منی تانییرلار، ^{۱۵} ائله اوله یین کی گؤیده کی بووا منی تانییر و من بووایی تانییرام. من جانیمی قویون لار ایچی وئریم. ^{۱۶} من آیری قویون لار ده واریم کی بو سؤرودان دهیلکیر. اوللاری دا گتیرسیم و اوللار دا منیم سَسیمه قولاق آسارلار. او زامان اوللارینگ واریسی بئلینه بیر سؤرو اولارلار، بیر چوبان اینان. ^{۱۷} بووا بو سَبریه منی چوخ سئیر کی من اؤز جانیمی وئریم تا جانیمی گئنه گئری آلام. ^{۱۸} هئچ گس جانیمی مندن آلمیر، بلکی من اؤز میلیم ایئن جانیمی وئریم. اختیار واریم اؤنو وئرم، اختیار دا واریم اؤنو گئنه گئری آلام. گؤیده کی بووام منه فرمان وئرمیش تا اؤز جانیمی وئرم.

^{۱۹} بو سؤزلر سَبرسینه گئنه یهودی لار آراسیندا اختلاف دؤشدو. ^{۲۰} اوللارینگ چوخو دئدیلر: «بو کیشیده شیطانلی روح وار و دلی دیر؛ نه ایچی اونا قولاق آسیراینز؟» ^{۲۱} اوللارینگ باقسی دئدیلر: «بو سؤزلر بیر شیطانلی روحا گرفتار اولان آدامینگ سؤزلری دهیل. بئیه شیطانلی روح بیر کور آدامینگ گؤزلرینی آچا بیلر؟»

عیسا و گؤیده کی بووا بیر دیرلار

^{۲۲} اورشلیم شَهرینده، مَعبدینگ وَقف عیدی نینگ موقعسی ائتیشمیشدی. قیش ایدی ^{۲۳} و عیسا مَعبدده، سُلیمان ایوانیندا یول گئیدردی. ^{۲۴} یهودی لار عیسا دئییرینه ییغیلدیلر و بئلسینه دئدیلر: «هاچانانچاز سئیرینگ بیزی شک ایچینده ساخلایانگ؟ اگر سن وَعهه وئریلن مَسیحینگ، آچیق بیزه دئی.» ^{۲۵} عیسا اوللارا جواب وئردی: «سیزه دئدیم اما اینانمئیراینز. او ایشلر کی من اؤز گؤیده کی بووام آدیندا گؤرورم، منیم بارهمده گواهلینگ وئریلر. ^{۲۶} اما سیز اینانمئیراینز بو سَبریه کی منیم قویون لاریمدان دهیلینز. ^{۲۷} منیم قویون لاریم منیم سَسیمه قولاق آسیرلار. من اوللاری تانییرام، اوللار دا منیم قولونجومدان گلیرلر. ^{۲۸} من اوللارا اَبدی زندلیگ وئریم و اوللار هئچ وخت هلاک اولمازلار، هئچ گس ده اوللاری منیم آلمدن قاپا بیلمز. ^{۲۹} منیم گؤیده کی بووام کی اوللاری منه وئرمیش، واری گسدن بویوک تر دیر و هئچ گس باشارماز اوللاری گؤیده کی بووا آلمدن قاپا. ^{۳۰} من و گؤیده کی بووا بیرک.»

۳۱ اوندنا یهودی لار گئنه داش گؤتوردولر تا عیسا پی سنگسار ائدئر. ۳۲ عیسا اوللارا دئدی: «گؤیده کی بووا طرفیندن چوخ خوب خوب ایشلر سیزه گورسدیمیشم. او ایشلرینگ هانی بیرسی سبرسینه سئیریز منی سنگسار ائدیز؟» ۳۳ یهودی لار جواب وئردیلر: «خوب ایش سبرسینه دهیل کی سئیرک سنی سنگسار ائدک، بلکی گفر دئمکینگ سبرسینه دیر، بو سبریه کی سن بَشَرینگ و دئیرینگ کی تارئانگ.» ۳۴ عیسا اوللارا جواب وئردی: «بئیه سیزینگ مُقدَس یازیلی لارینزدا یازیلمامیش کی، ”دئدیم، سیز تارئالارینز؟“ ۳۵ تارئ، او آداملارا کی کلامی بئلرینه ائتیشمیش، دئیر کی ”سیز تارئالارینز“ و بونو دا بیلیریز کی مُقدَس یازیلی لار اعتباردان دؤشمزئر. ۳۶ پس ایندی نهیین دیر کی سیز بو سبریه کی دئدیم، ”من تارئ اوغلویم“ منی گفر دئمکه مُتْهم ائدیریز؟ من ائله اویم کی گؤیده کی بووا وَقْف ائدمیش و بو دنیا ایچینه یوللامیش. ۳۷ اگر من گؤیده کی بووا ایشلرینی گورمئیم، پس منه ایمان گتیرمیز. ۳۸ اما اگر گؤیده کی بووا ایشلرینی گورورم، حتی اگر منه ایمان گتیرمئیریز ده، او ایشلره ایمان گتیریز، تا بیلینز و انگلایینز کی من بووآدایم و بووا منده دیر.» ۳۹ اوندنا گئنه یهودی لار سئدیلر عیسا پی توتالار اما عیسا اوللارینگ الیندن چیخدی و گئتدی.

۴۰ عیسا گئنه اوردون چئینینگ او تئینه گئتدی و اؤردا قالدی. ائله اؤرایا کی یحیا ایلرتر اؤردا تَعْمید عُسلی وئیردی. ۴۱ چوخ آداملار عیسا یانینا گلدیلر. اوللار دئیرلر: «یحیا هئج مُعْجزه لی نیشانان ائدمه دی اما هر نه کی عیسا باره سینده دئدی گرچک ایدی.» ۴۲ و اؤردا چوخ آداملار عیسا یا ایمان گتیردیلر.

ایلعارر اولومو

۱ بیر ایلعارر آدی کی شی مریض اولموشدو. او بیت عَنیا گندی نینگ آدمی ایدی، ائله او گند کی مریم و مریمینگ باجیسی مارتا اؤراکی ایدیلار. ۲ مریم ائله او آرواد دیر کی رب عیسانینگ قیچ لرینه عَطْر لی یاغ سؤرتر و ساچی اینن ده قورودار. ایندی مریمینگ کاکاسی ایلعارر، مریض اولموشدو. ۳ پس ایلعاررینگ باجی لاری عیسا یا پیغام یوللادیلار و دئدیلر: «آقا، سنینگ عزیز یولداشینگ مریض دیر.» ۴ اما عیسا بونو ائشیدنده دئدی: «بو مریض لیگینگ آخوری اولوم دهیل، بلکی بونونگ ایچی دیر کی تارئ شوکتی آشکار اولو و بو کی، بو

مَرِيضَلِيْگِ ظَرِيْقِيْنَدَن، تَارِيْ اوْغْلونونْگِ شوْکْتِيْ دِهْ آشْکَارِ اوْلا. ۵ عيسَا، مَارْتَايِيْ و مَارْتَانِيْنگِ بَاجِيْسِيْنِيْ و ايلْعَارِيْ چوْخ سَئِيْرْدِي. ۶ بَا بُو حَالِ اوْنْدَا كِيْ ائِشِيْتِيْدِيْ ايلْعَارَرِ مَرِيْضِ دِيْر، اِيْکِيْ گُوْنِ دَاهَا دَا، ائِلِهْ اوْرْدَا كِيْ وَارِ اِيْدِيْ، قَالْدِي. ۷ اوْنْدَانِ سُوْرَا عيسَا اوْزِ شَاگْرْدَلَرِيْنِهْ دَئِيْ: «گَلِيْزْ تَا گَئْنِهْ يَهُودِيْهْ وِلايْتِيْنِهْ گَئْدَك.» ۸ شَاگْرْدَلَرِ اوْنَا دَئِيْدَلَرِ: «اَسْتَاد، چوْخ وِخْتِ دِهِيْلِ كِيْ يَهُودِيْ لَارِ سَئِيْرَلَرْدِيْ بَئَلِيْنگِيْ سَنْگَسَارِ ائِدَلَرِ، گَئْنِهْ گَئْدِيْزِيْنگِ ائِلِهْ اوْرَا؟» ۹ عيسَا جَوَابِ وُئْرْدِي: «بَئِيْهْ گُوْنْدُوْزِ اوْنِ اِيْکِيْ سَاعَاتِ دِهِيْلِ؟ هَرْگَسْ گُوْنْدُوْزْدِهْ يُوْلِ گَئْدَسِهْ يِيْخِيْلَمَزْ بُو سَبْرِيْهْ كِيْ بُو دَنِيَانِيْنگِ اِيْشِيْقِيْ يُوْخُو.» ۱۰ عيسَا بُو سُوْزَلَرِيْ دَئِيْنَدَن سُوْرَا، شَاگْرْدَلَرِهْ دَئِيْ: «يُوْلْدَاشِيْمِيْزِ ايلْعَارَرِ يَاتْمِيْشِ، اَمَا مَنِ گَئْدِيْرَمْ تَا بَئَلْسِيْنِيْ اوْيَارْدَام.» ۱۲ شَاگْرْدَلَرِ اوْنَا دَئِيْدَلَرِ: «آقَا، اِگْرِ يَاتْمِيْشِ، خُوْبِ اوْلُوْر.» ۱۳ عيسَا، ايلْعَارَرِيْنگِ اوْلَمَكِيْنَدَن دَانِيْشِيْرْدِيْ، اَمَا شَاگْرْدَلَرِ گَمَانِ ائِيْدِيْرَلَرْدِيْ كِيْ عيسَا نِيْنگِ مَنظُوْرُوْ بُو دُوْرِ كِيْ ايلْعَارَرِ يَاتْمِيْشِ تَا اسْتِرَاحْتِ ائِدِهْ. ۱۴ اوْنْدَا عيسَا آچِيْقِ اوْلَلَارَا دَئِيْ كِيْ: «ايلْعَارَرِ اوْلَمُوْشِ ۱۵ و سِيْزِيْنگِ خَاطْرِيْزِهْ دِهْ خُوْشْحَالَامِ كِيْ اوْرْدَا دِهِيْيَلْدِيْمْ تَا اِيْمَانِ گَئِيْرِيْزِ. اَمَا اِيْنْدِيْ گَلِيْزْ تَا گَئْدَكِ اوْنُوْنْگِ يَانِيْنَا.» ۱۶ پَسِ تُوْمَا كِيْ اوْنُوْ جُوْمُوْلُوْ چَاغِيْرِيْرَلَرْدِيْ، بَاقِيْ شَاگْرْدَلَرِهْ دَئِيْ: «گَلِيْزْ تَا يِيْزِ دِهْ گَئْدَكِ تَا اوْنُوْنْگِ اِيْئَنِ اوْلَهْ ك.»

عيسَا اوْلُوْلَرِيْ دَئِيْدِيْرِ و اوْزُوْ زَنْدَلِيْگِ سَرچِشْمِهْ سِيْ دِيْر

۱۷ عيسَا بِيْتِ عَنِيَا گَئْدِيْنِهْ ائِيْتِيْشَنْدِهْ، بِيْلْدِيْ كِيْ اِيْنْدِيْ دُوْرْدِ گُوْنِ دِيْرِ كِيْ ايلْعَارَرِيْ مَقْبَرِهْ اِيْچِيْنِهْ قُوْيمُوْشَلَارِ. ۱۸ بِيْتِ عَنِيَا اِيْئَنِ اوْرُشَلِيْمِ آرَاسِيْ، يَارِيْمِ آغَاجْدَانِ آزْتَرِ يُوْلِ اِيْدِي. ۱۹ چوْخِ آدَامِ يَهُودِيْ لَارْدَانِ مَارْتَا و مَرِيْمِ يَانِيْنَا گَمِيْشَلَرِ اِيْدِيْ تَا كَاكَالَارِيْ نِيْنگِ اوْلَمَكِيْ اِيْچِيْ، اوْلَلَارَا تَسَلِيْ وُئْرَلَرِ. ۲۰ اوْنْدَا كِيْ مَارْتَا ائِشِيْتِيْدِيْ كِيْ عيسَا گَلِيْرِ، اوْنُوْنْگِ پِيْشُوْزِيْنَا گَئْتْدِيْ، اَمَا مَرِيْمِ ائُوْدِهْ اوْتُوْرْمُوْشْدُو. ۲۱ مَارْتَا عيسَايَا دَئِيْ: «آقَا، اِگْرِ بُوْرْدَا اِيْدِيْنگِ، كَاكَامِ اوْلَمَزْدِي. ۲۲ اَمَا بِيْلِيْرَمِ كِيْ حَقِيْ اِيْنْدِيْ دِهْ، هَرْنِهْ كِيْ تَارِيْ دَانِ سَئِيْنگِ، تَارِيْ سَنَهْ وُئْرِهْ.» ۲۳ عيسَا بَئَلْسِيْنِهْ دَئِيْ: «كَاكَانْگِ دَئِيْرَلَرِ.» ۲۴ مَارْتَا دَئِيْ: «بِيْلِيْرَمِ كِيْ كَاكَامِ قِيَامْتِ گُوْنُوْنْدِهْ دَئِيْرَلَرِ.» ۲۵ عيسَا مَارْتَايَا دَئِيْ: «مَنَمِ كِيْ اوْلُوْلَرِيْ دَئِيْدِيْرَمِ و زَنْدَلِيْگِ سَرچِشْمِهْ سِيْمِ. اوْ كِيْ مَنَهْ اِيْمَانِ گَئِيْرِهْ، حَقِيْ اوْلَسِهْ دِهْ، دَئِيْرَلَرِ، ۲۶ و هَرْ كَسِ كِيْ مَنَهْ اِيْمَانِيْ اوْلْدِيْگِيْ سَبْرَسِيْنِهْ دَئِيْرِيْ لِيْگِ وَاْرِيْ، هَئْجِ وِخْتِ اوْلَمَزْ؛ اِيْا بُوْنَا اِيْمَانِ

وارینگ؟» ۲۷ مارتا دئی: «بله آقا، ایمان واریم کی سن ائله او وعدہ وئرلین مسیحینگ، تارئ اوغلو، ائله او کی بو دنیا ایچینه گسی.»

۲۸ مارتا بونو دئی و گئتدی باجیسی مریمی چاغیردی. بی سس مریمہ دئی: «اُستاد بوردا دیر و سنی چاغیریر.» ۲۹ مریم بونو ائشیدندہ فوری توردو آیاقی و گئتدی عیسا یانینا. ۳۰ عیسا حلی ائله اؤردا ایدی کی مارتا اؤنونگ پیشوازینا گئدمیش ایدی و حلی گندینگ ایچینه گلکہمیش ایدی. ۳۱ او یہودی لار کی مریم اینن اوبادا ایدیلار و بئلسینہ تَسلی وئریرلردی، اوندا کی گؤردوکر مریم فوری توردو آیاقی و چیخدی یازیا، اؤنونگ آردی سورا یولا دؤشدولار. اوللار گمان ائدیرلردی کی مریم گئدیر مقبرہ یانینا تا اؤردا آغلیا. ۳۲ اوندا کی مریم، عیسا اولدیگی یئرہ ائتیشدی و عیسا پی گؤردو، اؤنونگ قیچینہ دؤشدو و دئی: «آقا، اگر بوردا اولسایدینگ، کاکام اؤلمزدی.» ۳۳ عیسا، مریم و مریم اینن گنن یہودی لارینگ آغلاماگینی گؤزندہ، روحونو غم باسدی و سخت پریشان اولدو ۳۴ و دئی: «ایلعازری ہارا قؤیموشاینز؟» اوللار دئدیلر: «آقا، گل و گور.» ۳۵ عیسا آغلا دی. ۳۶ اوندا یہودی لار دئدیلر: «گورونز ناغاد ایلعازری چوخ سئیردی!» ۳۷ آما اوللارینگ بیر پاراسی دئدیلر: «بئیہ بو کیشی کی او کورینگ گؤزلرینی آچدی، ایلعازر اؤلمکی نینگ جلوسینی دہ توتا بیلمزدی؟»

عیسا ایلعازری دئریدیر

۳۸ گئنه عیسانینگ روحونو غم باسدی و گلدی مقبرہ یانینا. مقبرہ بیر شکاف ایدی کی آغیزی دَمینہ بیر داش ایتہلنمیشدی. ۳۹ عیسا دئی: «داشی ایتہلہیینز قیراقا.» مارتا کی اؤلنینگ باجیسی ایدی، عیسا یا دئی: «آقا، او ایندی داہا ایس توموش، بو سبریہ کی دؤرد گؤن دور کی اؤلموش.» ۴۰ عیسا مارتا یا دئی: «بئیہ سنہ دئمہ دیم کی اگر ایمان گتیرینگ، تارئ شوکتینی گؤزینگ؟» ۴۱ پس اوللار داشی ایتہلہ دیلر قیراقا. اوندا عیسا گؤیہ باخدی و دئی: «بووا، سنی شکر ائدیرم کی منی ائشیدمیشینگ. ۴۲ بیلیردیم کی ہمیشہ منی ائشیدیرینگ، آما بونو، بوردا توران آداملار سبرسینہ دئدیم، تا ایمان گتیرر کی سن منی یوللامیشانگ.» ۴۳ عیسا بو سؤزلری دئیندن سورا، اوجا سس اینن چاغیردی: «ایلعازر، گل یازیا.» ۴۴ او آدام کی اؤلموشدو، قیچ و قولی خلعتدہ و یاقلوق اؤزونہ ساریلی، گلدی یازیا. عیسا اوللارا دئی: «اونو آچینز و قؤینز گئدہ.»

عیسا اۆلدورمکی نینگ نقشه سی

۴۵ چوخ آدم یهودی لاردان کی مریم اینن گلمیشلردی، عیسا ائدیگی ایشی گۆزنده، عیسا یا ایمان گتیردیلر. ۴۶ آما اوللارینگ بیر پاراسی قرسی فرقه سی نینگ عالم لری یانینا گئدیلر و عیسا ائدیگی ایشی، اوللارا دئدیلر. ۴۷ پس باش کاهن لر کی معبد عالم لری ایدیلر و قرسی لر شورا توتدولار و دئدیلر: «نیجه انده سیک؟ بو کیشی چوخ معجزه لی نیشانلار ائدیر. ۴۸ اگر قویاک بو یول اینان کی ایلری توتמוש گنده، واری گس اونا ایمان گتیرر، اوندان سورا دا روملی لار گلرر هم معبدیمیزی، هم ده ملتیمیزی آلیمیزدن آرارلار.» ۴۹ آما اوللارینگ بیر کی آدی قیفا ایدی و او ایل، ائنگ بویوک کاهن ایدی، اوللارا دئدی: «سبز هئچ نه بیلیمیزینز. ۵۰ آنگلامئیراینز کی سزینگ ایچی یئی تر دیر کی بیر آدم خلخ یولوندا اۆله تا بو کی بوتون ملت هلاک اولار.» ۵۱ قیفا بو سۆزو اۆز یانیندان دئمهدی، بلکی بو سبریه کی او ایل ائنگ بویوک کاهن ایدی، بئله نَبوت ائدی کی عیسا ملت یولوندا اۆلر. ۵۲ عیسا اۆلر آما نه فقط ملت یولوندا، بلکی تا تارئ اولادلارینی دا کی بوتون دنیا دا داغیلیمیشلار، بیر یئر ییغه و بیر انده. ۵۳ پس ائله او گۆندن اوللار داها تصمیم توتدولار کی عیسا پی اولومه وئزئر. ۵۴ بو سبریه ده، عیسا داها آله یینده یهودی لار آراسیندا گزمئیردی، بلکی شاگردلری اینن اوردان، بیر افرایم آدی شهره کی بیابانا یاخین ایدی گئتدی و اوردان قالدیلار. ۵۵ یهودی لارینگ پسخ عیدی یاخین ایدی. عیددن ایلری، چوخ آدمالار واری یئردن اورشلیم شهرینه گئتدیلر تا بوندان ایلری کی عید گۆنلری ائتیسه، طاهر اولماگ رَسْمینی یئرینه ائتیردئر. ۵۶ خلخ عیسا قولونجونا گزیرلردی و ائله بئله کی معبدده تورموشلاردی، بیر بیره دئیرلردی: «سبز نه گمان ائدیزینز؟ گۆزینگ عیسا عید ایچی گلمز؟» ۵۷ آما باش کاهن لر کی معبد عالم لری ایدیلر و قرسی فرقه سی نینگ عالم لری فرمان وئرمیشلردی کی هر گس بیلدی عیسا هاردا دیر، اوللارا خبر وئره سی تا اوللار عیسا پی توتالار.

۱۲

مریم عیسانینگ قیچینه عطری یاغ سؤرتیر

۱ آلتی گۆن پسخ عیدیندن ایلری، عیسا ایلعازر یوردینا، یعنی بیت عنیا گندینه گلدی. ائله او ایلعازر کی عیسا اؤنو اولومدن دئزیدمیشدی. ۲ اوردان عیسا ایچی

بیر شام قوناقلوق وئرلیدی. مارتا پذیرالیک ائدیردی و ایلعازر، عیسا اینان سُفره قیراقینا اوتورانلارینگ بیر ایدی.^۳ اوندا مریم بیر شیشه گران قیمت خالص سونبول عَطری، کی یاریم لیتره یاخین ایدی، گؤتوردو و او عَطرلی یاغی عیسا قیچلرینه سؤرتدو و ساچی اینان دا قورودو، ائله کی ائو او عَطرینگ ایسیندن دؤلدو.^۴ آما یهودا آسخریوط کی عیسا شاگردلری نینگ بیر ایدی و بعدیها عیسا پی آله وئردی، دئدی: «نه ایچی بو عَطر کی آرزوی، بیر فَحله نینگ اون آپی نینگ دستمزدی دیر، ساتیلما دی تا پیلی یوخسول لارا وئرله؟»^۱ یهودا بو خاطره کی یوخسول لار قیدینده ایدی بو گپی چالمادی، بلکی بو گپی چالدی بو سبریه کی اوغرو ایدی؛ عیسا اینان شاگردلری نینگ خرجلیگی پیلی نینگ کسه سی یهودایا تاپشیریلیمیشدی، یهودا دا بو پیلدن اوغورلانچی اوزو ایچی گؤتوروردی.^۷ عیسا دئدی: «مریم ده ایشینز اولماسین! او بو عَطری منی تاپشیران گون ایچی ساخلامیشدی.^۸ سیز یوخسول لاری همیشه اوزونگوز این وارینز آما منی همیشه ایچی یوخینز.»

^۹ اوندا کی بیر بویوک جمعیت یهودی لاردان ائشیتدی لر کی عیسا اؤردا دیر، گلدی لر تا نه فقط عیسا پی، بلکی ایلعازری ده کی عیسا اؤنو اولومدن دئردیمیشدی، گؤرلر.^{۱۰} پس باش کاهن لر کی معبدینگ عالم لری ایدیلر، نقشه چکدی لر کی ایلعازری دا اولدورلر.^{۱۱} چونکی اؤنونگ سبرسینه چوخ آدام یهودی لاردان اوللاردان ایز بوکمیشلردی و عیسا یا ایمان گتیرمیشلردی.

عیسا بیر پادشاه له بین اورشلیمه گلیر

^{۱۲} او گونونگ صاباسی، اوندا کی او بویوک جمعیت کی پسخ عید ایچی گلیمیشلردی، ائشیتدی لر کی عیسا اورشلیم شهرینه گلیر،^{۱۳} موخ آغاجی نینگ شاخالاری آل لرینده، عیسا پیشوا زینا گئتدی لر. اوللار اوجا سس این دئیرلردی: «نجات وئر! مُتبارک اولسون او کی زینینگ آدیندا گلیر! تارئ خلخی نینگ پادشاه سی مُتبارک اولسون!»

^{۱۴} عیسا بیر قودوق بولدو و اونا میندی؛ ائله او طور کی مُقدّس یازیلی لاردا یازیلیمیش کی:

^{۱۵} «مُقدّس داغینگ قیزی، اورشلیم، قورخما،

باخ، پادشاهینگ گلیر،

بیر آشکینگ قودوقینا مینیلی گلیر!»

۱۶ عیسانینگ شاگردلری اۆل بو زادلاری آنگلامادیلار. آما اوندان کی عیسا شوکتہ ائتیشدی، اوللار یادا گتیردیلر و آنگلادیلار کی بو زادلار ائله او طور اولموشدو کی مُقدّس یازیلی لاردا یازیلیمیشدی کی اولور.

۱۷ او جمعیت کی عیسا، ایلعازری مقبره دَن چاغیراندا و اؤنو اؤلومدن دئزیدنده، عیسا یانیندا ایدیلار، ائله بئله بو ایشہ شہادت وئریرلردی. ۱۸ اورشلیمدن عیسا پیشوازینا گئدن جمعیت بو سبریه گئدمیشلردی کی ائشیدمیشلردی عیسا بو مُعجزه لی نیشانای ائدمیش. ۱۹ پس فریسی فرقه سی نینگ عالم لری بیر بیرہ دئدیلر: «گوروریز کی داها هئچ ایش آلینزدن گمئیر. باخیز، بوتون دنیانینگ آداملاری اؤنونگ آردی سورا گئدمیشلر.»

بیر پارا غیر یهودی لاردان عیسا قولونجونا گزیرلر

۲۰ او آداملار آراسیندا کی عیدده، تارئی پرست ائدمک ایچی اورشلیم شہرینه گلمیشلردی، بیر پارا غیر یهودی دا وار ایدی. ۲۱ اوللار گلدیلر فیلیپس یانینا. فیلیپس جلیل ولایتی نینگ بیت صیدا شہری نینگ آدمی ایدی. اوللار فیلیپس دئدیلر: «آقا، بیز سنبرک عیسا یی گورک.» ۲۲ فیلیپس دا گئندی و آندریاسا دئدی. اوندان اوللار نینگ ایکی سی گئندیلر و عیسا یا دئدی. ۲۳ عیسا بئللرینه دئدی: «بونونگ موقعی ائتیشمیش کی انسان اوغلونونگ شوکتی آشکار اولد. ۲۴ گرچکینی سیزہ دئییرم، اگر بوغدا دانی تورپاقا دؤشمه یه و اؤلمه یه، تک قالار؛ آما اگر اؤلسه، چوخ ثمر ائدر. ۲۵ هرگس کی اؤز جانینی چوخ سئیه جانینی آلدن وئرهر؛ آما هرگس کی بو دنیا دا اؤز جانیندان گچه، جانینی ابدی زندلیگ ایچی ساخلایار. ۲۶ منه قوللوق ائدن آدم، منیم قولونجومدان گلسی؛ و منه قوللوق ائدن، ائله من اولان یئرده اولاسی. هرگس منه قوللوق ائدسه، گوئده کی بووا اونا عزت ائدر.

عیسا اؤز اؤلمکیندن دانیشیر

۲۷ «ایندی منیم جانیم پریشان دیر. نه دئیهم؟ آیا دئیهم: "ای گوئده کی بووا، منی او زاددان کی باشیما گلسی نجات وئر"؟ آما من ائله بونونگ ایچی بو دنیا ایچینه گلمیشم. ۲۸ بووا، اؤز آدینگ شوکتینی آشکار ائد.» اوندان بیر سس گوئیدن گلدی کی: «آشکار ائدمیشم و گئنه ده آشکار ائدهرم.» ۲۹ او جمعیت کی اؤردا تورموشلاردی و او سسی ائشیتدیلر، دئدیلر: «ایلدیریم ایدی.» قالیقی دئدیلر: «بیر فرشته اؤنونگ ایتن دانیشدی.» ۳۰ عیسا دئدی: «بو سس منیم ایچی

دہیلدی، سیزینگ ایچی ایدی. ^{۳۱} ایندی وختی دیر کی بو دنیا حکم اولونا؛ ایندی بو دنیانینگ رئیس کی شیطان دیر، یازیا آتیلار. ^{۳۲} اوندا کی من یئردن چکیلم اوخاری، واری خَلخی اوزومه ساری چکرم.» ^{۳۳} عیسا بو سؤزو دئدی تا گؤرسده کی اؤلومو صلیبه چکیلمک اینن دیر. ^{۳۴} جمعیت دئدیئر: «بیز مُقدّس یازیلی لاردان ائشیتیمیشک کی وعدہ وئرلن مسیح، ابدنچاز دئری قالیر. پس نہین دیر کی دئییرینگ انسان اوغلو چکیلسی اوخاری؟ بو انسان اوغلو کیم دیر؟» ^{۳۵} عیسا اوللارا دئدی: «ایشیق بیر آز مُدت داہایانچاز سیزینگ اینن دیر. پس اوندایانچاز کی ایشیقی واریز، یول گئدینز، تا ائدمیہ کی قرنگی لیگ سیزہ گؤج اولار. قرنگیدہ یول گئدن آدم، بیلئمیر کی ہارا گئدیر. ^{۳۶} اوندایانچاز کی ایشیقی واریز، ایشیقہ ایمان گتیرینز تا ایشیق اولدلاری اولاینز.»

جمعیتینگ ایمان سیزلیگی

عیسا بو سؤز لری دئیندن سورا، اؤردان گئدی و اؤزونو جمعیتدن پناہ ائدی. ^{۳۷} گرچی عیسا اوللارینگ گؤزو دمنده چوخ مُعجزہ لی نیشانالار ائدمیش ایدی، آما اوللار گئنه ده اونا ایمان گتیرمہ دیلر. ^{۳۸} بو اولوندو تا ایشعیای پیغمبر طریقیندن دئییلن سؤز یئرینہ ائتیشہ کی:

«یا رب، کیم بیز وئرن خبری اینانمیش،

و سنینگ قُدرتینگ کیمہ آشکار اولموش؟

^{۳۹} جمعیت ایمان گتیرہ بیلمہ دیلر بو سبریہ کی ائله اولہیین کی ایشعیای پیغمبر بیر آیری یئردہ دئمیشدی کی:

^{۴۰} «رَب اوللارینگ گؤز لری کور ائدمیش،

و اؤرہ ک لری داش ائدمیش،

تا ائدمیہ کی گؤز لری اینن گؤز لر،

و اؤرہ ک لری اینن آنکلا یالار،

و گئری دؤنلر و رب اوللاری شفا وئره.»

^{۴۱} ایشعیای پیغمبر بو زادلاری بو سبریہ دئدی کی رب عیسانینگ شوکتینی گؤردو و اؤنونگ بارہ سیندہ دانیشدی.

^{۴۲} با بو حال، گئنه ده چوخ آدم یہود خَلخی نینگ باشی بویوک لریندن عیسیای ایمان گتیردیلر. آما قریسی فرقه سی نینگ عالم لری قورخوسوندان اؤز ایمانلارینی دیلہ گتیرمئیرلردی، تا ائدمیہ کی بئلرینی عبادتگاہ دان یازیا آتالار.

۴۳ چونکی اوللار آداملار ائدن عَزَّتِي، تارئ ائدن عَزَّتَدَن آرْتِيق چوخ سئيرلردی.
 ۴۴ اوندا عیسا اوجا سَس ایئَن دئدی: «منه ایمان گتیرن، نه فقط منه، بلکی
 منی یوللایان گؤیده کی بووآیا ایمان گتیریر. ۴۵ منی گؤزن، منی یوللایان گؤیده کی
 بووآیی گؤرور. ۴۶ من بیر ایشیق له یین بو دنیا ایچینه گلمیشم تا هر کس کی منه
 ایمان گتیره، قَزَنگی لیگده قالمیا. ۴۷ اگر بیر کس منیم سؤزلریمی ائشیدسه، آما
 اوللارا عمل ائدسه، او آدمی محکوم ائدن من ده ییلم؛ چونکی من گلمه میشم
 تا دنیایی محکوم ائدم، بلکی گلمیشم تا دنیایی نجات وئرم. ۴۸ منی رد ائدن و
 منیم سؤزلریمی قبول ائدمین آدم ایچی، بیر آیری محکوم ائدن وار؛ من دئین
 سؤزلر، قیامت گؤنونده اؤنو محکوم ائدر. ۴۹ بو سبریه کی من اؤز یانیمدان
 دانیشمامیشام، بلکی منی یوللایان گؤیده کی بووآنینگ اؤزو منه حکم ائدیش کی
 نه دئیهم و نمنه دن دانیشام. ۵۰ و من بیلیرم کی اؤنونگ حکمی، آدمی آبدی
 زندلیگه ساری آپاریر. پس من دئین سؤز، ائله او سؤز دور کی گؤیده کی بووآ منه
 دئمیش تا دئیهم.»

۱۳

عیسا شاگردلرینگ قیچ لرینی یویر

۲-۱ پَسَخ عیدی نینگ موقعسی ایدی و عیسا اینان شاگردلری پَسَخ شامینی
 یئیرلردی. اِبلِس ایلرتدن شَمعون اوغلو، یهودا آسخریو طینگ اوره کینه
 قؤیموشدو کی عیسا پی آله وئره. عیسا کی بیلیردی بونونگ وختی ائتیشمیش کی
 بو دنیادان گؤیده کی بووآ یانینا گئده، اؤز شاگردلرینی کی بو دنیا ایچینه ایدیلر
 مُحَبَّت ائدی. عیسا اوللاری تمام و کمال مُحَبَّت ائدی. ۳ عیسا کی بیلیردی کی
 گؤیده کی بووآ واری زادی اؤنونگ آینه تاپشیرمیش و بو کی تارئ طرفیندن
 گلمیش و تارئ یانینا دا دؤنیر، ۴ سَفَره اوستوندن توردو آیاقی و عاباسینی
 دالیندان چیخارتدی، بیر حوله گؤتوردو و باغلادی بئلینه. ۵ اوندا بیر لگن
 ایچینه سو تۆکدو و بیر بیر شاگردلرینگ قیچ لرینی یویردو و بئلینه باغلادی
 حوله ایئَن ده قورودوردو. ۶ شَمعون پَطْرُسا ائتیشنده، پَطْرُس اونا دئدی: «آقا،
 سن منیم قیچ لریمی یویرانگ؟» ۷ عیسا جواب وئردی: «سن ایندی
 آنگلامیرانگ کی من نه ایش گؤرورم، آما بعدازی آنگلایانگ.» ۸ پَطْرُس عیسا
 دئدی: «من هئچ وخت قؤیمام کی سن منیم قیچ لریمی یویرانگ!» عیسا اونا
 دئدی: «اگر سنی یوومایام، منه تعلق یوخونگ.» ۹ شَمعون پَطْرُس عیسا

دئدی: «آقا، ایندی کی بئله دیر، نه فقط قیچ لَریمی، بلکی آل لَریمی و باشیمی ده یووا!»^{۱۰} عیسا بئلسینه دئدی: «او آدام کی سویا گیرمیش، داها یوولماگا احتیاج یوخو، به غیری قیچ لَری. بو خاطره کی او داها تمیز دیر. سیز ده تمیزینز، آما نه سیزینگ وارینز.»^{۱۱} بو کی عیسا دئدی: «سیزینگ وارینز تمیز ده ییلینز،» بو سَریه ایدی کی بیلردی کیم بئلسینی آله وئره.

^{۱۲} عیسا اؤز شاگردلری نینگ قیچ لَرینی یوویاندان سورا، عاباسینی گئیدی و گئنه شام سَفره سی قیراقینا اوتوردو. اوللارا دئدی: «آنکلادینز کی سیزینگ ایچی نه ایش گوردوم؟»^{۱۳} سیز منی 'اُستاد' و 'آقا' چاگیرایینز و دؤز ده دئیزینز، چونکی وارام.^{۱۴} پس اگر من کی سیزینگ آقاینز و اُستادینزام، سیزینگ قیچ لَرینی یووموشام، سیز ده بیر بیر قیچ لَرینی یوواسینز.^{۱۵} من بو ایش اینن سیزه بیر نمونه وئرمیشم تا سیز ده بیر بیر اینن ائله بئله یین رووآل ائدینز کی من سیزینگ اینن رووآل ائدمیشم.^{۱۶} گرچکینی سیزه دئیرم، نه نوکر اؤز آریابیندان اوخاری دیر، نه ده ائلچی اؤز یوللایاندان.^{۱۷} ایندی سیز بو حقیقتی بیلیرینز و اگر اونا عمل ائدینز بَرکت توتارینز.^{۱۸} منیم گپیم سیزینگ وارینزدا ده ییل؛ بو سَریه کی من سیزینگ تَک به تَکینزی کی سَچمیشم تانیرام، بیلیرم کی سیزینگ بیرینز من دئدیگی پی ائدمز. بو اولونار تا مُقدَس یازیلی لاردا یازیلان سؤز یئرینه ائتیشه کی دئیر: "منیم چۆره کیمی یئین، منیم اینن دوشمنلیگ ائدمیش."^{۱۹} ایندی من بو ایشینگ اولماگیندان ایلری، سیزه دئیرم، تا اوندا کی بو ایش اولدو، ایمان گتیرینز کی من او یام.^{۲۰} گرچکینی سیزه دئیرم، هَرگس کی من یوللایان آدمی قبول ائده، منی قبول ائدیر، و منی قبول ائدن، منی یوللایان گؤیده کی بووآی قبول ائدیر.»

عیسا دئیر کی شاگردلری نینگ بیر ی بئلسینی آله وئره

^{۲۱} عیسا بو زادلاری دئیندن سورا، روحو پَریشان اولدو و گواهلینگ وئردی و دئدی: «گرچکینی سیزه دئیرم، سیزینگ بیرینز منی آله وئره.»^{۲۲} شاگردلر بیر بیر باخیرلاردی و حیران قالمیشلاردی کی عیسا کیمی دئیر.^{۲۳} عیسا شاگردلری نینگ بیر کی عیسا اؤنو چوخ سئیردی، سَفره قیراقیندا چۆره ک یئینده، دیرسگی اوستونه یان دؤشموشدو و باشی، عیسا دؤشونه یووق ایدی.^{۲۴} شَمعون پَطْرُس اونا گؤز آتدی و بئلسیندن سئدی کی عیسادان خبر آلا کی کیمی دئیر.^{۲۵} پس او شاگرد، بیر آز گئری چَکیلدی و باشینی عیسا دؤشونه

دایادی و خبر آلدی: «آقا، او آدم کیم دیر؟»^{۲۶} عیسا جواب وئردی: «او آدم ائله او دور کی بو تیکه چؤره کی پایلا ایچینه باتیراندان سورا، اونا وئره رَم.» اوندا بیر تیکه چؤره ک پایلا ایچینه باتیردی و اؤنو شَمعون اوغلو، یهودا آسْخْریوطا وئردی.^{۲۷} یهودا تیکه یی اوتاندا، شیطان اؤنونگ ایچینه گیردی. اوندا عیسا یهودایا دئدی: «او ایشی کی سئیرینگ گؤزینگ، تئز گؤز.»^{۲۸} آما سُفره قیراقینا اوتوران لارینگ هئج بیر، بیلمه دیلر کی نه ایچی عیسا بو گی یهودایا چالیر.^{۲۹} شاگردلرینگ بیر پاراسی گمان ائدیلر کی بو سَریه کی خَرچلیگ پیلینینگ کِسَه سی یهودا یانیندا دیر، عیسا اونا دئیر کی: «هَرنه عید ایچی لازم دیر، آل،» یا دا بو کی یهودا یوخسول لارا بیر زاد وئره سی.^{۳۰} یهودا تیکه یی یئیندن سورا، فوری یازیا چیخدی. و گنجه ایدی.

عیسا بیر تازا حکم وئیر

^{۳۱} یهودا یازیا چیخندن سورا، عیسا دئدی: «ایندی بونونگ وختی دیر کی انسان اوغلونونگ شوکتی آشکار اولو و گوئده کی بووانینگ شوکتی انسان اوغلو طریقیندن آشکار اولو.^{۳۲} اوندا کی انسان اوغلو تارئ شوکتینی آشکار ائده، تارئ ده انسان اوغلونونگ شوکتینی آشکار ائدر و تارئ ائله بو تئزلیگده بو ایشی گؤزر.

^{۳۳} اولادلاریم، بیر آز مُدت داها سیزینگ ایننم. منیم قولونجوما گَزَینز و ائله او طور کی بو خلخه دئدیم، ایندی ده سیزه دئیریم کی، اؤرایا کی من گئدیریم، سیز گله بیلمینز.^{۳۴} من سیزه بیر تازا حکم وئیریم و او دا بو دور کی بیر بیره مُحَبَّت ائدینز. ائله او طور کی من سیزه مُحَبَّت ائدمیشم، سیز ده بیر بیره مُحَبَّت ائده سینز.^{۳۵} اگر سیز بیر بیره مُحَبَّت ائدینز، واری خَلخ بیلرلر کی سیز منیم شاگردلریمینز.»

عیسا دئیر کی پَطْرُس بئلسینی انکار ائده

^{۳۶} شَمعون پَطْرُس دئدی: «آقا، هارا گئدیرینگ؟» عیسا جواب وئردی: «سن ایندی منیم قولونجومدان من گئتدیگی یئر، گله بیلمینگ؛ آما بعدآزی قولونجومدان گلرینگ.»^{۳۷} پَطْرُس دئدی: «آقا، نه ایچی ایندی قولونجونگدان گله بیلمه ییم؟ من جانیمی سنینگ ایچی وئره رَم.»^{۳۸} عیسا دئدی: «جانینگی منیم ایچی وئره رینگ؟ گرچکینی سنه دئیریم، خوروس بونگ وئرندن ایلری، سن اؤچ دفعه منی انکار ائده رینگ.»

عیسا یول دیر، حقیقت دیر، زندلیگ دیر

۱ «اؤره کینز پریشان اولماسین، تارئیا ایمان وارینز اولسون؛ منه ده ایمان وارینز اولسون. ۲ منیم گؤیده کی بووآم ائوینده چوخ اُتاق وار. اگر بئله یین ده ییلدی، سیزه دئیهردیم. من گئدیرم تا بئلیز ایچی یئر آماده ائدم. ۳ و اوندان کی گئتدیم و سیزه یئر آماده ائدیم، گئنه گلرم و سیزی اؤز یانینما آپارارام تا سیز ده ائله اؤردا اولاینز کی من وارام. ۴ من گئدن یئرینگ یولونو سیز بیلیرینز.» ۵ توما عیسایا دئدی: «آقا، بیز هئج بیلیمئیرک سن هارا گئدیرینگ، اؤرانینگ یولونو هاردان بیلک؟» ۶ عیسا توما یا دئدی: «من یول و حقیقت و زندلیگم. هئج کس گؤیده کی بووآ یانینا گلمز، به غیری منیم طریقیمدن. ۷ اگر منی تانییرینز، منیم گؤیده کی بووآمی دا تانیارینز؛ ایندی دن بئله بیلرینز کی اؤنو تانییرینز و اؤنو گؤرموشینز.» ۸ فیلیپس عیسایا دئدی: «آقا، گؤیده کی بووآپی بیزه گؤرسد، ائله بو بیزه بس دیر.» ۹ عیسا اونا دئدی: «فیلیپس، من چوخ وخت دیر سیزینگ اینتم، سن حلی ده آنگللامیشانگ من کیمم؟ هر کس کی منی گؤرموش، گؤیده کی بووآپی گؤرموش؛ نه یین دئیهر بیلیرینگ: ”گؤیده کی بووآپی بیزه گؤرسد؟“ ۱۰ اینانمئیرانگ کی من بووآدایام و بووآ منده دیر؟ بو سؤزلر کی سیزه دئیرم، اؤز یانیمدان ده ییل، بلکی گؤیده کی بووآ کی منده منزل واری اؤز ایشلرینی منیم طریقیمدن گؤرور. ۱۱ منیم بو سؤزومو اینانینز کی من بووآدایام و بووآ منده دیر؛ یوخسا او ایشلر سبرسینه کی گؤرورم اینانینز. ۱۲ گرچکینی سیزه دئیرم، منه ایمانی اولان آدام، ائله من گؤرن ایشلری ده گؤزر، و حتی اوندان بویوکت ایشلر ده گؤزر، بو سبریه کی من گئدیرم گؤیده کی بووآ یانینما. ۱۳ هر نه پی کی منیم آدیما سننیز، من اؤنو ائدهرم تا گؤیده کی بووآنینگ شوکتی اوغول طریقیندن کی منم، آشکار اول. ۱۴ اگر منیم آدیما بیر زاد مندن سننیز، اؤنو ائدهرم.

عیسا وعده وئریر کی تارئ اؤز مُقدّس روحونو یوللایار

۱۵ «اگر منی چوخ سننیز، منیم حکم لریمه عمل ائده رینز. ۱۶ من گؤیده کی بووآدان سننیرم و او بیر آیری کؤمکچی یعنی اؤز مُقدّس روحونو سیزه وئرر کی همیشه سیزینگ اینن اول. ۱۷ او کؤمکچی تارئ نینگ حقیقت روحو دیر کی دنیا

اؤنو قبول ائده بيلمئير، بو سبريه كي اؤنو نه گؤرور، نه ده تانيير. اما سيز اؤنو تانييرينيز، بو سبريه كي او سيزينگ يانينزدا منزل ائدير. او سيزينگ وجودينز ايچينده اولور.

^{۱۸} «سيزي بي گس قويمام؛ گلرم يانينزا. ^{۱۹} بير آز مۇتدن سورا دنيا داها مي گورمز، اما سيز مي گوررينز. بو سبريه كي من گئنه زندليگ ائدهرم، سيز ده زندليگ ائدهرينز. ^{۲۰} او زمان ائتيشنده، بيلرينز كي من بوآدايام و سيز منده يينز و من سيزده يم. ^{۲۱} مي چوخ سئين آدام، او آدام دير كي منيم حكملريمه قولاق آسير و اوللارا عمل ائدير. گؤيده كي بوآم مي چوخ سئين آدامي چوخ سئير و من ده اؤنو چوخ سئيرم و اوزومو اونا گورسدهرم.»

^{۲۲} يهودا، (نه يهودا آسخربوط) عيسايا دئدي: «آقا، نه يين دير كي اوزونگو بيزه گورسدهرينگ اما بو دنياينگ آداملارينا گورسدمه يينگ؟» ^{۲۳} عيسا جواب وئردى: «مي چوخ سئين آدام، منيم سوزلريمه عمل ائدهر. گؤيده كي بوآم دا اؤنو چوخ سئير و بيز گلرك اؤنونگ يانينا و اؤنونگ اين منزل ائدهرك. ^{۲۴} مي چوخ سئين آدام، منيم سوزلريمه عمل ائدمز. بو سوزلر كي ائشيديرينز مندن ده ييل، بلكي مي يوللايان گؤيده كي بوآدان دير.»

^{۲۵} «بو سوزلري وختي حلي سيزينگ ايننم بئليزده دئميشم. ^{۲۶} اما اوندا كي من گئدم، گؤيده كي بوآ منيم آديمدا او كؤمكچي بي، يعنى اوز مۇقدس روحونو يوللايار. مۇقدس روح واري زادي سيزه اورگدر و هرنه بي كي من سيزه دئميشم، يادينزا سالار. ^{۲۷} سيزينگ ايچي صلح و سلامتليگ قويمام؛ اوز صلح و سلامتليگيمي سيزه وئيريم. من سيزه وئرديجي صلح و سلامتليگي، دنيا سيزه وئره بيلمز. اوره كينز پريشان اولماسين و قويمائيز اوره كينزه قورخو دؤشه. ^{۲۸} ائله او طور كي سيزه دئديم، من گئديرم اما گئنه گلرم يانينزا. اگر سيز گرچكدن مي چوخ سئيردينز، شادمان اولاردينز كي من گئديرم گؤيده كي بوآ يانينا، چونكي بوآ مندن بويوكتر دير. ^{۲۹} ايندي بونو، اولونماگيندان ايلري سيزه دئميشم، تا اوندا كي اولوندو ايمان گتيرينز. ^{۳۰} داها سيزينگ اين دانيشماك ايچي چوخ فرصت قالماميش، بو سبريه كي بو دنياينگ رئيسي كي شيطان دير، گلير. اما او منيم اوستومه هئچ قُدرت يوخو؛ ^{۳۱} من او ايشي گورورم كي بوآ منه حكم ائدميش، تا دنيا بيله كي من گؤيده كي بوآ بي چوخ سئيرم. تورينز آياقي، بوردان گئدك.

عیسا حقیقی اوزوم آغاجی دیر

۱ من حقیقی اوزوم آغاجی یام و گوئیده کی بووآم باغبان دیر. ۲ منیم هر شاخام کی ثمر ائدمیه، گوئیده کی بووآم او شاخایی گسر و هر شاخا دا کی ثمر ائده، اؤنو پت ائدهر تا آرتیق ثمر ائده. ۳ سیز، بئلیزه دئدیگیم سؤزلر سبرسینه، ائله ایندی سی ده تمیزیز. ۴ منده منزل ائدیز و من ده سیزده منزل ائدهرم. ائله اولهین کی اگر شاخا اوزوم آغاجینا وصل اولمایا، اؤز-اؤزونه ثمر ائده بیلمز، سیز ده اگر منده منزل ائدهیز، ثمر ائده بیلمهیز.

۵ من اوزوم آغاجی یام و سیز بو آغاجینگ شاخالاری یایز. او آدم کی منده منزل ائدیر و من ده اوندا منزل ائدیرم، چوخ ثمر ائدیر؛ اما اگر مندن آرالانیز، هئچ ایش گوره بیلیمیز. ۶ منده منزل ائدین آدم، بیر شاخا لهین دیر کی اؤنو یازیا آتیرلار و قورویور. قورویور شاخالاری دا ییغیرلر و اوتا آتیرلار و یاندیریرلار. ۷ اگر منده منزل ائدیز و منیم سؤزلریم سیزده منزل ائده، هرهنه نینگ آریسینی کی واریز، سئیز کی سیزینگ ایچی اولونار. ۸ بئله، سیز چوخ ثمر ائده ریز و ثابت ائده ریز کی منیم شاگرد لریمیز. منیم گوئیده کی بووآمینگ شوکتی بئلهین آشکار اولیر. ۹ ائله اولهین کی گوئیده کی بووآ منی چوخ سئیمیش، من ده سیزی چوخ سئیمیشم؛ منیم محبتیمده منزل ائدیز. ۱۰ اگر منیم حکم لریمه عمل ائدیز، منیم محبتیمده منزل ائده ریز؛ ائله اولهین کی من، گوئیده کی بووآمینگ حکم لرینه عمل ائدمیشم و اؤنونگ محبتینده منزل ائدمیشم.

۱۱ بو سؤزلری سیزه دئیمیشم تا اؤره کینز منیم شادلیگیمدان دؤلو اولا. ۱۲ منیم حکمیم بو دور کی ائله اولهین کی من سیزه محبت ائدمیشم، سیز ده بیر بیره محبت ائدیز، ۱۳ داها بوندان بویوکت محبت یوخدور کی بیر نفر اؤز جانینی یولداش لاری یولوندا وئره. ۱۴ اگر هرهنه پی کی سیزه حکم ائدیرم، یئرینه ائتیردیز، منیم یولداش لاریمایز. ۱۵ داها سیزی نوکر چاغیرمیرام، بو سبریه کی نوکر اؤز آرابی ایشلریندن خبر یوخو. بلکی سیزی یولداش چاغیریرام، بو خاطره کی هرهنه پی کی گوئیده کی بووآ منه دئیمیش، سیزه ده بیلدیرمیشم. ۱۶ سیز منی سچمه دیز، بلکی من سیزی سچدیم. من سیزی یوللادیم تا گئدیز و ثمر ائدیز، بیر ثمر کی قالا. بو خاطره کی من سیزی یوللامیشام، هرهنه پی کی منیم آدیما گوئیده کی بووآدان سئیز، سیزه وئره. ۱۷ منیم حکمیم سیزه بو دور کی بیر بیره

دنيا، عيسا آردى سورا گئڊن آداملاردان نفرت وارى اولور

۱۸ «دنيا سيزڊن نفرت وارى اولور. آما بيلينز كى بوندان ايلرى كى سيزڊن نفرت وارى اولو، منڊن نفرت وارى ايميش. ۱۹ اگر سيز دنياكى ايدينز، دنيا سيزى، اوزوكى لر له يين چوخ سئردى. آما سيز دنياكى دهيلينز، چونكى من سيزى دنيا ايچيندن سچميشم. بو سبريه دير كى دنيا سيزڊن نفرت وارى. ۲۰ سيزه دئديگيم سوزو، يادينزدا ساخلادينز: ”نوكر اوز آربايندان بويوكر دهيل.“ ائله اوله يين كى بو دنياينگ آداملارى منه جفا ائديلر، سيزه ده جفا ائدهرلر. ائله اوله يين كى آداملار منيم سوزلريمه عمل ائديلر، سيزينگ سوزلرينزه ده عمل ائدهرلر. ۲۱ منيم آديم خاطرينه دير كى بو دنياينگ آداملارى سيزڊن نفرت وارلارى اولور و سيزه جفا ائدهرلر. بو سبريه كى اوللار، مني يوللايان گوئده كى بووآپي تانيئميرلار. ۲۲ اگر گلمه ميش ايديم و اوللار اينن دانيشماميشديم، اوللاردا تقصير يوخ ايدى؛ آما ايندى داها گناهلارى ايچي هئچ ماهان يوخلارى. ۲۳ هر كس كى منڊن نفرت وارى، منيم گوئده كى بووآمدان دا نفرت وارى. ۲۴ اگر اوللار آراسيندا بير ايشلر گورمه ميش ايديم كى منڊن آيرى هئچ كس او ايشلرى گورمه ميش، اوللاردا تقصير يوخ ايدى؛ آما ايندى، با بو حال كى من ائڊن ايشلرى، اوز گوزلرى اينن گورموشلار، هم منڊن، هم ده گوئده كى بووآمدان نفرت وارلارى. ۲۵ بئله، او سوز كى اوللارينگ اوز مُقدس يازيلى لاريندا يازيلميش، يئرینه ائتيشه سى كى دئير: ”سبب سيز منڊن نفرت وارلارى ايدى.“ ۲۶ «اوندا كى او كؤمكى كى بئلسيني گوئده كى بووآ طرفينڊن سيزه يوللايارام گله، منيم باره مده گواھليگ وئر. او كؤمكى، ائله تارى نينگ حقيقت روهو دور كى گوئده كى بووآ طرفينڊن گلير. ۲۷ او موقعه سيز ده گواھليگ وئررينز، بو سبريه كى اولڊن منيم اينن ايميشينز.

۱۶

۱ «واري بو سوزلرى سيزه دئميشم تا ايماندان دؤشميينز. ۲ سيزى عبادتگاهلاردان يازيا آتارلار و حتى بير زمان گلر كى آداملار گمان ائدهرلر كى سيزى اولدورمك اينن تارى يا خدمت ائديرلر. ۳ اوللار بو ايشلرى گوزرلر، چونكى نه گوئده كى بووآپي تانيميشلار، نه ده مني. ۴ آما من بوللارى سيزه دئميشم تا اوندا كى بو ايشلرينگ اولونماگى وختى ائتيشدى، يادا گتيرينز كى سيزى هوشكار

اٹدمیش ایدیم۔

تاری نینگ مُقدّس روحونونگ ایثی

«بو سۆز لری اۆلدن سیزه دئمہدیم، بو سبریه کی اؤزوم حلی یانینزا ایدیم۔^۵ آما ایندی اؤنونگ یانینا گئدیریم کی منی یوللادی۔ بونونگ یئرینه کی مندن خبر آلاینز، ”هارا گئدیرینگ؟“^۶ اؤره کینزی غم باسمیش، بو سبریه کی بئلیزه دئدیم من گئدیریم۔^۷ با بو حال، حقیقتی سیزه دئیریم، کی گئدمکیم سیزینگ نفعینزه دیر۔ بو خاطرہ کی اگر گئدمہ تیم، او کؤمکچی کی تاری نینگ مُقدّس روحو دیر گلمز یانینزا؛ آما اگر گئدم اؤنو سیزینگ یانینزا یوللایارام۔^۸ او کؤمکچی گئندہ، بو دنیانینگ آداملارینی مُجاب ائدہر کی تقصیرکار دیرلار، بو سبریه کی گناه اٹدمیشلر۔ تقصیرکار دیرلار بو سبریه کی اوللارینگ صالحلیگی یالان دیر و تقصیرکار دیرلار بو خاطرہ کی حکملاری دؤز دەیل۔^۹ او بئللرینی مُجاب ائدہر کی گناہکار دیرلار بو سبریه کی منہ ایمان گتیرمئیرلر۔^{۱۰} اوللاری مُجاب ائدہر کی صالحلیگ لری یالان دیر بو سبریه کی من گئدیریم گؤیدہ کی بووا یانینا و بو دنیانینگ آداملاری داها منیم صالحلیگی گؤره بیلمزلر۔^{۱۱} و بئللرینی مُجاب ائدہر کی منہ ائدیگی حکملاری دؤز دەیل بو سبریه کی بو دنیانینگ رئیسی کی شیطان دیر، محکوم اولموش۔

^{۱۲} «حلی چوخ گپلر واریم کی سیزه دئیہم، آما سیز ایندی بو زادلاری انگلایا بیلئمئیرینز۔^{۱۳} اوندا کی تاری نینگ مُقدّس روحو کی حقیقت روحو دور گلہ، سیزه کؤمک ائدہر تا حقیقتینگ واریسینی انگلایینز؛ او اؤز یانیندان دانیشماز، بلکی ہرنہ پی کی ائشیدیر سیزه دئیہر و سیزی، ایلرہ گلن زادلاردان خبر ائدہر۔^{۱۴} حقیقت روحو، منیم سۆز لری سیزه اعلام ائدہر و بئله منیم شوکتیمی آشکار ائدہر۔^{۱۵} منیم سۆز لریم، گؤیدہ کی بووا سۆز لری دیر۔ بو خاطرہ دیر کی دئدیم، حقیقت روحو منیم سۆز لری سیزه اعلام ائدہر۔

شاگردلرینگ غمی، شادلیگہ دؤنر

^{۱۶} «بیر آز مُدّتن سورا، داها منی گؤرمینز، آما بیر آز مُدّتن سورا گئنه منی گؤررینز۔»^{۱۷} اوندا عیسا شاگردلری نینگ بیر پاراسی بیر بیرہ دئدیلر: «اؤنونگ منظورو نہ دیر کی دئییر، ”بیر آز مُدّتن سورا، منی گؤرمینز، آما بیر آز مُدّتن سورا گئنه منی گؤررینز؟“ منظورو نہ دیر کی دئییر، ”بو سبریه کی گئدیریم گؤیدہ کی بووا یانینا؟“^{۱۸} اوللار ائله بئله بیر بیردن خبر آلیرلادی: ”بو ”بیر آز

مُدّت“ کی دئییر، یعنی نہ؟ آنگلامئیراک نَمْنَه دَن دانیشیر؟»^{۱۹} عیسا بیلیردی کی اوللار سنئیرلر بئلسیندن خبر آلالار کی منظورو بو سؤزلردن نہ ایدی؛ پس اوللارا دئدی: «بئیہ بیر بیردن خبر آلدیگینز گپ بو دەهیل کی منیم منظوروم نہ ایدی کی دئدیم، ”بیر آز مُدّتدن سورا، منی گؤرمینز آما بیر آز مُدّتدن سورا گئنه منی گؤزرینز؟“^{۲۰} گرچکینی سیزه دئییرم، آغلایارینز و یاس توتارینز، آما دنیا شادلیک ائدهر. بئله، سیز عذاب چکریز، آما عذابینز شادلیگا دؤنر.^{۲۱} بیر آرواد دوغماگ وختینده عذاب چکیر، بو سبریه کی دوغماگی وختی ائتیشمیش؛ آما اوشاقینی دوغاندان سورا، بونونگ شادلیگیندان کی بیر آدام دنیا ایچینه گلمیش داها او آغریق یادینا دؤشمئیر.^{۲۲} ائله بئله ده، سیز ایندی عذاب چکریز؛ آما من گئنه سیزی گؤررم و اوره کینز شاد اولور و هئچ کس سیزینگ شادلیگینزی بئلیزدن آلاماز.^{۲۳} او موقعده، داها مندن هئچ نہ سئمینز. گرچکینی سیزه دئییرم کی او موقعده هر نه کی منیم آدیما گؤیده کی بوآدان سنینز، بووا اؤنو سیزه وئره.^{۲۴} ایندی یانچاز گؤیده کی بوآدان منیم آدیما بیر زاد سئمه میشینز؛ سنینز کی بئلیزه وئیرلر تا شادلیگینز کامل اولا.

^{۲۵} «بو سؤزلری مئثلر این سیزه دئمیشم؛ بیر زامان گلیر کی داها مئثلر این سیزینگ این دانیشمام، بلکی گؤیده کی بووا باره سینده آچیق سیزینگ این دانیشارام.^{۲۶} او زاماندا، گؤیده کی بوآدان منیم آدیما سنینز. دئمئیرم کی من سیزینگ طرفیندن گؤیده کی بوآدان سنیرم.^{۲۷} بو سبریه کی سیز منی چوخ سئمشینز و اینانمیشینز کی من تارئ طرفیندن گلمیشم، گؤیده کی بوآنینگ اؤزو سیزی چوخ سنیر.^{۲۸} من گؤیده کی بووا طرفیندن گلدیم و گلمیشم بو دنیا ایچینه؛ ایندی ده بو دنیای تریک ائدیرم و گئدیرم گؤیده کی بووا یانینا.»

^{۲۹} اوندا شاگردلر دئدیلر: «ها، ایندی آچیق دانیشیرانگ، نہ مئثل این! ^{۳۰} ایندی داها بیلیرک کی سن واری زاد دان خبر وارینگ و هئچ لازم دهیل کی بیر بئلینگدن بیر زاد خبر آلاما اینان، سنی امتحان ائده. بو سبریه دیر کی اینانیراک کی سن تارئ طرفیندن گلمیشینگ.»^{۳۱} عیسا اوللارا دئدی: «ایندی گرچکدن ایمان وارینز؟^{۳۲} باخینز، او موقع ائتیشر کی داغیلارینز. گرچکدن کی ائله ایندییی ده ائتیشمیش. سیزینگ هر بیرینز اؤز ائوینه گئدهر و منی تک قویارینز. آما من تک دهیلیم، بو خاطرہ کی گؤیده کی بووا منیم این دیر.^{۳۳} بوللاری سیزه دئمیشم تا منده صلح و سلامت لیک وارینز اولا. بو دنیادا جور و جفا چکریز. آما اوره کینز قایم اولسون، بو سبریه کی من بو دنیایا گؤج

عیسا دُعاسی، اؤزو ایچی

۱ عیسا بو سؤزلری دئیندن سورا، گۆیه باخدی و دئدی: «ای گۆیده کی بووا، او موقع ائتیشمیش. اؤز اوغلونگ شوکتینی آشکار ائد، تا اوغلونگ ده سنینگ شوکتینگی آشکار ائده. ۲ بو سهریه کی سن اؤز اوغلونگا، بو اختیاری وئرمیشینگ کی واری آداملارا زندلیگ وئره، تا واری اوللارا کی سن اونا وئرمیشینگ، ابدی زندلیگ وئره. ۳ و ابدی زندلیگ بو دور کی اوللار سنی کی واحد حقیقی تارئانگ و یوللادیگینگ عیسا مسیحی تانیالار. ۴ من او ایشی کی سن بئلمه تاپشیردینگ، یئرینه ائتیشتیردیم و بئله یین، سنینگ شوکتینگی یئر اوستونده آشکار ائدیم. ۵ ایندی ای بووا، منی ائله او شوکت کی سنینگ اینن واریم ایدی، ائتیرد؛ ائله او شوکت کی دنیا یارانماگیندان ایلری، سنینگ یانینگدا واریم ایدی.

عیسا دُعاسی، اؤز شاگردلری ایچی

۶ «من سنینگ آدینگی اوللارا کی بو دنیادان منه وئردینگ، آشکار ائدمیشم. اوللار سنینگ کی ایدیلر و سن اوللاری منه وئردینگ و اوللار دا سنینگ سؤزونگه عمل ائدمیشلر. ۷ ایندی اوللار بیلیرلر کی هر سؤز کی من دئییرم، سنینگ ظرفینگدن دیر. ۸ منه تاپشیردیگینگ سؤزلری، اوللارا تاپشیرمیشام و اوللار او سؤزلری قبول ائدمیشلر. اوللار گرچکدن بیلیمیشلر کی من سنینگ ظرفینگدن گلیمیشم و اینانمیشلار کی سن منی یوللامیشانگ.

۹ «من اوللار ایچی کی سن منه وئرمیشینگ دُعا ائدیرم. من او آداملار ایچی کی بو دنیا یا تعلق وارلاری دُعا ائدمئیرم بلکی سن منه وئردیگی آداملار ایچی دُعا ائدیرم بو خاطره کی اوللار سنینگ کی دیرلر. ۱۰ واری او آداملار کی منیم کی دیرلر، سنینگ کی دیرلر و واری او آداملار کی سنینگ کی دیرلر، منیم کی دیرلر؛ منیم شوکتیم اوللار ظرفینگدن آشکار اولیر. ۱۱ من بوندان آرتیق بو دنیا دا قالمئیرام؛ من سنینگ یانینگا گلیرم. اما اوللار حلی بو دنیا ایچینده دیرلر. ای مُقدّس بووا، اوللاری اؤز آدینگا وفالی ساخلات، ائله او آدا کی سن منیم ظرفیمدن آشکار ائدمیشینگ، تا اوللار دا بیر اوللار، ائله اوله یین کی بیز بیرک. ۱۲ من اوندایانچاز کی اوللار اینان ایدیم، بئللرینی سنینگ آدینگا وفالی ساخلاتدیم، ائله او آدا کی

سن منیم ظریقیمدن آشکار ائدمیشینگ. من اوللاری حفظ ائدمیشم و اوللارینگ هئچ بیرى آلدن گئدمه میش به غیرى او کی هلاکته لایق ایدی، تا بنله مُقدّس یازیلی لار یئرینه ائتیشه.

^{۱۳} «ایندی من گلیرم سنینگ یانینگ. من بو سؤزلری وختی حلی اوللار اینان بو دنیا ایچینده یم بئللرینه دئمیشم، تا اوره ک لری منیم شادلیگیمدان دؤلو اول. ^{۱۴} من سنینگ کلامینگی اوللارا وئرمیشم. دنیا اوللاردان نفرت واری ایمیش، بو سبریه کی اوللار بو دنیا یا تعلق یوخلاری، ائله اوله یین کی من بو دنیا یا تعلق یوخوم. ^{۱۵} من سئمئیرم کی اوللاری بو دنیادان آپارانگ، بلکی سئیرم کی اوللاری شریردن ساخلاتانگ. ^{۱۶} اوللار بو دنیا یا تعلق یوخلاری، ائله اوله یین کی من بو دنیا یا تعلق یوخوم. ^{۱۷} اوللاری حقیقتده ساخلا تا سنه وقف اولونالار؛ سنینگ کلامینگ حقیقت دیر. ^{۱۸} ائله اوله یین کی سن منی بو دنیا ایچینه یوللادینگ، من ده اوللاری بو دنیا ایچینه یوللامیشام. ^{۱۹} من اوللار خاطرینه اوزومو سنه وقف ائدمیشم تا اوللار دا حقیقت اینن، سنه وقف اولونالار.

عیسا دُعاسی، واری اوللار ایچی کی اونا ایمان گتیررلر

^{۲۰} «من فقط بو شاگردلر ایچی دُعا ائدمئیرم، بلکی او آداملار ایچی دا کی بو شاگردلر ظریقیندن منه ایمان گتیررلر دُعا ائدیرم. ^{۲۱} ای گوئیده کی بووا، سن منده یینگ و من ده سنده یم. پس دُعا ائدیرم تا ائله اوله یین کی بیز بیرک، اوللار دا واری بیر اوللار؛ و دُعا ائدیرم کی اوللار بیزده اوللار، تا دنیا اینانا کی سن منی یوللامیشانگ. ^{۲۲} من او شوکتی کی سن منیم ظریقیمدن آشکار ائدمیشینگ، اوللارا وئرمیشم تا ائله اوله یین کی بیز بیرک، اوللار دا بیر اوللار، ^{۲۳} و تا ائله اوله یین کی سن منده یینگ، من دا اوللاردا اولام. دُعا ائدیرم کی اوللار بورى بیر اوللار تا دنیا بیله کی سن منی یوللامیشانگ و ائله اوله یین کی منی چوخ سئیرینگ، اوللاری دا چوخ سئیرینگ.

^{۲۴} «ای گوئیده کی بووا، سئیرم اوللار کی منه وئرمیشینگ ائله اوردی کی من وارام، منیم اینن اوللار، تا منیم شوکتیمی گورلر. ائله او شوکتی کی سن منه وئرمیشینگ، بو خاطره کی دنیا بنا بُنادی قویولاندان ایلری سن منی چوخ سئیردینگ. ^{۲۵} ای عادل بووا، هرچند دنیا سنی تانیمئیر، آما من سنی تانیرام و بوللار دا کی سن منه وئرمیشینگ، بیلیمشکر کی سن منی یوللامیشانگ. ^{۲۶} من سنینگ آدینگی اوللارا تانیدیرمیشام و تانیدیرارام دا، تا او مُحبت کی سن منه

عیسا توتولیر

۱ عیسا بو سؤز لری دئمکدن سورا، شاگرد لری ایتن قدرون دره سی نینگ او تئیینه گئتدی. اؤردا بیر باغ وار ایدی و عیسا اینان شاگرد لری او باغ ایچینه گئتدی لیر. ۲ عیسا ای آله وئرن یهودا دا، اؤرایی تانیردی، بو سبریه کی عیسا اینان شاگرد لری بوندان ایلری نئچه دفعه اؤردا ییغیلمیش لردی. ۳ پس یهودا بیر بئیله روملی سرباز و معبدینگ مأمورلارینی کی باش کاهن لر و فریسی فرقه سی نینگ عالم لری طرفیندن ایدی لیر، گؤتوردو و گئتدی اؤرا. اوللار فانوس لار، مشعل لر و اسلحه لر ایتن اؤرا گئتدی لیر. ۴ عیسا با بو کی بیلیردی نه باشینا گلیر، ایلری گئتدی و اوللارا دئدی: «کیمینگ قولونجونا گزیرینز؟» ۵ اوللار جواب وئردی لیر: «ناصره لی عیسا قولونجونا گزیرک.» عیسا اوللارا دئدی: «من او ایام.» یهودا، ائله او آدم کی عیسا ای آله وئردی دا اوللار اینان تورموش ایدی. ۶ اوندا کی عیسا دئدی، «من او ایام،» اوللار گئری-گئری گئتدی لیر و دؤشدولار یئر. ۷ عیسا بیر دفعه داها اوللاردان خبر آلدی: «کیمینگ قولونجونا گزیرینز؟» دئدی لیر: «ناصره لی عیسا قولونجونا گزیرک.» ۸ عیسا جواب وئردی: «سیزه دئدیم کی من او ایام. پس اگر منیم قولونجوما گزیرینز، قوینز بوللار گئد لیر.» ۹ بونو دئدی تا او سؤز کی ایلرتر دئمیش ایدی یئرینه ائتیشه کی: «منه وئردی گینگ آداملارینگ هئچ بیرینی آلدن وئرمه میشم.»

۱۰ اوندا شمعون پطرس اؤز قیلیجینی، ائنگ بویوک کاهنینگ نوکرینه ساری چکدی. قیلیج او نوکرینگ قولاقینا دهیددی و ساق قولاقی کسیددی. او نوکرینگ آدی مالخوس ایدی. ۱۱ عیسا، پطرسا دئدی: «قیلیجینگی قوی یئرینه. گؤیده کی بووآم منه وئردیگی عذاب پایلاسینی، ایچمیسه سیم؟»

۱۲ اوندا سربازلار، اؤز فرمانده لری و یهودی مأمورلار اینان کی معبد مأمورلاری ایدی لار عیسا یی توتدولار و آل لری بی باغلادیلار. ۱۳ اوللار عیسا یی اول حنا یانینا آپاردیلار. حنا ایلرکی ائنگ بویوک کاهن ایدی و قیافانینگ آروادی بووآسی ایدی. او موقعده قیفا ائنگ بویوک کاهن ایدی. ۱۴ قیفا ائله او آدم ایدی کی یهودی لارا نصیحت ائدمیش ایدی کی یئی تر دیر کی بیر آدم خلخ یولوندا اوله.

پطرس عیسائی انکار ائدیر

^{۱۵} شمعون پطرس و بیر آیری شاگرد عیسا قولونجوندان یولا دؤشدولار. او شاگرد ائنگ بویوک کاهن اینن و اوباسی تانیشلاریندان ایدی، بو سبریه ده عیسا اینان ائنگ بویوک کاهنینگ ائوی حیاطی ایچینه گئتدی، ^{۱۶} آما پطرس قاپیدا توردو. اوندا او بیر شاگرد کی ائنگ بویوک کاهن اینن و اوباسی تانیشلاریندان ایدی، چیخدی یازیا و بیر جاهال کنیز اینن کی ناتورلیگ ائدیردی، دانیشدی و پطرسی آپاردی ایچری. ^{۱۷} او جاهال کنیز کی ناتور ایدی پطرسدان خبر آلدی: «سن دا کی عیسا شاگردلریندن ده ییلینگ، وارانگ؟» پطرس جواب وئردی: «ده ییلم.»

^{۱۸} هوا سویوق ایدی. نوکرلر و معبد مأمورلاری غور اینان اوت ائدمیشلردی و دئییرینه تورموشلاردی و اؤزلرینی ایستیدیرلردی. پطرس دا اوللار اینان تورموش ایدی و اؤزونو ایستیدیردی.

عیسا حنا حضوروندا

^{۱۹} ائله او موقعده، ایچری ده، ایلرکی ائنگ بویوک کاهن، یعنی حنا، عیسائی، شاگردلری و وئردیگی تعلیم لری باره سینده بازخواست ائدیردی. ^{۲۰} عیسا جواب وئردی: «من دنیا آداملاری اینان عالم آشکار دانیشمیشام و همیشه عبادتگاهلاردا و معبدده کی بیزیم خلخیمیز واری اؤردا ییغیلرلر تعلیم وئرمیشم. من پناه دا هئچنه دئمهمیشم. ^{۲۱} نه ایچی وئردیگیم تعلیم لر باره سینده مندن خبر آلیرانگ؟ اوللاردان خبر آل کی منیم سؤزلریمی ائشیدمیشلر! اوللار بیلیرلر کی من نه دئمیشم.» ^{۲۲} عیسا بو سؤزلری دئینده، مأمورلارینگ بیری کی اؤردا تورموش ایدی، عیسایا شاپالاق ووردو و دئدی: «بئله یین ائنگ بویوک کاهنینگ جوابینی وئریینگ؟» ^{۲۳} عیسا جواب وئردی: «اگر دئدیگیم سؤز اشتباه دیر، بوردا توران آداملار حضوروندا دئی اشتباهیم نه ایدی؛ آما اگر دئدیگیم سؤز دؤز دور، نه ایچی منه وورورانگ؟» ^{۲۴} اوندا حنا عیسائی کی آل لری باغلی ایدی، ائنگ بویوک کاهن، یعنی قیافا یانینا یوللادی.

پطرس گئنه عیسائی انکار ائدیر

^{۲۵} ائله او موقع کی شمعون پطرس تورموش ایدی و اؤزونو ایستیدیردی، اؤردا کی آداملارینگ بیر پاراسی بئلسیندن خبر آلدیلار: «سن ده کی عیسا

شاگرد لریندن دهیلینگ، وارانگ؟» او انکار ائدی و دئدی: «یو! دهیلیم.»
 ۲۶ ائنگ بویوک کاهنینگ اوباسی نوکر لری نینگ بیری کی او آدامینگ قوحومو
 ایدی کی پطرس قیلیج اینن اؤنونگ قولاقینی گسمیش ایدی، دئدی: «بئیه
 منیم اوزوم سنی عیسا اینان باغدا گورمه دیم؟» ۲۷ پطرس گئنه انکار ائدی. ائله
 او آن خوروس بونگ وئردی.

عیسا پیلأس والی حضوروندا

۲۸ سحر ناماچاغی، عیسا پی قیفا یانیندان، آپاردیلار روملی والی، پیلأس
 کاخینا. اؤرا ائتیشنده یهودی لارینگ باشی بویوک لری کاخ ایچینه گندمه دیلر، بو
 سبریه کی اوللارینگ رسمینه گؤره، غیری یهودی لار ائوی ایچینه گندمک
 بئلرینی نجس ائدیردی و اگر دا نجس اولسالاردی، داها باشارمازلاردی کی بسخ
 عیدینی تۆکدئر. ۲۹ پس پیلأس، گلدی یازیا اوللار یانینا و خبر آلدی: «بو
 کیشی پی نه جُرما مُتْهم ائدیرینز؟» ۳۰ اوللار جواب وئردیلر: «اگر بو کیشی
 مُجرم دهیلدی، بئلسینی سنه تحویل وئرمزدیک.» ۳۱ پیلأس اوللارا دئدی:
 «اؤزونگوز اؤنو آپارینز و اؤز شریعتیزه گؤره بئلسینی محاکمه ائدینز.»
 یهودی لارینگ باشی بویوک لری دئدیلر: «بیز اجازه یوخوک بیرینی اعدام
 ائدک.» ۳۲ بئله، عیسا سؤزو بونونگ باره سینده کی نه رقم اولوم اینن اوله سی
 یئرینه ائتیشیردی.

۳۳ اوندان روملی والی، پیلأس اؤز کاخینا بؤکولدو و فرمان وئردی کی عیسا پی
 گتیرلر. عیسادان خبر آلدی: «سن یهودی لارینگ پادشاهی یانگ؟» ۳۴ عیسا
 جواب وئردی: «سن بو گپی اؤز یانینگدان خبر آلیرانگ یا بو سبریه کی باقی
 آداملار بو گپی منیم بارمده بئلینگه دئمیشلر، بونو مندن خبر آلیرانگ؟»
 ۳۵ پیلأس جواب وئردی: «بئیه من یهودی یام کی بو زادلاری مندن خبر
 آلیرانگ؟ اؤز ملتینگ و باش کاهن لر سنی منه تحویل وئرمیشلر؛ نه ایش
 گورموشانگ؟» ۳۶ عیسا جواب وئردی: «منیم پادشاه لیگیم بو دنیا
 پادشاه لیگ لاری له یین دهیل. اگر منیم پادشاه لیگیم بو دنیا پادشاه لیگ لاری
 له یین ایدی، منیم یولومو گئندئر جنگ ائده لر دئی تا من یهودی لارینگ باشی
 بویوک لری آینه تسلیم اولمایام. آما منیم پادشاه لیگیم بو دنیا پادشاه لیگ لاری
 له یین دهیل.» ۳۷ اوندان پیلأس عیسادان خبر آلدی: «پس سن دئییرینگ کی بیر
 پادشاهانگ؟» عیسا جواب وئردی: «سن اؤزونگ دئییرینگ کی من بیر

پادشاہام۔ من حقیقتہ گواہلیگ وئرمک ایچی آنادان اولموشام و بو دنیا ایچینہ گلمیشم۔ پس ہر گس کی حقیقتہ تعلق واری، منیم سؤز لیمہ قولاق آسار۔»^{۳۸} پیلاٹس خبر آلدی: «حقیقت نہ دیر؟» بونو دئدی و گئنه گئندی یازیا یہودی لارینگ باشی بویوک لری یانینا و بئلرینہ دئدی: «من بو کیشیدہ ہنچ جرم گورمئیرم۔»^{۳۹} آما سیزدہ بیر رسم وار کی من پسخ عیدیندہ، بئلیز ایچی بیر زندانی آزاد ائدہسیم۔ سئیرینز یہودی لارینگ پادشاہینی بئلیز ایچی آزاد ائدم؟»^{۴۰} آما اوللار اوجا سس این دئدی: «بو کیشی پی یو، بلکی باراباسی آزاد ائد!» باراباس بیر شہر ایچیندہ شلوغ سالان آدام ایدی۔

۱۹

عیسا مصلوب اولماگی نینگ حکمی

۱ اوندان روملی والی پیلاٹس، فرمان وئردی کی عیسا پی توتالار و بئلسینہ شلاق وورالار۔^۲ سربازلار تیکاندان بیر تاج ہوردولر و عیسا باشینا قویدولار و بئلسینہ بیر آرغوانلی عبا گئیدیردی۔^۳ اوللار گلیردی عیسا یانینا و بئلسینی ریشخند ائدہ ائدہ دئیردی: «یاشا، یہودی لارینگ پادشاہی!» و بئلسینہ شاپلاق وورولاردی۔

۴ پیلاٹس گئنه گلدی یازیا و یہودی لارینگ باشی بویوک لری نہ دئدی: «باخینز، اؤنو گتیریم یازیا سیزینگ یانینزا تا بئلیز کی من بو کیشیدہ ہنچ جرم گورمئیرم۔»^۵ اوندان عیسا، تیکان تاجی باشیندا و آرغوانلی عبا دالیندا، یازیا چیخدی۔ پیلاٹس اوللارا دئدی: «باخینز، او آدام!»^۶ آما اوندان کی باش کاہن لری کی معبدینگ عالم لری ایدیلر و معبدینگ مأمورلاری عیسا پی گوردولر، اوجا سس این دئدی: «اؤنو صلیبہ چک! اؤنو صلیبہ چک!» پیلاٹس اوللارا دئدی: «اؤزونگوز اؤنو آپارینز و صلیبہ چکینز، بو سبرہ کی من بو کیشیدہ ہنچ جرم گورمئیرم۔»^۷ اوللار اونا جواب وئردیلر: «بیزیم شریعتیمیزہ گورہ بو کیشی اؤلہسی، بو سبرہ کی ادعا ائدیر تارئ اوغلو دور۔»

۸ اوندان کی پیلاٹس ائشیتدی کی عیسا بارہ سیندہ نہ دئیرلر، آرتیق دہ قورخدو۔^۹ پیلاٹس گئنه عیسا پی کاخ ایچینہ آپاردی و بئلسیندن خبر آلدی: «سن ہاردان گلمیشینگ؟» آما عیسا اونا ہنچ جواب وئرمہ دی۔^{۱۰} پس پیلاٹس بئلسینہ دئدی: «منیم جوابیمی وئرمئیرینگ؟ بئہ بیلیمئیرینگ کی من قدرتینی واریم کی بئلینگی آزاد ائدم، قدرتینی دہ واریم کی بئلینگی صلیبہ چکم؟»^{۱۱} عیسا دئدی:

«منہ ہنچ فُدرتینگ اولمازدی، اگر تارئ بو فُدرتی سنہ وئرمہ میس ایدی؛ بو سبریه ده منی سنہ تسلیم ائدنینگ تقصیری آرتیق دیر.»^{۱۲} پس پیلاٹس گئنه تَقَلّی ائدی تا عیساپی آزاد ائده، اما یہودی لارینگ باشی بویوک لری لیکلہ دیلر کی: «اگر بو کیشی پی آزاد ائدینگ، روم پادشاهی نینگ یولداشی دەییلینگ. هر کس پادشاهیگ اِدعاسی ائده، روم پادشاهی نینگ ضدینه دیر.»

^{۱۳} پیلاٹس بو سؤزلری ائشیدنده، فرمان وئردی کی عیساپی گتیرلر یازیا و اؤزو ده حکم ائدمک یئرینده اوتوردو. اؤرا 'سَنگَفَرش' آدینا معروف ایدی و آرامی دیلده اؤرایا 'جَباتا' دئییلیردی.^{۱۴} او گؤن لَر، پَسَخ عیدی گؤن لری ایدی. او گؤن جمعہ ایدی و یہودی لار، مُقَدَس شنبہ گؤنو ایچی آمادہ اولیرلاردی. ظُهر چاغی ساعت اون ایکیه یاخین ایدی. پیلاٹس یہودی لارینگ باشی بویوک لرینہ دئدی: «باخینز، پادشاهینز!»^{۱۵} اما اوللار گئنه اوجا سَس ایئن دئدیلر: «اؤنو آرادان آپار، اؤنو آرادان آپار، اؤنو صلیبہ چک!» پیلاٹس بئللرینہ دئدی: «مندن سئیرینز کی پادشاهینزی صلیبہ چکم؟» باش کاهن لَر کی مَعَبَد عَالِم لری ایدیلر، جواب وئردیلر: «روم پادشاهیندان آیری، بیزده هَنچ پادشاه یوخ.»^{۱۶} آخوردان پیلاٹس عیساپی سریازلارا تَحویل وئردی تا بئلسینی صلیبہ چکَلر. اوللار دا عیساپی آپاردیلار.

عیسانینگ صلیبہ چکلمکی

^{۱۷} عیسا، صلیبی دالیندا، بیر 'گلہ' دئییلن یئرہ ساری کی شَهردن یازیا ایدی، گئتدی. آرامی دیلده اؤرایا 'جُلجُتا' دئییلیردی.^{۱۸} عیسا اؤردا صلیبہ چکیلدی، اؤنونگ اینان ایکی آیری آدام دا ایکی طرفینده صلیبہ چکیلدیلر و عیسا اورتادا ایدی.^{۱۹} پیلاٹس فرمانینا بیر یازیلی یازدیلار و صلیب باشینا توخودولار. اؤنونگ اوستونہ یازلمیش ایدی: «ناصرہلی عیسا، یہودی لارینگ پادشاهی.»^{۲۰} چوخ آدام یہودی لاردان او یازیلی پی اوخودولار، بو سبریه کی او یئر کی عیسا اؤردا صلیبہ چکلمیش ایدی شَهرہ یاخین ایدی و او یازیلی آرامی، لاتین و یونانی دیل لرینده یازلمیش ایدی.^{۲۱} پس یہودی لارینگ باش کاهن لری پیلاٹس یانینا گئتدیلر و دئدیلر: «یازما "یہودی لارینگ پادشاهی،" بلکی یاز، "بو کیشی دئدی کی من یہودی لارینگ پادشاهی یام.»^{۲۲} پیلاٹس دئدی: «او کی یازمیشام، داها یازمیشام.»

^{۲۳} سریازلار عیساپی صلیبہ چکندن سورا، اؤنونگ رَخت لَرینی گؤتوردولر و

دۇرد تىكە ئىدىلەر و هر بىرى بىر تىكە گۇتوردو. ائله بئله ده اۇنونگ قاباسىنى گۇتوردولر، اما بو سېرىه كى او قابادا دَرز يوخ ايدى و اوخارىدان آشاغى يكدست هۇرولموش ايدى، ^{۲۴} سربازلار بىر بىره دئدىلر: «گلىنز تا قابايى يىرتمەيك، بلكى پۇشك آتاك گۇرك كىمىنگ اولور.» بئله مُقدس يازىلىلاردا يازىلان سۇز يئرینه ائتىشىدى كى دئىر:

«رخت لىرىمى اۇز آرالارىندا بھر ائدىلر و

دالىمىنگ رختىنه پۇشك آتدىلار.»

بو ائله او ايش ايدى كى سربازلار گۇردولر.

^{۲۵} صلب ياخىنىنده، عىسانىنگ اناسى و داۋاسى، كليوپاس آروادى مرىم و مَجْدَللى مرىم تورموشلاردى. ^{۲۶} او شاگرد كى عىسا بئلسىنى چوخ سئردى ده، اۇردا تورموشدو. اوندا كى عىسا، اۇز اناسىنى گۇردو كى او شاگرد دا يانينا تورموش، اۇز اناسىنا دئدى: «آرواد باخ، اوغونگ!» ^{۲۷} اوندا او شاگرده دئدى: «باخ، آنانگ!» ائله او ساعاتدان، او شاگرد عىسانىنگ اناسىنى آپاردى اۇز ائوينه.

عيسا اۆلمكى

^{۲۸} اوندان سورا عيسا كى بىلدىرى اىندى داها وارى زاد تۇگنمىش، بو خاطره كى مُقدس يازىلىلاردا يازىلان سۇز يئرینه ائتىشه، دئدى: «سويوزام.» ^{۲۹} اۇردا بىر درف وار ايدى كى ئرش شرابدان دۇلو ايدى. سربازلار بىر تىكە ابرى كى باتىرمىشلاردى ئرش شراب ايچينه، بىر زوفا تركهسى باشينا ووردولار و عيسا آغىزى دَمينه توتدولار. ^{۳۰} عيسا ئرش شرابدان ايچنده، دئدى: «تۇكندى.» و باشىنى اگدى و روحونو تسليم ائدى.

^{۳۱} مُقدس شنبه گۇنو ايچى آماده اولماگ گۇنونونگ آخورينا ياخين ايدى. او شنبه گۇنو يهودىلار ايچى چوخ مُقدس ايدى بو خاطره كى پسخ عىدى گۇنلرى ايچىنده ايدى. يهودىلارنىڭ باشى بويوك لرى سمئىرلردى كى جنازه لر مُقدس شنبه گۇنونده صلب اوستونده اولالار. پس پىلائس دان سئدىلر كى صلب اوستونده كى آداملارنىڭ قىچ لرى قلملرىنى قىرلر تا مُقدس شنبه گۇنونونگ باشلانماكىندان ايلرى، اۆللر و جنازه لر صلبىدن آشاغى گتيريله و تاپشيريلا. ^{۳۲} پس سربازلار گلدىلر و عيسا اينان صلبه چكىلن ايكي آدامىنگ قىچ لرى قلملرىنى قىردىلر. ^{۳۳} اما اوندا كى عيسا يا ائتىشىدىلر و گۇردولر كى اۆلموش، عيسا

قلملرینی قیرمه دیلر. ^{۳۴} با بو حال، سریازلارینگ بیرر عیسانینگ پهلئیسینه نیزه باتیردی. نیزه بی باتیردیگینان عیسادان قان و سو رو ائدی. ^{۳۵} بونو گۆرن آدام، گواهلینگ وئریر تا سیز ده ایمان گتیریز. اؤنونگ گواهلینگ گرجک دیر و بیلیر کی حقیقتی دئییر. ^{۳۶} بو ایشلر اولوندو تا مُقدس یازیلی لاردا یازیلان سۆزلر یئرینه ائتیشه. ائله او سۆزلر کی بیر یئرده دئییر: «سوموک لرنینگ هئچ بیرر قیریلمز،» ^{۳۷} و بیر آیری یئرده دئییر: «اونان کی نیزه باتیردیلار، باخارلار.»

عیسانینگ تاپشیریلما

^{۳۸} اوندان سورا یوسف کی رامه شَهری نینگ آدامی ایدی، پیلانُس دان اجازه سئدی تا عیسا جنازه سینی آپارا تاپشیرا. یوسف عیسا شاگردلریندن ایدی، آما پناه دا، بو سبریه کی یهودی لارینگ باشی بویوک لریندن قورخیردی. پیلانُس اونا اجازه وئردی. پس گلدی و عیسا جنازه سینی آپاردی. ^{۳۹} نیقودیموس ده کی ایلترت بیر گنجه عیسا یانینا گندمیش ایدی، گلدی و اؤزو اینن اوتوز کیلویا یاخین مُر و عود گتیردی. ^{۴۰} اوللار او رسمه گۆره کی یهودی لار تاپشیرماک ایچی وارلاریدی، عیسا جنازه سینی مُر و عود اینان خلعتلیدی. ^{۴۱} عیسا صلیبه چکیلن یئرینگ یاخینینده، بیر باغ وار ایدی و او باغدا بیر تاژا مقبره وار ایدی کی اوندایانچاز هئچ جنازه اؤنونگ ایچینه قویولمامیشدی. ^{۴۲} پس بو سبریه کی مُقدس شنبه ایچی آماده اولماگ گؤنونونگ آخورو ایدی و او مقبره ده یاخین ایدی، عیسانینگ جنازه سینی ائله او مقبره ایچینه قویدولار.

۲۰

عیسا مقبره سی خالی دیر

^۱ هفته نینگ اولکی گؤنونده، یعنی یکشنبه ده، سحر ناماچانگی، اوندا کی خلی قرنگی ایدی، مجدلی مریم مقبره یانینا گلدی و گوردو کی مقبره آغیزی دمنیده کی داش بیر قیراقا ایته لنمیش. ^۲ پس قچه قچه گئندی شمعون پطرس و او شاگرد یانینا کی عیسا اؤنو چوخ سئیردی و بئللرینه دئدی: «آقامیزی مقبره دن آپارمیشلار و بیلیمئیرک اؤنو هارا قویموشلار.» ^۳ پطرس و او بیر شاگرد چیخیدیلر یازیا و گئندیلر مقبره یه ساری. ^۴ اوللارینگ ایکی سی بئلینه قچیرلردی؛ آما او بیر شاگرد پطرس دان ایلری ووردو و اول مقبره یه ائتیشه. ^۵ او اگیلیدی، مقبره ایچینه باخدی و گوردو کی خلعت ائله اؤردا دیر، آما مقبره ایچینه گندمه دی.

^۶ شَمْعونِ پطرس اُونونگ قولونجوندان ائٹيشدى و مقبره ايچينه گئتدى. شَمْعونِ پطرس گوردو كى خَلَعَت ائله اوردادير، ^۷ اما او ياقلوق كى عيسا باشى دئيرينه ساريلميش ايميش، خَلَعَت يانيندا دهيل بلكى آيرى، ديريلى و بير آيرى يئرده قؤيولموش. ^۸ پس او بير شاگرد دا كى اول مقبره يانينا ائٹيشميش ايدى، ايچرى گلدى. او شاگرد بوزادلارى گوزنده ايمان گتيردى. ^۹ با بو حال اوللار خلى دا مقدس يازيلى لارى انگلاماميشلاردى كى وعده وئرلن مسيح اولوردن دئريلهسى.

عيسا مجدلى مريمه ظاهر اولير

^{۱۰} اونا او ايكي شاگرد او ائوه كى اورداداليرلاردى دؤندولر. ^{۱۱} اما مريم، مقبره نينگ يازى سيندا تورموش ايدى و آغلايردى. ائله بئله كى آغلايردى اگيلدى تا مقبره ايچينه باخا. ^{۱۲} ائله او موقع ايكي آغ رختلى فرشته گوردو كى اورداد تورموشلاردى كى عيسا جنازه سى اورداد ايميش. بيرى اورداد تورموشدى كى عيسانينگ باشى يئرى ايميش، او بيرى دا اورداد كى قيچ لرى يئرى ايميش. ^{۱۳} فرشته لر مريمه دئدیلر: «آرودا، نه ايچى آغلايرانگ؟» مريم جواب وئردى: «آقامى آپارميشلار و بيلمئيرم هارا قؤيموشلار.» ^{۱۴} بونو دئينده، بؤكولدو و عيسايى گوردو كى اورداد تورموشدو، اما تانيمادى كى او عيسا دير. ^{۱۵} عيسا مريمه دئدى: «آرودا، نه ايچى آغلايرانگ؟ كيمينگ قولونجونا گزيرينگ؟» مريم كى گمان انديردى او اورانينگ باغبانى دير، دئدى: «آقا، اگر سن اؤنو آپارميشانگ، منه دئ كى اؤنو هارا قؤيموشانگ تا گئدم و جنازه سيني گؤتورم.» ^{۱۶} عيسا اونا دئدى: «مريم!» مريم ايزينى اونا سارى بؤكدو و آرامى ديله دئدى: «رَبّونى.» رَّبّونى، يعنى اُستاد. ^{۱۷} عيسا مريمه دئدى: «سئمئير منى ساخلايانگ، بو سببريه كى من ائله ايندى گؤيده كى بووا يانينا اوخارى گئدمئيرم. اما كاكالاريم يانينا گئد او لارلا دئ كى ائله بو تئزليگده اؤز بووام و سيزينگ بوواينز و اؤز تاريم و سيزينگ تارينز يانينا اوخارى گئدمئيرم.» ^{۱۸} مجدلى مريم گئتدى و شاگردلرى خبر ائدى و بئللرينه دئدى: «رَبّي گؤرموشام!» و او گپ لرى كى عيسا بئلسينه دئميش ايدى، اوللار دئدى.

عيسا اوزونو شاگردلرينه گؤرسدير

^{۱۹} ائله او گون، آغشام چاغى، كى هفته نينگ اولكى گونو، يعنى يكشنبه ايدى، شاگردلر بير بير دئيرينه ييغيلميش لردى. با بو حال كى اوللار درلرى يهودى لار

قورخوسوندا ن فُفل ائدميشلردى، عيسا گلدى و اوللار آراسيندا توردو و بئللرينه دئدى: «سيزه سلام اولسون.»^{۲۰} بونو دئدى و اؤز آل لرينى و پهلپسپنى اوللارا گؤرستدى. شاگردلر رېي گؤزنده خوشحال اولدولار.^{۲۱} عيسا گئنه اوللارا دئدى: «سيزه سلام اولسون! ائله اوله يين كى گؤيده كى بووا منى يوللاميش، من ده سيزى يوللايرام.»^{۲۲} بونو دئدى و هيفيردى و اوللارا دئدى: «تارئ نينگ مُقدّس روحونو توتينز.^{۲۳} اگر سيز بير كسينگ گناه لاريني باغيشلايائيز، اوللار باغيشلانارلار؛ و اگر سيز بير كسينگ گناه لاريني باغيشلامايائيز، اوللار باغيشلانمازلار.»

عيسا اؤزونو تومايا گؤرسدير

^{۲۴} اوندا كى عيسا گلپيش ايدى، او اون ايكي شاگردينگ بيرى، كى آدى توما ايدى و بئلسپنى جوّمولو چاغيرلاردى، اوللار اينان ده ييلدى.^{۲۵} پس باقى شاگردلر تومايا دئديلر: «بيز رېي گؤرموشاك!» آما توما اوللارا دئدى: «تا اؤزوم ميخلر يئرينى آل لرى اوستونده گؤرمه يم، اؤز بورماقپمى ميخلر يئرينه وورمايام و اؤز آلمپى پهلپسپنننگ دليگينه وورمايام، اينانمام.»^{۲۶} سگيز گؤندن سورا، عيسانينگ شاگردلرى گئنه ائو ايچينده ايديلار، توما دا وار ايدى. با بو حال كى درلر فُفل ايديلار، عيسا گلدى و اوللار آراسيندا توردو و دئدى: «سيزه سلام اولسون!»^{۲۷} اوندا تومايا دئدى: «بورماقپنگ قؤى بورا و آل لريمى گؤر، آلينگى گتير ايلرى و پهلپمينگ دليگى اوستونه قؤى. ايمان سيز اولما، بلكى ايمان وارينگ اولسون.»^{۲۸} توما اونا دئدى: «منيم رېيم و منيم تاريم!»^{۲۹} عيسا دئدى: «بو سبريه كى منى گؤردونگ ايمان گتيردينگ؟ خوش او آاملار حالينا كى هرچند منى گؤرمه ميشلر، آما ايمان گتيريرلر.»

بو كتابينگ هدى

^{۳۰} عيسا چوخ آبرى مُعجزه لى نيشانلار شاگردلر حضوروندا ائدى كى بو كتابدا يازيلماميشلار.^{۳۱} آما بو كتابدا يازيلان زادلار بو سبريه يازيلميشلار كى سيز ايمان گتيرينز كى عيسا ائله او وعده وئريلن مسيح، تارئ اوغلو دور و تا بو ايمان طريقتيندن، اؤنونگ آديندا زندليگ وارينز اولا.

عیسا جلیل دریاچہ سی نینگ یانیندا اؤزونو شاگردلرینہ گؤرسدیر

۱ بیر مُدّتن سورا عیسا گننه اؤزونو شاگردلرینہ گؤرسدیدی. بو دفعه اؤزونو جلیل دریاچہ سی قیراقیندا گؤرسدیدی. او بئله ائدی: ۲ شَمعون پطُرس، توما کی اؤنو جو مۆلو چاغیریرلاردی، نَتَنائیل کی جلیل ولایتی نینگ قانا گندی نینگ آدمی ایدی، زیدی نینگ ایکی اوغلو یعنی یَعقوب و یوحنا و ایکی نفر داها شاگردلردن بئلینه ایدی. ۳ شَمعون پطُرس اوللارا دئدی: «من گندی رِم بالیق توتام.» اوللار دئدیلر: «بیز ده بئلینگ ایئن گلیرک.» اوللار گتدی لر یا زیا و میندی لر قایقا. آما او گنجه هئچنه توتما دیلار.

۴ سَحْر یئر آچیلاندا، عیسا دریاچہ قیراقیندا توردو؛ آما شاگردلر بیلمه دیلر کی او عیسا دیر. ۵ عیسا اوللارا دئدی: «اوشاقلار، هئچ بالیق توتمیشاییز؟» اوللار جواب وئردیلر: «یو!» ۶ عیسا دئدی: «تورو قایقینگ صاغ طرفینہ آتیز کی بالیق توتاراییز.» اوللار دا تورو قایقینگ صاغ طرفینہ آتیدیلار. اوللار ائله بالیق توتدولار کی آغیرلیقیندان تورو قایق ایچینہ چکه بیلمه ییرلردی. ۷ او شاگرد کی عیسا اؤنو چوخ سئردی، پطُرسا دئدی: «بو رِب دیر!» شَمعون پطُرس تا ائشیتدی کی رِب دیر، دالیندا کی قابانینگ آیاقینی بئلی نَنچاز بیغدی اوخاری و دیگینلیدی و اؤزونو آتدی سویا. ۸ آما باقی شاگردلر ائله بئله کی تورو کی بالیق دان دؤلو ایدی اؤز قولونجالریندان چکیرلردی، قایق اینن گدیلر. اوللار قورولوقدان چوخ ایراق ده ییللردی بلکی تقریباً یوز متر ایراق ایدیلار.

۹ اوللار قورولوقا ائتیشنده، بیر آلیشیق اوجاغ غور اینان گؤردولر کی اوستونده بالیق وار، چؤرہک دا وار. ۱۰ عیسا اوللارا دئدی: «ایندی توتدیگینز بالیق لاردان بیر آز گتیریز.» ۱۱ شَمعون پطُرس گتدی قایق یانینا و تورو ساحیلہ چکدی. تور دؤلو بویوک بویوک بالیق ایدی. بالیق لار یوز آلی اؤچ دانا ایدیلار و با بو کی بالیق لار چوخ ایدیلار، تور ییرتیلمه میشدی. ۱۲ عیسا اوللارا دئدی: «گلینز ناشتالوق ائدینز.» شاگردلرینگ هئچ بیر جرات ائدمه دیلر بئلسیندن خبر آلالار کی، «سَن کیمینگ؟» بو سبریه کی بیلیرلردی کی او رِب دیر. ۱۳ عیسا، چؤرہکی، ائله بئله ده بالیقی کی اوت اوستونده ایدی گؤتوردو و وئردی اوللارا. ۱۴ بو اؤچونجو دفعه ایدی کی عیسا اؤلومدن دئریلندن بری اؤزونو شاگردلرینہ گؤرسدیدی.

عیسا پطرسدان سنیر کی شاگردلری گؤزلہیہ

۱۰ ناشتالوقدان سورا، عیسا شمعون پطرسدان خبر آلدی: «شمعون، یوحنا اوغلو، منی بوللاردان آرتیق چوخ سنیرینگ؟» شمعون پطرس جواب وئردی: «بله یا رب؛ بیلیرینگ کی سنی چوخ سنیرم.» عیسا بئلسینه دئدی: «منیم قوزولاریمی گؤزلہ.» ۱۶ ایکینجی دفعه عیسا اوندان خبر آلدی: «شمعون، یوحنا اوغلو، منی چوخ سنیرینگ؟» شمعون پطرس جواب وئردی: «بله یا رب؛ بیلیرینگ کی سنی چوخ سنیرم.» عیسا دئدی: «قویونلاریمی چوبانلیگ ائد.» ۱۷ اوچونجو دفعه عیسا اوندان خبر آلدی: «شمعون، یوحنا اوغلو، منی چوخ سنیرینگ؟» پطرس بوندان کی عیسا اوچ دفعه بئلسیندن خبر آلدی کی، «منی چوخ سنیرینگ» اینجی و عیسایا دئدی: «یا رب، سن واری زادی بیلیرینگ؛ بیلیرینگ کی من سنی چوخ سنیرم.» عیسا دئدی: «منیم قویونلاریمی گؤزلہ.» ۱۸ گرچکینی سنه دئیرم، اوندا کی جاهالتر ایدینگ، اوزونگ رختینگی گئیردینگ و هر یئرہ کی سنیردینگ گئیردینگ؛ اما قوجالاندا آلرینگی آچارانگ و بیر آیری آدم بئلینگه رخت گئیدیر و سنی اورایا کی سنمیرینگ آپارار.» ۱۹ عیسا بو گپی چالدی تا پطرس بیلہ کی نه رقم اولر و تارئ شوکتینی آشکار ائدہر. اوندا عیسا اونا دئدی: «منیم آردیم سورا گل.»

۲۰ ائله بئله کی عیسا اینن پطرس یول گئیرلردی، پطرس بؤکولدو و گوردو او شاگرد کی عیسا اؤنو چوخ سنیردی، اوللار قولونجوندان گلیر. او شاگرد ائله او ایدی کی پسخ شام وختی باشینی عیسا دؤشینہ دایادی و بئلسیندن خبر آلدی کی: «آقا، او آدم کی سنی آله وئرہ، کیم دیر؟» ۲۱ پطرس اؤنو گؤزندہ، عیسادان خبر آلدی: «یا رب، پس بو نیجه اولور؟» ۲۲ عیسا پطرسا دئدی: «اگر منیم سنیدگیم بو اولا کی منیم بؤکولمکیمانچاز بو آدم دئری قالا، سن نه ایش وارینگ؟ سن منیم آردیم سورا گل!» ۲۳ پس عیسا شاگردلری آراسیندا چؤ دؤشدو کی او شاگرد اولمز. اما عیسا، پطرسا دئمہدی کی او شاگرد اولمز، عیسا فقط دئدی: «اگر منیم سنیدگیم بو اولا کی منیم بؤکولمکیمانچاز بو آدم دئری قالا، سن نه ایش وارینگ؟»

آخورکی سؤز

۲۴ او شاگرد ائله بو آدم دیر کی واری بو زادلارا گواھلیگ وئیر و بوللاری یازمیش. بیز بیلیرک کی اؤنونگ گواھلیگی گرچک دیر. ۲۵ عیسا چوخ آیری ایشلر

ده گوردو كى اكر بير بير يازيلا ايدى، گمان ائدمئيرم كى بوتون دنيا دا او كتاب لارى
اؤز ايچينده يئر وئره بيله ايدى.

